

MAGYAR BANKSZÖVETSÉG
HUNGARIAN BANKING ASSOCIATION

Hitelintézeti fogalomtár

2012.

A fogalomtár megjelent a Magyar Bankszövetség által,
a 25 éves kétszintű bankrendszer évfordulója alkalmából.

Szerkesztette – *Kovács Levente*

Lektorálta – *Csillik Péter, Vass Péter*

Szerzők: *Csőke Szilvia, Demeter Anikó, Divéki Éva, Dóráné Németh Mária, Földi Tamás, Greczer Balázs, Gschwindt Szilvia, Gyimesi László, Herczegh András, Hídvégi Péter, Horváth Ákos, Jávorszky József, Kiss Krisztina, Kmetykó András, Kocsis Tünde, Kotlár Zoltán, Kotulyák Éva, Kovács Gábor, Kovács Levente, Kozák Judit, Lakatos Krisztina, Lázár Ágnes, Lázár Péter, Magyaródi Éva, Matkó Balázs, Nagy Róbert, Orosz Zsuzsanna, Osváth Piroska, Parkánszki Edina, Prágay István, Radics Adél, Rácz Lajos, Rideg Dávid, Sütő Ágnes, Szabó Katalin, Tóth Attila Szabolcs, Tóth István, Vargáné Jordán Anita, Vargáné Vodnár Éva, Világi Krisztián*

Technikai szerkesztő – *Totth Ádám*

Borítóterv, produkció:
Brandcontrol Kft.

ISBN 978-963-89653-0-1

Kiadja a **Magyar Bankszövetség**
1051 Budapest, József nádor tér 5-6.
www.bankszovetseg.hu
2012

© *Magyar Bankszövetség*

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás és a mű bővített, illetve rövidített változatának kiadási jogát is.

Tartalomjegyzék

Előszó	5
1. fejezet – Pénzügyi intézmények, pénzügyi szolgáltatások	7
2. fejezet – Hitelezés	10
3. fejezet – Hitelinformációs rendszer	32
4. fejezet – Számlatípusok	43
5. fejezet – Számla feletti rendelkezési jogok	49
6. fejezet – Fizetési műveletek	53
7. fejezet – Elszámolásforgalom – Hitelintézeti	68
8. fejezet – Elszámolásforgalom – Értékpapír	93
9. fejezet – Elektronikus banki szolgáltatások	117
10. fejezet – Bankkártya	121
11. fejezet – Betétbiztosítás	136
12. fejezet – Befektetővédelem	141
13. fejezet – Kereskedelmi okmányok	143
14. fejezet – Okmányos inkasszó	148
15. fejezet – Akkreditív	153

16. fejezet – Váltó	163
17. fejezet – Csekk	167
18. fejezet – Bankgarancia, bankkezesés	171
Tárgymutató	183

Előszó

Az ügyfelek pontos tájékoztatása, a szabályozó és felügyelő hatóságokkal való hatékonyabb együttműködés megköveteli, hogy a pénzügyi intézetek egységes szakmai kifejezésrendszert használjanak. Ezért határozta el a Magyar Bankszövetség Elnöksége 2011 augusztusában a Hitelintézeti fogalomtár kidolgozását.

A Hitelintézeti fogalomtár jól áttekinthető csoportokba rendezve értelmezi a gyakran használt pénzügyi szakkifejezéseket. Az egységesített megnevezések és értelmezések révén sok jogvita előzhető meg, és könnyebben folytatható szakmai és társadalmi párbeszéd. Bízunk benne, hogy az ügyfelek, a hatóságok és a bankok is örömmel fogadják ezt a könyvet, amely nemcsak pontos ismereteket közöl, hanem növeli a lakosság pénzügyi tudatosságát is.

A szakemberek és az érdeklődők több hazai és külföldi banki, pénzügyi szakszótárral találkozhatnak a könyvesboltok polcain vagy akár a világhálón. A mi kiadványunk sajátossága, hogy gyakorló szakemberek írták, így azok az értelmezések szerepelnek benne, amelyeket a mindennapi életben is használnak. A fogalomtár a klasszikus banki területeket (pénzforgalom, betét, hitel) helyezi a középpontba, de kitérőket tesz a szélesebb érdeklődésre számot tartó speciális szakterületekre (adósnyilvántartás, betét- és befektetésvédelem, okmányos ügyletek, elszámolásforgalom) is.

A Hitelintézeti fogalomtár csaknem egyéves munka eredménye. Több témacsoportban nagyszámú banki és pénzügyi szakértő mérlegelte hétről hétre, hogy mely szakkifejezések kerüljenek be a válogatásba, és hogyan világítsák meg e kifejezések jelentését a lehető legegyszerűbben, mindenki számára érthetően úgy, hogy a szakszerűség se szenvedjen csorbát. Mindezek eredményeként 866 fogalom került be a fogalomtár 18 fejezetébe. A gyakorlat dönti majd el, vajon jól válasz-

tottak-e a könyv szerzői és szerkesztői: elegendő-e ennyi szakkifejezés egységes értelmezése ahhoz, hogy a fogalomtár ellássa a feladatát.

Kedves kötelességemnek teszek eleget, amikor a mű megalkotásában részt vevő minden pénzügyi szakembernek megköszönöm azt az áldozatos munkát, amelynek eredményeként a „25 éves a kétszintű magyar bankrendszer” konferenciára nyomtatásban is megjelenhetett a Hitelintézeti fogalomtár. Külön elismerés illeti bankszövetségi kollégámat, Földi Tamást, aki a főszerepet játszotta a fogalomtárral kapcsolatos munka szervezésében.

Kovács Levente

1. fejezet – Pénzügyi intézmények, pénzügyi szolgáltatások

Bank

A pénzügyi szolgáltatások teljes körének [betét gyűjtése és más visszafizetendő pénzeszköz – saját tőkét meghaladó mértékű – nyilvánosságtól történő elfogadása, hitel és pénzkölcsön nyújtása, pénzügyi lízing, pénzforgalmi szolgáltatások nyújtása, elektronikus pénz kibocsátása, olyan papír alapú készpénz-helyettesítő fizetési eszköz(utazási csekk, váltó) kibocsátása, illetve az ezzel kapcsolatos szolgáltatás nyújtása, amely nem minősül pénzforgalmi szolgáltatásnak, kezesség és bankgarancia vállalása, valamint egyéb bankári kötelezettség vállalása, valutával, devizával – ide nem értve a pénzváltási tevékenységet –, váltóval, illetve csekkel saját számlára vagy bizományosként történő kereskedelmi tevékenység, pénzügyi szolgáltatás közvetítése, letéti szolgáltatás, széfszolgáltatás, hitel referencia szolgáltatás] végzésére feljogosított hitelintézet.

Hitelintézet

Bank, szakosított hitelintézet vagy szövetkezeti hitelintézet (takaré-, illetőleg hitelszövetkezet).

A hitelintézet az a pénzügyi intézmény, amely legalább betétet gyűjt, valamint hitelt és pénzkölcsönt nyújt. Kizárólag hitelintézet jogosult betét gyűjtésére és pénzváltási tevékenység végzésére.

Hitelszövetkezet

A takarékszövetkezet által végezhető tevékenységeket – a pénzváltás kivételével – csak a saját tagjai körében végezheti.

Jelzálog-hitelintézet

Olyan szakosított hitelintézet, amely Magyarország vagy más EGT-tagállam területén lévő ingatlanon alapított jelzálogjog fedezete mellett nyújt kölcsönt, amelyhez forrásait jelzáloglevél kibocsátásával

gyűjti. Betétgyűjtésre nem, jelzáloglevél kibocsátására viszont kizárólag jelzálog-hitelintézet jogosult.

Lakás-takarékpénztár

Olyan szakosított hitelintézet, amely kizárólag betétgyűjtésre és hitelnyújtásra jogosult. Összegyűjti a lakáscélra előtakarékoskodók (magánszemélyek, társasházak, lakásszövetkezetek) betéiteit, majd ezekből nekik lakáscélú hitelt nyújt. A lakás-takarékpénztárban történő előtakarékoskodást állami támogatás ösztönzi.

Pénzforgalmi intézmény, elektronikuspénz-kibocsátó intézmény, közvetítő

Olyan vállalkozások, amelyek a törvény alapján, anélkül jogosultak egyes pénzügyi szolgáltatások nyújtására, hogy pénzügyi vállalkozások lennének.

Pénzügyi intézmény

Főszabályként csak pénzügyi intézmény végezhet üzletszerűen pénzügyi szolgáltatást. Két fő típusa van: a hitelintézet és a pénzügyi vállalkozás.

Pénzügyi szolgáltatások

Pénzügyi szolgáltatások keretében olyan pénzügyi tárgyú szerződések megkötésére kerül sor, amelynek elemei a mindennapi életből ismeretek (kölcsön, bérlet, kezesség, engedményezés, adásvétel, csere stb.), üzletszerűen, azaz rendszeresen és jövedelemszerzés céljából, azonban csak pénzügyi intézmények foglalkozhatnak ilyen szerződés keretében történő szolgáltatásnyújtással. A pénzügyi szolgáltatások a törvény alapján jellemzően kizárólagos tevékenységként végezhetők.

E szolgáltatások nyújtásának szabályait, szervezeti kereteit az állam törvényekben és más jogszabályokban rögzíti, engedélyezésüket és felügyeletüket pedig egy erre a célra felállított hatóság útján végzi.

Pénzügyi vállalkozás

Egyes, nem kizárólag hitelintézeteknek fenntartott pénzügyi szolgál-

tatások végzésére feljogosított pénzügyi intézmény. Pénzügyi vállalkozásnak minősül továbbá a pénzügyi holding.

Szakosított hitelintézet

Külön törvényi szabályozásnak megfelelően jogosult tevékenységének végzésére, azzal, hogy nem kaphat engedélyt a pénzügyi szolgáltatások teljes körének végzésére.

Szakosított hitelintézetként működik a jelzálog-hitelintézet és a lakástakarékpénztár.

Szövetkezeti hitelintézet

Takarékszövetkezet és hitelszövetkezet.

Takarékszövetkezet

Szövetkezeti formában működő hitelintézet, amely legkevesebb 250 millió forint induló tőkével alapítható. A pénzügyi szolgáltatásoknak a bankhoz képest szűkebb körének végzésére jogosult.

Univerzális bank

Pénzügyi szolgáltatások mellett befektetési szolgáltatások végzésére is feljogosított bank. A kétfajta tevékenységét egymástól szigorúan elválasztva, de egy szervezeten belül végzi az ügyfelek minél teljesebb körű kiszolgálása érdekében.

2. fejezet – Hitelezés

Adós

Az az ügyfél (természetes személy vagy szervezet), aki/amely hitel/kölcsönszerződést köt a bankkal, vállalva a felvenni szándékozott hitel/kölcsön visszafizetését.

Adósságrendező hitel

Több hitel „összevonása”, kiváltásuk egyetlen hitellel, egyetlen hitel-szerződésben meghatározott törlesztési feltételekkel.

Adóstárs

Az az ügyfél (természetes személy vagy szervezet), aki/amely az adóssal együtt hitel/kölcsönszerződést köt a bankkal, kölcsön igénybevétele céljából, és vállalja annak visszafizetését.

Annuitásos törlesztésű hitel / kölcsön

Lakossági ügyfeleknek nyújtott hitelek/kölcsönök esetében leggyakrabban alkalmazott törlesztési módszer, ahol az adós egy kamatperióduson belül azonos összegű törlesztőrészeket fizet, folyamatosan csökkenő kamat-, illetve folyamatosan növekvő tőketartalommal.

Minden törlesztéskor megfizetésre kerül a legutóbbi törlesztés óta keletkezett/megszolgált kamatösszeg, illetve ha van, akkor az időarányosan esedékes kezelési költség is, a törlesztőrészből fennmaradó részösszeg csökkenti a tőketartozást. A csökkenő tőketartozás következtében egyre kisebb kamatösszeg keletkezik két egymást követő törlesztési dátum között, így az állandó törlesztőrészből egyre több jut a tőke törlesztésére. Ebből következik, hogy folyamatosan csökken a törlesztőrészen belüli kamattartalom és növekszik a tőketartalom, illetve az, hogy a futamidő elején még lassan, később viszont fokozatosan egyre gyorsabban fogy a tőketartozás.

Árfolyamkockázat

A különböző devizák átváltási árfolyamának ingadozása miatt keletkezett kockázat. Az a fél viseli, akinek az ellenszolgáltatása a szolgáltatás devizaneme és az ellenszolgáltatás ettől eltérő másik devizanemének aktuális viszonyától, e két deviza egymásban kifejezett teljesítéskori értékétől függ.

Áthidaló kölcsön

Általában rövid, átmeneti időszakra nyújtott olyan hitel, amely egy meghatározott cél eléréséhez (pl. lakásvásárlás) igénybe venni tervezett hitel nyújtásáig biztosít finanszírozást.

Átütemezés

Az igénybe vett hitel törlesztésére vonatkozó egy vagy több feltétel (általában a futamidő és ezzel a törlesztőrészlet összege) megváltoztatása a bank és az adós megállapodásával.

Betéttel / befektetéssel kombinált hitel

A hitelhez a szerződésben meghatározott betét/befektetés kapcsolódik. Az adóst terhelő fizetési kötelezettség magában foglalja a hitel törlesztőrészletét és a betéttel/befektetéssel érintett összegeket is. A betét/befektetés lejáratakor betét/befektetés hozammal növelt összege csökkenti a hiteltartozást. A befektetés lehet pl. garantált hozamú vagy befektetési egységhez kötött (unit link).

Biztosíték

A hitel/kölcsön visszafizetésének fedezete a bank számára abban az esetben, ha az adós nem vagy nem megfelelően teljesíti a hitel/kölcsönszerződésben meghatározott kötelezettségeit, elsősorban a fizetési (törlesztési) kötelezettségét. Jellemző biztosítékok: pénz vagy értékpapír óvadék, készfizető kezesség, a bankot megillető zálogjog bérleti díjon, üzletrészen, ingatlanon, váltó, bankgarancia, beszámítás.

BUBOR

A LIBOR magyar megfelelője, elnevezése az alábbi rövidítésből származik: Budapest Interbank Offered Rate, azaz Budapesti Bankközi Forint Hitelkamatláb. Referencia jellegű kamatláb, amelyet a különböző

futamidőkre vonatkozóan naponta, meghatározott időben a Magyar Nemzeti Bank számít ki és teszi közzé, a jegyző bankok által adott áruk alapján, egy előre meghatározott átlagolási eljárást alkalmazva.

De minimis támogatás

A *de minimis* latin kifejezés, jelentése: csekély mértékű, jelentéktelen. Az Európai Bizottság 2006. december 15-i 1998/2006/EK rendelete alapján csekély összegű (*de minimis*) állami támogatásnak minősül minden olyan állami (központi költségvetési vagy önkormányzati) forrásból nyújtott támogatás, amelynek az együttes összege három egymást követő pénzügyi év alatt nem haladja meg a 200 000 eurónak megfelelő forintösszeget, és amelyről a jogszabály kimondja, hogy *de minimis* támogatásnak kell tekinteni. A vállalkozás részére bármely hároméves pénzügyi időszak során folyósított *de minimis* támogatás nem haladhatja meg a 200 000 eurónak megfelelő forintösszeget, a szállítási ágazatban a 100 000 eurót. Az állami támogatásról szóló döntés napját megelőző hónap utolsó napján érvényes Magyar Nemzeti Bank által közzétett két tizedes pontossággal meghatározott devizaárfolyamon átszámított, 200 000 eurónak megfelelő forintot kell korlátként figyelembe venni. Az értékhatár számítása szempontjából a támogatástartalom az irányadó. A mezőgazdasági vállalkozások a 2007. december 20-án kelt, 1535/2007/EK rendelet alapján részesülhetnek *de minimis* támogatásban. A támogatástartalom összege az ő esetükben vállalkozásonként, három éves időszakra vonatkoztatva legfeljebb 7500 euró lehet. A támogatást kérőnek írásban kell nyilatkoznia, az adott pénzügyi évben, valamint a kérelem benyújtását megelőző két pénzügyi év alatt odaitélt *de minimis* támogatásokról. A kérelmezőnek a nyilatkozat megtételekor valamennyi olyan támogatást számba kell vennie, amelyet a vállalkozás részére *de minimis* támogatásként az adott pénzügyi évben, valamint a kérelem benyújtását megelőző két pénzügyi évben megítéltek. A nyilatkozatot a korábban támogatást nyújtó szervek tájékoztatása alapján kell megtenni.

Deviza alapú hitel / kölcsön

A hitel/kölcsön összegét, a hitelező devizában (pl. EUR, CHF, USD stb.) tartja nyilván, forintban vagy devizában folyósítja, a törlesztőrészletet

devizában állapítja meg és az adós a fizetési kötelezettségét forintban teljesíti. A hitelező a szerződésben meghatározott árfolyam alkalmazásával számolja el a törlesztést.

Devizahitel / kölcsön

A hitelező által devizában nyilvántartott hitel/kölcsön, amelynek összegét, valamint a törlesztőrészlet összegét a hitelező devizában (pl. EUR, CHF, USD stb.) határozza meg, és az adós a fizetési kötelezettségét minden esetben ebben a devizanemben teljesíti.

Együttműködési megállapodás

Az együttműködési megállapodás a Hitelintézet és a Garantiqa Zrt. között meghatározott jellemzőkkel rendelkező hitelügyletekhez kapcsolódóan jön létre. A megállapodás alapján a Hitelintézet készfizető kezességvállalási kérelmek benyújtására jogosult és a Garantiqa Zrt. a Hitelintézet által alkalmazott üzleti és jogi feltételek ismeretében egyszerűsített eljárás keretében vállalja készfizető kezesség elbírálását és – a kérelem elfogadása esetén – a kezességvállalási szerződés megkötését.

Életbiztosítással kombinált hitel

A hitelhez az adós által kötött életbiztosítás kapcsolódik. Az adóst terhelő fizetési kötelezettség magában foglalja a hitel törlesztőrészletét és az életbiztosítás díját is. Az életbiztosításban meghatározott események (pl. részleges vagy teljes rokkantság, haláleset) bekövetkezése esetén, illetve a biztosítási szerződésben előre meghatározott időpontokban a biztosító által fizetett összeggel csökken a hiteltartozás. Az életbiztosítás megtakarítási része többféle lehet, pl. garantált hozamú, befektetési egységhez kötött (unit link).

Előtörlesztés

A kölcsön törlesztésének sajátos esete, amikor az adós az esedékes törlesztőrészleten felül, további összeget kíván visszafizetni a hitelezőnek Törvényi rendelkezésre tekintettel nem lehet kizárni. Általában a szerződésben meghatározott szabályokkal teljesíthető, pl. előre írásban be kell jelenteni.

Elszámolási nap / Esedékesség napja

A kölcsönszerződés alapján az adóst terhelő rendszeres (általában havi) fizetési kötelezettség (tőke, kamat) teljesítésére a hitel/kölcsönszerződésben meghatározott nap.

Értékbecslés

A hitel fedezetéül szolgáló vagyontárgy értékének szakértő által történő megállapítása.

EURIBOR

A frankfurti bankközi piacon jegyzett, az Európai Központi Bank szabályainak megfelelően megállapított kamatláb. A magyar pénzintézetek is jellemzően ezt használják viszonyítási alapnak (referencia kamatlábnak) EUR hitelek esetén.

Factoring vagy faktorálás

Követelésvásárlás: a faktor azonnali fizetés mellett megvásárolja az eladónak a vevővel szemben fennálló, később esedékes követelését. Így az eladó kölcsön felvétele nélkül korábban jut pénzhez annál, mint hogy a vevője köteles lenne neki fizetni. Általában olyan, likviditási gondokkal küszködő KKV-k adják így el a számlakövetéseiket, amelyek a banktól nehezen vagy egyáltalán nem kapnának hitelt. A követelést megvásárló faktor nem az eladó, hanem a vevő fizetőképességét vizsgálja.

Felelős hitelezés

A hitelnyújtással kapcsolatban a hitelnyújtó intézménytől elvárt körütekintő magatartás, amelynek célja, hogy az adós a teherbíró képességének megfelelő hitelt vegyen fel. Részletes szabályait a – lakossági hitelezés tekintetében – a lakossági hitelezés feltételeiről és a hitelképesség vizsgálatáról kormányrendelet, valamint az annak alapján készítendő belső banki szabályzatok tartalmazzák.

Fogyasztási hitel/kölcsön

A fogyasztási kölcsön a mindennapi élet szokásos használati tárgyainak megvásárlásához, javíttatásához, illetve szolgáltatások igénybevételéhez.

teléhez – a természetes személy részére – nyújtott kölcsön, valamint a felhasználási célhoz nem kötött kölcsön, ha a kölcsönt a természetes személy nem üzletszerű tevékenysége keretében veszi igénybe.

A pénzügyi intézmények által nyújtott fogyasztási hitel pl.

- személyi kölcsön,
- folyószámlahitel,
- hitelkártya,
- az áruházakban, kereskedelmi egységekben igényelhető, gyors elbírálású áruhitel.

Folyósítás / kifizetés

A folyósítási feltételek teljesítését követően a kölcsön összegének meghatározott számlára történő jóváírása. A folyósítást különböző feltételek teljesüléséhez (pl. zálogszerződés megkötése, adásvételi szerződés bemutatása, a bankot megillető jelzálogjog ingatlan nyilvántartásba bejegyzése, hitel/kölcsönszerződés közjegyzői okiratba foglalása, óvadék elhelyezése stb.) kötheti a bank.

A kölcsön kifizetése a kölcsön készpénzben történő rendelkezésre bocsátása.

Folyószámlahitel

A bank az ügyfél részére a fizetési számlához kapcsolódóan szabadon felhasználható hitelkeretet biztosít. A törlesztése a fizetési számlán történő jóváírással (pl. befizetés, átutalás) valósul meg.

Nagyobb összegű folyószámlahitel igénybevételét meghatározott minimum-összeget elérő számlaforgalomhoz vagy készfizető kezesség vállalásához köthetik a bankok.

Forfétározás

Közép- és hosszú lejáratú, nagy összegű, többnyire beruházási javak szállításából és/vagy beruházásokhoz kapcsolódó szolgáltatások nyújtásából származó követelés megvásárlása – a lejáratot jóval megelőzően, visszereset nélkül, azaz az összes kockázat átvállalása mellett.

Forinthitel/kölcsön

A hitelező által forintban nyilvántartott hitel/kölcsön, amelynek összegét és a törlesztőrészletet is a hitelező forintban határozza meg, és az adós a fizetési kötelezettségét is forintban köteles teljesíteni.

Forrásköltség

A bankok által az idegen források (betétek, felvett hitelek, kibocsátott kötvények stb.) után fizetett kiadás, amely a kamaton kívül tartalmazhatja az egyéb költségelemeket (pl. felárak, díjak stb.) is. A bankok ezen idegen forrásokat helyezik ki hitelezési tevékenységük során, ezért a hitelek árazásának, kamatának meghatározásakor a forrásköltségek alapvető jelentőséggel bírnak.

Futamidő

Az az időtartam, amely alatt a kölcsönt és annak járulékait vissza kell fizetnie az adósnak a szerződésben rögzített ütemezés szerint. A futamidő elteltével megszűnik a hitel/kölcsönszerződés, akkor is, ha a visszafizetés nem történt meg teljes összegben. Az adósnak ebben az esetben is a hitel/kölcsönszerződés alapján fennálló teljes tartozását meg kell fizetnie.

Hirdetmény / Kondíciós lista

A banki termékre vonatkozó, a bank üzleti helységeiben kifüggesztett tájékoztató, amely a kamatok, díjak, jutalékok, költségek aktuális mértékét és egyéb feltételeket tartalmaz.

Hitel

A hitelintézet kötelezettségvállalása arra, hogy a szerződésben meghatározott feltételek teljesülése esetén kölcsönt folyósít a rendelkezésre tartott hitelkeret terhére.

Hitel/kölcsönigénylés

Hiteligénylés a hitel/kölcsönszerződés megkötését szolgáló, előkészítő folyamat.

Szakaszai:

- tájékoztató a hitelfeltételekről, amely magában foglalja a kötelező banki tájékoztatást, fogyasztóknak nyújtott hitel/kölcsön esetében,

- hitel/kölcsönigénylés kitöltése,
- igénylés benyújtása, a szükséges okiratok, dokumentumok csatolásával.

Hitel célja

A hitel/kölcsönszerződésben kerül meghatározásra, hogy a folyósított kölcsönt mire használhatja fel az adós. Ha a kölcsön/hitel csak meghatározott célra használható, azt minden esetben igazolni kell a bank által meghatározott módon.

Hitel összege / hitelkeret

A hitelszerződésben meghatározott pénzösszeg, amelyet a bank az adós rendelkezésére tart, illetve bocsát, a hitelszerződés feltételeinek megfelelően.

Hitel/kölcsön típusai

A hitelek/kölcsönök sokféleképpen csoportosíthatók (pl. a hitel célja, a futamidő hossza, a hitelt nyújtó vagy a hitelt igénybe vevő, a fedezet jellege, a visszafizetés módja szerint).

A főbb hitel/kölcsöntípusok:

- A hitel/kölcsön nyújtója szerint: állami kölcsön, bankkölcsön, más szervezetek vagy személyek által nyújtott kölcsön
- A hitel/kölcsön lejáratára szerint: rövid, közép- és hosszú lejáratú hitel A rövid lejáratú hitel jellemzően egy-két éves futamidejű, kisebb összegű A középlejáratú hitel futamideje jellemzően egy-öt év A hosszú lejáratú hitel futamideje jellemzően az öt évet meghaladja, elsősorban a nagyberuházásokhoz, lakásvásárláshoz nyújtják
- A hitel/kölcsön folyósításának időtartama szerint: határozott idejű (pl. lakáshitel, beruházási hitel) vagy határozatlan idejű (pl. folyószámlahitel)
- A fedezettség szerint: fedezettel bíró és fedezetlen hitel
- A biztosítékok típusa szerint: betét vagy értékpapír fedezetű, ingatlanfedezetű (ingatlant terhelő jelzálogjoggal biztosított), kezességgel biztosított, óvadékkal biztosított stb.

- Az igénybevétel módja szerint: egyösszegű vagy részletekben igénybe vett
- A részletekben igénybe vehető hitel: rulírozó (feltöltődő) vagy fel nem töltődő
- A hitelfelhasználás célja szerint: szabadon felhasználható (pl. folyószámlahitel, személyi kölcsön, hitelkártya), vagy csak meghatározott célra használható (pl. lakásvásárlási/építési hitel, beruházási hitel, forgóeszköz-finanszírozási hitel)
- A hitel/kölcsön devizaneme szerint: forint hitel, deviza alapú hitel, devizában nyújtott hitel
- A fizetendő kamat szerint: fix kamatozású, változó kamatozású (referencia-kamathoz kötött) vagy változtatható kamatozású
- A törlesztőrészlet kiszámításának módja szerint: jellemzően annuitásos vagy lineáris
- A hitel/kölcsön igénybe vevője (adós) szerint: lakossági, vállalati, önkormányzati
- Támogatás szerint: állam vagy egyéb szervezet által támogatott vagy támogatás nélküli
- Speciális hitelek: váltóleszámitólagi hitel, okmányos meghitelezés (akkreditív), projekthitel, szindikált hitel, export-finanszírozási hitel stb.

Hitelbírálat / minősítés / scoring

A bank nem nyilvános, általában komplex eljárása, amelynek során a jogszabály és a hitelező által meghatározott szempontok alapján vizsgálja a hitelt igénylő hitelképességét (pl. jövedelmi és vagyoni viszonyait, fizetési fegyelmét, az eladósodottság mértékét, a felajánlott biztosítékok értékét) és dönt a hitelnyújtásról.

A hitelbírálat eredménye a banki döntés, amely lehet:

- a hitelkérelem elfogadása és az abban foglalt összegre hitel nyújtása,
- a hitelkérelem elutasítása, vagy
- a hitelkérelemtől eltérő összegű vagy egyéb feltételeiben más hitel nyújtása.

Hitelbiztosítéki érték

Valamely ingatlan az óvatos becslés alapján meghatározott értéke, amely a forgalmi/piaci értékből kerül meghatározásra. A folyósítható kölcsön összegét befolyásolja.

Hitel díj

A hitelnyújtás során a bank által felszámított összeg, amelynek elemei általában a következők lehetnek, de egy hitelügylet illetve hitelkonstrukció nem feltétlenül tartalmazza valamennyi alább felsorolt hitel díjat:

- ügyleti kamat
- kezelési költség
- rendelkezésre tartási jutalék
- hitelbírálati díj
- folyósítási jutalék vagy szerződéskötési díj vagy hitelkeret megnyitási díj – jellemzően a hitel/kölcsön kifolyósításakor kerül felszámításra
- szerződésmódosítási díj
- bankgarancia, bankkezeség, okmányos meghitelezés díja (ha ilyen kibocsátása kapcsolódik a hitelszerződéshez)
- előtörlesztés illetve végtörlesztés díja
- egyéb, speciális hitelműveletekhez kapcsolódó díjak, jutalékok, kezelési költségek

A hitel díj egyes elemeinek felsorolását, mértékét, felszámításuk esetét általában a banki kondíciós listák, hirdetmények, illetve az üzletszabályzatok, általános szerződési feltételek tartalmazzák.

Hitelezés

A hitelnyújtás olyan banki szolgáltatás, amelynek lényege, hogy a bank – kockázatvállalása keretében – meghatározott pénzüsszeget bocsát rendelkezésre ügyfele részére szerződésben meghatározott feltételekkel.

Hitelezés folyamata

A hitel igényléstől a hitel/kölcsön szerződés megszűnéséig, illetve az adós tartozásának megszűnéséig tart.

Főbb szakaszai:

- hiteligénylés
- hitelbírálat
- hitel/kölcsönszerződés, illetve biztosítéki szerződések megkötése, közjegyzői okiratba foglalás
- hitelkeret rendelkezésre tartása
- folyósítási feltételek ellenőrzése (pl. jelzálogjog bejegyzésének megtörténte)
- folyósítás
- törlesztés
- hitel/kölcsönszerződés megszűnése
- az adós nem teljesítése esetén követelésbehajtás

Hitelfedezeti életbiztosítás

Olyan életbiztosítás, amelynek alapján a biztosított halála vagy egyéb biztosítási esemény bekövetkezésekor a biztosító fizeti vissza teljes egészében vagy részben a kapcsolódó hitelből fennálló tartozást.

Hitelfelvétel kockázatai

A hitelhez kapcsolódóan a hitelező mellett az adós is kockázatot vállal. Az adóst terheli a felvett hitel és a hiteldíj megfizetésének kötelezettsége, a körülmények esetleges negatív változása esetén is. Az adós főbb kockázatai:

- Az adós fizetőképessége romlik a törlesztés során (pl. csökken vagy megszűnik a jövedelme)
- Kamatkockázat (nem fix kamatozású hitel esetében emelkedhet a hitelkamat)
- Árfolyamkockázat (devizahitel vagy deviza alapú hitel esetében)
- A fedezet értékének változása (pl. a lakás értékének csökkenése, megrongálódás, megsemmisülés)
-

Hitelképesség

A hitelképesség (bonitás) általában egy cég vagy személy múltbeli működésének, eredményességének, vagyoni és pénzügyi helyzetének összessége alapján levonható következtetés. Általában hitelképtelennek minősítik a bankok azt az adóst, akinek az e szempontok alapján fel-

mért anyagi helyzetéből, illetve a törlesztési kötelezettség nem megfelelő teljesítéséből azt a következtetést lehet levonni, hogy a felvenni szándékozott kölcsön megtérülése nem várható a bank számára. A hitelképességet vizsgálja a bank a hitelbírálat során, valamint a hitelszerződés teljesítése során is.

Hitelkiváltás

Banki hitel kiváltása egy másik banki hitellel. Lehet külső, ill. belső hitelkiváltás; előbbi esetben az ügyfél egy másik banktól vesz fel hitelt korábbi hitele kiváltására, utóbbi esetben nem vált finanszírozó bankot, de kiváltja korábbi hitelét egy másik hitellel.

Hitelreferencia-szolgáltatás

Jellemzően a vállalati ügyfél külön megbízása, illetve hozzájárulása alapján – az abban foglalt feltételekkel – a bank a rendelkezésére bocsátott számadatok és egyéb információk felhasználásával elvégzi az ügyfél hitelképesség-vizsgálatát. A vizsgálat eredményét írásba foglalja és arról tájékoztatás ad. Kifejezett kérésre a vizsgálat eredményéről a bank igazolást állít ki, kikötve, hogy a bank rendelkezésére bocsátott adatok hitelességéért a bank nem vállal felelősséget.

Hitelszerződés

A bank és az ügyfél megállapodása a hitelnyújtás céljáról, a hitel összegéről és futamidejéről, a kölcsön nyújtásának módjáról és feltételeiről, a törlesztés módjáról, összegéről, a fizetendő kamatról és a hiteldíjról, az esetleges biztosítékokról és egyéb feltételekről.

A hitelszerződés tartalmazhatja a hiteligénylést és a bank nyilatkozatát annak elfogadásáról.

Hitelszerződés megszűnése

A hitelszerződés megszűnhet:

- a. a szerződés szerinti teljesítéssel, ide értve a futamidő lejáratá előtti végtörlesztését,
- b. a bank és az adós közös megegyezésével,
- c. a bank vagy az adós egyoldalú nyilatkozatával.

Legkésebb a megszűnés napjáig az adós köteles a hitellel kapcsolatos minden tartozását rendezni.

Igénybevétel

A rendelkezésre tartott hitel „felhasználása” az adós részéről. A hitelek különböző fajtáinál többféle módon valósulhat meg, egy összegben vagy különböző részletekben.

Intézményi kezességvállalás

Intézményi kezességvállalás alatt olyan szolgáltatást értünk, amely keretében egy – a PSZÁF-tól működési engedéllyel rendelkező – pénzügyi vállalkozás készfizető kezességet vállal valamely adós (vállalkozás) hitelintézettel szembeni tartozása után.

Jegybanki alapkamat

Adott ország jegybankja – Magyarországon a Magyar Nemzeti Bank – által megállapított kamatláb. A jegybanki alapkamat nagysága a gazdaság helyzetével és jövőbeli kilátásaival függ össze.

Jelzáloghitel

Jelzálog fedezete mellett nyújtott hitel/kölcsön. A hitel/kölcsön fedezete általában ingatlan.

Jelzáloglevél

Kizárólag jelzálog-hitelintézet által külön törvény alapján kibocsátott névre szóló, átruházható értékpapír. A Magyarország területén előállított jelzáloglevélre a kötvénnyről szóló jogszabály rendelkezéseit kell főszabályként alkalmazni.

Kamat

A hitel/kölcsön „ára”, amelyet az adós köteles megfizetni a hitel/kölcsön nyújtójának, az igénybe vett kölcsön használatáért. A hitel/kölcsönösszeg százalékában kerül meghatározásra, általában éves kamatláb formájában. Típusai:

- **Fix:** A kamatláb mértéke a hitel futamideje alatt nem változik.
- **Változó:** A kamatláb mértéke a hitel futamideje alatt kamatperi-

ódusonként változik, a szerződésben meghatározott módon. A kamatláb jellemzően valamilyen külső, a hitelező banktól független referenciakamathoz kötött. Az adós által fizetendő kamat általában két részből áll: a referenciakamatból és a hitelező által meghatározott kamatfelárból (pl. 3 havi BUBOR + 3,75%). A kamatfelár a jogszabályokban és a szerződésben meghatározott feltételek szerint változtatható.

- Változtatható: a kamatláb mértéke kamatperiódusonként változhat a hitel futamideje alatt, ha a hitelező él a szerződésben rögzített egyoldalú kamatváltoztatási jogával, a jogszabályokban és a szerződésben meghatározott feltételek szerint.

Kamatperiódus

Az ügyleti kamat változásának gyakoriságát mutatja. Az az időszak, amelyen belül a felvett hitel kamatlába nem változik. A bank csak a kamatperiódus fordulónapján változtathatja meg a hitel kamatát. Az első kamatperiódus általában a folyósítás napján kezdődik és a kamatperiódus utolsó, elszámolási napjáig tart. Az első és az utolsó kamatperiódus tört periódus is lehet.

Késedelmi kamat

Hitel/kölcsönszerződésben meghatározott fizetési kötelezettség késedelmes teljesítése esetén az adós által fizetendő kamat, amely a késedellel érintett összeg után, az esedékesség napjától a tényleges megfizetésig terjedő időszakra kerül felszámításra.

Készfizető kezesség beváltása

Ha az adós a hitelszerződésben, bankgarancia-szerződésben vagy a pénzügyi lízingszerződésben előírt kötelezettségének nem vagy csak részben tesz eleget, vagy felszámolás alá kerül, a pénzügyi intézmény a szerződéses és üzletszabályzati feltételeknek megfelelően kérheti az intézményi kezes fizetési teljesítését.

Kezes

Az a személy vagy szervezet, aki/amely kötelezettséget vállal arra, hogy ha az adós nem teljesíti a hitel/kölcsönszerződésben meghatá-

rozott kötelezettségét (jellemzően a fizetési kötelezettséget), akkor helyette fizet a bank számára. A kezesség kétféle lehet: sortartó (egyszerű) kezesség, vagy készfizető kezesség. Sortartó kezességet vállaló kérheti, hogy a bank először az adóstól követelje a teljesítést, készfizető kezesség esetén a bank szabadon dönthet arról, hogy a kezestől vagy az adóstól kéri-e a tartozás rendezését.

Kezességvállalás beváltására nyitva álló idő

A készfizető kezesség

- az utolsó törlesztőrészlet elmulasztásának a hitelszerződésben vagy pénzügyi lízingszerződésben meghatározott időpontjától, vagy
- ha a hitelszerződés vagy a pénzügyi lízingszerződés felmondására ezt megelőzően került sor, a hitelszerződés felmondásának keltétől, vagy
- bankgaranciához kapcsolódó készfizető kezességvállalás esetén, az adóshoz intézett fizetési felszólítás keltétől, vagy
- faktoring-keretszerződés esetén a teljesítésre való felszólítástól, vagy
- a felszámolási eljárás megindításától

számított, az intézményi kezes üzletszabályzatában meghatározott időn belül váltható be. Ha ezen események közül több is bekövetkezik, a határidőt a legkorábbi esemény időpontjától kell számítani.

Kezességvállalási szerződés futamideje

A készfizető kezességvállalási szerződés kezdő napja a kezességvállalásról szóló döntés napja, kivéve, ha a kezességvállalás feltételhez kötött, akkor a feltétel teljesülésének napja, illetve, ha a kedvezményezett a döntés napjától eltérő, de azt követő napot kéri a szerződés kezdő napjaként. A futamidő utolsó napja pedig a kezességvállalással biztosított banki szerződés lejáratáig.

Kombinált hitel

Általában a jelzáloghitelek esetén alkalmazott, olyan hitelezési konstrukció, amelynek keretében jellemzően lakás-takarékpénztári megta-

kartás, életbiztosítás vagy befektetés kapcsolódik a hitelhez. A tőke törlesztése – részben vagy egészben – ezen megtakarítások felhasználásával történik.

Kölcsön

Kölcsönszerződés alapján rendelkezésre bocsátott pénzösszeg, amelyet az adós a szerződésben meghatározott feltételek szerint köteles visszafizetni.

Közokirat

Olyan okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül megszabott alakban állít ki. Mint közokirat tökéletesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, az abban foglalt nyilatkozat megtételét, valamint annak idejét és módját. Mivel bizonyos esetekben a jogszabály közvetlen végrehajthatóságot biztosít a közokiratba foglalt kötelezettségeknek, csökkentheti a hitelnyújtó kockázatát, ami a kockázati felárat, közvetve tehát a hitelkamatot is csökkenti. A közokiratba foglalás költségét rendszerint az adós állja.

Lakás-takarékpénztári megtakarítással kombinált hitel

A lakás-takarékpénztári szerződés megtakarítási ideje alatt az ügyfél rendszeres időközönként – a lakás-takarékpénztár részére – a szerződésben meghatározott megtakarítási összeget fizet. Ugyanezen idő alatt az ügyfél a hitel/kölcsönszerződés alapján a bank felé tőkét nem törleszt, kizárólag kamatot/kezelési költséget fizet. A megtakarítási idő végén a kamattal és állami támogatással növelt megtakarítási összeg/ szerződéses összeg csökkenti a bank felé fennálló tőketartozást.

LIBOR

London Interbank Offered Rate (Londoni bankközi referencia) kamatláb. Különböző időszakokra és devizanemre vonatkozóan kerül megállapításra (pl. 3 hónapos CHF LIBOR), és mértéke naponta változik a piaci kamatváltozások hatására. Sok pénzintézet használja referenciakamatként CHF-alapú kölcsöneik árazásához.

Lineáris törlesztésű hitel / kölcsön

Jellemzően vállalati ügyfeleknek nyújtott hitelek/kölcsönök esetében alkalmazott törlesztési módszer, ahol a tőketartozás egyenletes ütemezés szerint kerül megfizetésre (minden törlesztéskor ugyanannyival csökken a tőke), miközben a legutóbbi törlesztés óta keletkezett/megszolgált kamatösszeget is meg kell fizetni. A lineáris törlesztés esetén a törlesztőrészek nem állandóak, hanem csökkennek. Az adós által fizetendő törlesztőrészletben a tőke és a kamat aránya nem változik.

Azonos kondíciók esetén egy lineáris törlesztésű hitel, ill. egy annuitásos törlesztésű hitel THM-je azonos lehet, de a lineárisnak magasabb a törlesztőrészlete a futamidő első részében, míg a másodikban alacsonyabb.

Lombard hitel

Jellemzően értékpapír fedezete mellett nyújtott hitel/kölcsön.

Magatartási Kódex

A lakosság számára hitelt nyújtó pénzügyi szervezetek ügyfelekkel szembeni tisztességes magatartásáról. 2011. szeptember 19-én a piaci önszabályozás keretében létrehozott megállapodás a lakossági hitelezéssel foglalkozó pénzügyi szervezetek között.

A Magatartási Kódex teljes szövege megtalálható a bankfiókokban és a bankok honlapján, továbbá bárki által elérhető a PSZÁF honlapján is, az alábbi címen:

http://www.pszaf.hu/data/cms2043084/magatartasi_kodex.pdf

Nehéz helyzetben lévő vállalkozás

A 37/ 2011. (III. 22.) számú Kormányrendelet 6. § -ának rendelkezései szerinti vállalkozást nehéz helyzetben lévőnek kell tekinteni. A nehéz helyzetben lévő vállalkozás nem kaphat állami támogatást, így kötelezettségvállalásaihoz nem kapcsolódhat intézményi kezességvállalás.

Operatív lízing

Olyan tartós bérleti szerződés, amelynek alapján a lízingbe adó opcióvételi jogot biztosít a lízingbe vevőnek arra, hogy az a bérlet (lízing) tárgyát a bérleti szerződés lejártakor a szerződésben előre rögzített vételáron (maradványérték) megvásárolja. Minden olyan lízing, mely nem pénzügyi lízing, operatív lízingnek tekinthető.

Óvadékot nyújtó

Az a személy vagy szervezet, aki/amely az adós teljesítésének biztosítékeként meghatározott pénzügyösszeget ad át a banknak, vagy meghatározott névértékű értékpapírt helyez óvadékba a banknál, amelyet a bank felhasználhat, ha az adós nem teljesíti a fizetési vagy egyéb szerződéses kötelezettségét.

Pénzkölcsön nyújtása

A betétgyűjtés és a pénzforgalmi szolgáltatás mellett a legtipikusabb banki pénzügyi szolgáltatás, ami általában magában foglal minden olyan ügylettípust, amelyben a bank (pénzügyi vállalkozás) kockázatot vállal. A klaszszikus hitel és kölcsön mellett ide sorolandó pl. a követelésvásárlás (faktoring, forfetírozás), a repo-ügylet és a csoportfinanszírozás.

Pénzügyi lízing

Pénzügyi lízing az a tevékenység, amelynek során a finanszírozó ingatlan vagy ingó dolog tulajdonjogát abból a célból szerzi meg, hogy azt a lízingbe vevő határozott idejű használatába adja. A lízingbe vevő a dolog használatáért lízingdíjat köteles fizetni. A maradványérték kifizetésével a lízingbe vevő megszerzi a lízing tárgyának tulajdonjogát.

Projekthitel / projektfinanszírozási hitel

Meghatározott projekt keretében megvalósuló beruházások finanszírozására vállalkozások számára nyújtott, célhoz kötött hitel.

Ranghely

A közhitel nyilvántartásba történő jelzálogjog-bejegyzés rangsora, amelyet a bejegyzés iránt benyújtott kérelem iktatásának időpontja, il-

ltve az a tény határoz meg, hogy a bejegyzésre irányuló kérelem időpontjában van-e már bejegyzett jelzálogjog vagy fenntartott ranghely.

Rendelkezésre tartás

A hitelszerződés alapján a bank a hitelösszeget „előkészíti” arra, hogy a (folyósítási) feltételek teljesítése esetén az adós igénybe vehesse. A rendelkezésre tartás módját, helyét, időtartamát és a rendelkezésre tartásért fizetendő díjat, költséget stb. a hitelszerződés, valamint a bankok kondíciós listái, illetve hirdetményei tartalmazzák.

Rulírozó (feltöltődő) hitel

Olyan hitel, melynek keretében folyósított kölcsön a visszafizetett összeg erejéig ismételten igénybe vehető, pl. folyószámlahitel.

Személyi kölcsön

Magánszemély ügyfelek számára nyújtott, szabadon felhasználható, jellemzően rövid vagy középlejáratú, fedezet nélküli kölcsön.

Szindikált hitel

Általában nagyvállalkozások jelentős beruházásának megvalósítása érdekében több bank által közösen nyújtott, nagy összegű hitel esetén.

Támogatás

Az intézményi kezes által készfizető kezességvállalással biztosított ügyletek mögött költségvetési viszontgarancia áll. Ez lehetővé teszi azt, hogy a kezességvállalás díja alacsonyabb legyen a piaci díjnál. Azon ügyfelek számára, amelyek ügyleteihez intézményi kezességvállalás kapcsolódik, előnyösebb helyzetbe kerülhetnek azokhoz képest, amelyek nem kapják, nem kaphatják meg a kezességet. Az ilyen pozitív megkülönböztetés is támogatásnak minősül, amelynek igénybevételét uniós szabályok korlátozzák (de minimis szabályok és csoportmentességi támogatásra vonatkozó rendelet). A támogatás a készfizető kezességvállalási szerződés létrejöttével keletkezik, és a támogatás összegét (támogatás tartalmát) erre az időpontra kell megállapítani.

Támogatástartalom

A hitelszerződésekhöz és lízingszerződésekhöz kapcsolódó kezességvállalás támogatástartalmát az határozza meg, hogy mekkora a kalkulált piaci díj és a ténylegesen fizetendő garanciadíj különbsége. A számítást a kezességvállalás teljes futamidejére kell elvégezni.¹ A bankgarancia szerződéshez és a faktoring keretszerződéshez kapcsolódó kezességvállalások esetén a támogatástartalmat az alábbi képlet alapján kell meghatározni: Támogatástartalom = kezességvállalás összege / 7,5²

A támogatástartalomról igazolást ad ki a kezes, illetve a támogatást nyújtó szervezet.

Támogatott hitel/kölcsön

Bank által nyújtott olyan, célhoz kötött hitel/kölcsön, amelynek az igénybevételehez az állam vagy valamely szervezet támogatást nyújt. A támogatás fajtái lehetnek: pl. kamattámogatás, vissza nem térítendő támogatás, állami készfizető kezesség. A támogatási feltétel nem teljesítésének következménye jellemzően a támogatás visszavonása/visszafizetése.

Tartozáselismerő nyilatkozat

Az adós egyoldalú, közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozata, amelyben írásban elismeri a bank felé fennálló tartozását, annak összegszerűségét.

THM

Teljes Hiteldíj Mutató, amelyet a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló törvényben meghatározott valamennyi kölcsön és pénzügyi lízing esetén fel kell tüntetni. A THM egyéves időszakra vetített százalékos érték, és jogszabályban meghatározott módon tartalmaz minden olyan díjat, költséget, amelyet az adósnak a tőkén felül kell megfizetnie szerző-

¹ az egyedi kezességvállalások maximális összege 2,5 millió EUR, a Bizottság külön határozata alapján.

² az egyedi kezességvállalások maximális összegének (1,5 millió EUR), és a 3 év alatt adható lehetséges maximális támogatás összegének (200 ezer EUR) aránya

désszerű teljesítés esetén (kamat, kezelési költség, hitelbírálati díj, értékbecslés díja, hitelközvetítőnek fizetendő díj, ingatlan-nyilvántartási eljárás díja, kötelező bankszámlavezetés díja, kötelező biztosítás díja stb.). Nem tartalmazza a késedelemi kamatot, a közjegyzői eljárás díját, a futamidő hosszabbítás (prolongálás) díját, a bankszámla használatának díját stb. 2012 áprilisától a mértéke törvényben maximált.

A THM szerepe az, hogy a hitel/kölcsönt felvenni szándékozó lakossági ügyfelek számára előzetes tájékoztatást adjon, tegye lehetővé az összehasonlítást a különböző hitelezők hasonló termékei, ajánlatai között.

Tőke

A hitel/kölcsönszerződésben rögzített kölcsönösszeg, illetve a futamidő alatt az aktuálisan fennálló kölcsönösszeg-tartozás.

Törlesztés

A kölcsön/hitelszerződésben meghatározott esedékes fizetési kötelezettség teljesítése. Összegét a hitelkonstrukció alapján határozza meg a bank. Lehet fix vagy változó összegű, illetve különböző mértékben tartalmazhat tőketörlesztést és kamat/díjfizetést.

Türelmi idő

A hitel/kölcsön futamidején belül az az időtartam, amely alatt tőketörlesztést nem teljesít az adós, csak a kamatot és a szerződésben meghatározott díjakat/költségeket fizeti.

Ügyleti kamat

Szerződés alapján fizetendő kamat, amelynek mértékét a szerződés, illetve a bank mindenkor Hirdetménye/Kondíciós listája tartalmazza.

Végtörlesztés

Az előtörlesztés speciális esete, a hitel/kölcsönszerződés alapján fennálló teljes tartozás megfizetése a futamidő lejáratáig.

Viszontgarancia

Az intézményi kezes részére, az általa vállalt kezesség, garancia érvényesítéséhez vállalt megtérítési kötelezettség úgy, hogy – a kötelezettségvállalást vagy annak egy részét – egyéb szervezet vagy az állam kezességvállalása biztosítja. Az intézményi kezes kezességvállalásához

- a Magyar Köztársaság éves költségvetési törvénye alapján a központi költségvetés viszontgaranciája, vagy
- az Új Széchenyi Viszontgarancia Program keretében az MV-Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. viszontgaranciája vagy
- egyéb szervezet viszontgaranciája

kapcsolódik.

Zálogkötelezett

Az a személy vagy szervezet, aki/amely az adós teljesítésének biztosítékeként meghatározott jogot biztosít a banknak a tulajdonát képező zálogtárgyon. és vállalja, hogy a jogszabályban meghatározott feltételekkel tűri, hogy a bank az adóssal szembeni követelését a zálogjoga alapján kielégítse. A zálogtárgy lehet ingatlan, ingó dolog, vagyoni értékű jog vagy követelés.

3. fejezet – Hitelinformációs rendszer

Adatkezelési ügyfényilatkozat

A hitelszerződés megkötésével egyidejűleg vagy azt követően bármikor a természetes személy ügyfél nyilatkozhat arról, hogy hiteladatait a szerződés megszűnését követő öt éven keresztül a KHR még kezelje.

A meghosszabbított adatkezelést engedélyező adatkezelési ügyfényilatkozat hatására az ügyfél tudatosan építi a pozitív hiteltörténetét, a jövőbeli kedvező feltételű hitelfelvelek érdekében. A nyilatkozat hatására a megszűnt szerződés pozitív adattartalma az ügyfélről készült személy-hiteljelentésben még öt évig szerepel. A pozitív tartalmú hitelszerződés megszűnését követő öt éven keresztül láthatósága a törvény alapján öt évig látható negatív események ellensúlyozására is alkalmas.

Az adatkezelési ügyfényilatkozatát az ügyfél bármikor visszavonhatja, ami a megszűnt szerződés esetén az adatok azonnali törlődését eredményezi.

Adatok naprakészsége

A referenciaadatok naprakészen tartásának általános szabálya az, hogy az adatok keletkezését vagy változását követően, két munkanapon belül kell a referenciaadat-szolgáltatónak átvezetnie a módosulást a KHR adatbázisán.

Ettől eltérő szabály a hónap végi tőketartozás aktuális értékének az átadása, amelyre a következő hónap ötödik munkanapjáig van lehetőség.

Átadhatósági ügyfényilatkozat

A természetes személy ügyfelek a hitelszerződés megkötésekor, vagy a hiteligenyűk benyújtásakor, vagy bármely más alkalommal, írásban

nyilatkozhatnak arról, hogy a pozitív hiteladataikat, a referenciaadat-szolgáltatók, a KHR lekérdezése során megismerhetik-e. Ez az átadhatósági ügyfélnyilatkozat a KHR-ben tárolt minden hitelszerződés pozitív hiteladatára egyszerre vonatkozik.

A nyilatkozat viszont nem vonatkozik a negatív eseményekre, adatokra, melyeket a referenciaadat-szolgáltatók korlátozás nélkül megismerhetnek az ügyfélről.

Amennyiben az ügyfél megtiltja pozitív hiteladatainak megismerhetőségét, akkor ezt a tényt a KHR rögzíti és az ügyfélről szolgáltatott személy-hiteljelentés a tiltás tényét tartalmazza.

Az adatátadáshoz való hozzájárulás megtagadásának körülményei:

- helye, időpontja,
- referenciaadat szolgáltató azonosító adatai,
- ügyfél azonosító adatai,
- a hozzájárulás megtagadására utaló megjegyzés.

A hozzájárulás megtagadásával az ügyfél a saját pozitív hitelmúltját titkolhatja csak el, ami elősegítené a kedvező feltételű hitelhez jutását, míg a hitelhez jutást akadályozó, a feltételeket rontó, negatív információk mindig elérhetőek a KHR-ben minden referenciaadat-szolgáltató számára.

BISZ Központi Hitelinformációs Zártkörűen működő részvénytársaság (BISZ Zrt.)

A KHR-törvény részletesen szabályozza annak a pénzügyi vállalkozásnak a tulajdonlását, működési formáját, tőke-ellátottságát, tevékenységi körét, a pénzügyi szektorban meglévő szerepét, amely a PSZÁF engedélye alapján működtetheti a KHR-t. A jelenlegi KHR és jogelődje a BAR üzemeltetője, 1995 óta folyamatosan a BISZ Zrt. A BISZ Zrt. kizárólagos tevékenysége a hitelreferencia-szolgáltatás nyújtása. A BISZ Zrt. 100%-os tulajdonosa a GIRO Zrt., amely a hazai hitelintézetek tulajdonában van.

Csalás / elutasítás (negatív adat)

Természetes személy ügyfél hiteligénylésének elutasítása, hamis vagy hamisított okirat használata, illetve valótlan adatközlés okán,

- elutasítás időpontja, indoka, bizonyítéka, bírósági határozat.

Elévülés, törlődés

Az adatok életútjával összefüggésben általános szabály, hogy a fennálló, aktív szerződés- és eseményadatok folyamatosan látszanak a hiteljelentésekben. A megszűnt, passzív adatok pedig a lezárás állapotának megfelelően még öt évig látszanak a hiteljelentésekben.

A referenciaadatokat az elévülésüket követően a KHR automatikusan törli.

Az általános szabály alól van kivétel:

Természetes személy hitele kapcsán létrejött mulasztás-esemény adatai, ha a mulasztás teljesítéssel rendeződik, akkor a mulasztás megszűnését követő egy év elteltével, ha más módon szűnik meg, akkor a megszűnést követő öt év elteltével és abban az esetben, ha egyáltalán nem rendeződik, akkor a mulasztás bekövetkezését követő tíz év elteltével törlődik.

Természetes személy által kötött hitelszerződés adatait, amennyiben mulasztás-esemény nem tartozik hozzá és nem rendelkezik adatkezelési ügyfélnyilatkozattal sem, akkor a szerződés megszűnésével együtt a KHR automatikusan törli. Amennyiben a szerződéshez tartozik mulasztás, de a szerződés már megszűnt, akkor a szerződés adatait a KHR a mulasztás törlésével egy időben törli.

Amennyiben a szerződéshez tartozik az ügyfél által tett adatkezelési ügyfélnyilatkozat, akkor a szerződés a megszűnését követő öt év elteltével kerül törlésre.

Az ügyfél az adatkezelési ügyfélnyilatkozatát bármikor visszavonhatja és ebben az esetben, ha a szerződés, valamint az esetleges mulasztás is már megszűnt, az adatok azonnal törlődnek.

Események (pozitív adat)

Előtörlesztés adatai,

- előtörlesztés ténye, ideje összege, devizaneme.

A megelőző hónap végén, a szerződés szerint fennálló tőketartozás adatai,

- a hó végi tőketartozás összege és devizaneme.

A szerződés státusa (fennálló, megszűnt).

A szerződés más referenciaadat-szolgáltató részére történő átruházásának adatai.

Perre vonatkozó adatok.

Fizetéseképtelenség/sorban állás (negatív adat)

Vállalkozási folyószámla fizetéseképtelensége, folyószámlán követelések sorba állítása. Vállalkozási folyószámlán fedezethiány miatt, harminc napot meghaladóan, egymillió forintnál nagyobb összegű követelés generálódik (sorban áll);

- számlaazonosító, összeg, devizanem, a sorba állítás kezdetének időpontja;

vállalkozási folyószámla fizetéseképtelenségének megszűnése;

- a sorba állítás megszűnésének időpontja.

Hitel / Szerződés (pozitív adat)

A megkötött hitel- vagy hiteljellegű szerződésekről a KHR a következő adatokat kezeli:

- szerződés azonosítója, típusa,
- szerződés megkötésének, lejáratának, megszűnésének időpontja,
- szerződés összege és devizaneme,
- törlesztés kezdetének dátuma,
- törlesztés összege és devizaneme,
- törlesztés gyakorisága, módja,
- ügyfélminőség (csak természetes személy ügyfél estén: adós vagy adóstárs).

Hiteltörténet / Fizetéstörténet

Egy banki ügyfélről, a bank szempontjából, az egyik legfontosabb információ a hiteltörténete vagy általánosabban a fizetéstörténete. Ezt az információt országosan és hitelesen kizárólag a KHR-ből származó hiteljelentés tartalmazza. Ebben egyrészt látszanak a jelenleg fennálló és – pozitív adatkezelési nyilatkozat esetén – az elmúlt öt évben megszűnt szerződések legfontosabb adatai, másrészt az ezekhez tartozó törlesztési történet és az anomáliák. Az ügyfelek finanszírozási szokásai, pénzügyi kultúrája, a hitelintézetekkel kapcsolatos viselkedési formái jellemzik az adott ügyfelet és ezek a jellemzők időben nagyfokú állandóságot mutatnak. Az ügyfél pozitív hiteltörténete érték, olcsóbbá és egyszerűbbé teszi a jövőbeni hitelfelvételét.

Kártyacsalás (negatív adat)

Természetes személy ügyfél által készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel történt jogsértés elkövetése, bankkártya/csekk, használata során történt csalás esetén;

- bankkártya/csekk típusa, azonosítója, letiltás körülményei, jogtalan felhasználások száma, okozott kár összege, bírósági határozat.

KHR-törvény (KHRTv.)

2011. október. 11.-én lépett hatályba, a 2011. évi. CXXII. törvény a központi hitelinformációs rendszerről (KHRTv), amely önálló törvényben szabályozza a Központi Hitelinformációs Rendszer (KHR) személyi, tárgyi és területi hatályát, működését, felhasználóit, adattartalmát, működtetési körülményeit, valamint a rendszert üzemeltető pénzügyi vállalkozás (BISZ Zrt.) státusát és feladatait.

Központi Hitelinformációs Rendszer (KHR)

A KHR a hazai pénzügyi szolgáltatást nyújtó intézmények által közösen fenntartott információs rendszer és adatbázis, amely az adatkezelést elektronikus eszközökkel, automatizáltan végzi. A KHR egy pozitív adólista, amely minden, a KHRTv-ben meghatározott, hitel és hitel jellegű szerződést nyilvántart, és ezen túlmenően kezeli a szerződésekhez tartozó események, fizetési késedelmek, mulasztások, csalások, visszaélések adatait is.

A KHR-ben megvalósult adatkezelés célja a nyilvántartott személyek, ügyfelek hitelképességének objektív, körültekintő és megalapozott megállapítása, a túlzott mértékű eladósodás megakadályozása, a felelős hitelnújtás és a felelős hitel felvétel körülményeinek biztosítása, mindezek által a hitelezési kockázat csökkentése.

A KHR a korábban BAR néven köztudatba került nyilvántartás jogutódja. A BAR lakossági adatokat tekintve egy negatív listás adósnilyvántartás volt, így csak azoknak az adósoknak az adatait kezelte, amelyek hitszerződéseik visszafizetése kapcsán már mulasztásba estek. Vállalati adatokat tekintve a BAR pozitív adóslista volt.

Mulasztás / Fizetési késedelem (negatív adat)

Természetes személy ügyfél esetén, a mulasztás adatai;

A szerződés szerinti törlesztés elmulasztása, amelynek mértéke meghaladja a mindenkori legkisebb minimálbér összegét, és ez a visszafizetési mulasztás fennáll folyamatosan több mint kilencven napon keresztül.

- a mulasztás bekövetkezésének időpontja, összege és devizaneme.

a mulasztás megszűnésének körülményei;

- a mulasztás megszűnésének időpontja és módja.

Módozatok hatása: abban az esetben, ha a mulasztás teljesítéssel zárul, akkor a mulasztás megszűnését követő egy év elteltével, amennyiben más módon szűnik meg (pl. a veszteség leírásra kerül), akkor a megszűnést követő öt év elteltével és abban az esetben, ha egyáltalán nem rendeződik, akkor a mulasztás bekövetkezését követő tíz év elteltével a mulasztás adatai automatikusan törlődnek.

Vállalkozási ügyfél esetén, a fizetési késedelem adatai;

a szerződés szerint több mint harminc napon keresztül fennálló, lejárt és meg nem fizetett tartozás, fizetési késedelem;

- a fizetési késedelem bekövetkezésének és a visszafizetés esedé-

kességének időpontja, összege és devizaneme;
A lejárt és meg nem fizetett tartozás, a fizetési késedelem megszűnésének körülményei;

- a megszűnés időpontja és módja.

Negatív adólista

A negatív adólisták olyan nyilvántartások, amelyek csak azon adósok adatait tartalmazzák, amelyek hitel- vagy hitel jellegű szerződéseiket nem teljesítették, a szerződések törlesztésével mulasztásba estek. A negatív adólisták kizárólagosan a mulasztásba esett ügyfelek és a mulasztásba esett szerződések adatait, valamint a fennálló, aktív mulasztás és annak megszűnése esetén a már passzívvá vált mulasztás adatait kezelik.

Nyilvántartott személy / Ügyfél (azonosító adat)

Az ügyfél-azonosító és -leíró adatok, a nyilvántartott személy fogalmának megfelelően, kétféleképpen lehetnek.

Természetes személyek azonosító adatai, a természetes azonosítók;

- születési név,
- születési hely,
- születési idő,
- anyja neve.

Ezeken túlmenően, a KHR-törvény melléklete alapján kezelésre kerülnek leíró adatok is, mint a viselt név (pl. asszonynév), személy azonosítására alkalmas igazolvány száma (pl: személyigazolvány-szám), lakcím, levelezési cím, elektronikus levelezési cím és az ügyfélminőség (adós, adóstárs).

Vállalkozások azonosítására a törzsszámuk szolgál;

- törzsszám (az adószám első nyolc számjegye).

Ezen túlmenően a KHR-törvény melléklete alapján kezelésre kerülő leíró adatok a cégnev, a cég székhely cím, cégjegyzékszám és a teljes adószám.

Egyéni vállalkozók esetén tárolásra kerül az egyéni vállalkozó igazolványszáma is.

Magyar adószámmal nem rendelkező külföldi vállalkozások esetén használható azonosító a külföldi adószám, külföldi cégjegyzékszám.

Pozitív adólista

Pozitív adólisták azok a nyilvántartások, amelyek minden hitel- és hitel jellegű szerződéssel rendelkező adós adatát és a szerződések adatait tartalmazzák. Egy adott szerződéshez egy adott adós részéről tartozhat mulasztás-esemény is. Egy mulasztás egy adott időpillanatban lehet fennálló vagy aktív, és lehet lezárt vagy passzív. A pozitív adólisták egyszerre kezelik a pozitív és a negatív hitel- és mulasztás-adatokat, ezért teljes listás nyilvántartásoknak is szokás ezeket nevezni.

Referenciaadat

Minden olyan adat, amelyet a KHR-t üzemeltető pénzügyi vállalkozás, a KHRtv-ben foglaltak szerint kezel. Ezek az adatok KHRtv és mellékletei által definiáltak.

A nyilvántartott személyek, az ügyfelek kétfélek lehetnek: természetes személyek és vállalkozások.

A KHR nyilvántartásaiban szerepelnek a nyilvántartott természetes személyek és vállalkozások azonosító adatai. A hitel- és hitel jellegű szerződések adatai. A hitel- és hitel jellegű szerződésekhez és néhány más pénzügyi szolgáltatáshoz tartozó szerződésekhez kapcsolódó események adatai.

A szerződésadatok a megkötött szerződések tartalmi kivonatai. Az események a szerződés teljesítése kapcsán keletkeznek vagy ügyfél-visselkedési formákhoz kapcsolódnak, melyek hordozhatnak pozitív és negatív információkat egyaránt.

A referenciaadat-szolgáltatók KHR-nek történő adatátadási kötelezettsége az összes pozitív és negatív tartalmú referenciaadatra kiterjed.

Referenciaadat-szolgáltató (RASZ)

Referenciaadat-szolgáltatók (RASZ) azok a hazai pénzügyi intézmények, amelyek szolgáltatási tevékenységük révén (hitel- és kölcsönnyújtás, lízingszolgáltatás, kezesség- és bankgarancia-vállalás, elektronikus pénz és készpénz-helyettesítő eszközökkel kapcsolatos szolgáltatásnyújtás, jelzálog-, értékpapír- és közraktár-hitelezés stb.) a KHR-hez csatlakozni kötelesek. A KHR szolgáltatásait felhasználó legjelentősebb hitelintézeti csoportok: a bankok, szakosított pénzintézetek, lízingcégek, takaré- és hitelszövetkezetek, pénzügyi vállalkozások, Diákhitel Központ stb.

A referenciaadat-szolgáltatók azonosító adatait a KHR kezeli, de lekérdezések válaszában, a hiteljelentésekben ezek az adatok nem jelennek meg. Az ügyfél által kért, saját adataira vonatkozó lekérdezés válasza, a Saját Hiteljelentés viszont tartalmazza a referenciaadat-szolgáltatók adatait is. Ez a megoldás biztosítja a bankinformáció bizalmaságát és hatékonyan támogatja az ügyfelek reklamációkezelését, valamint az adathelyesség fenntartását.

Saját hiteljelentés

A KHR-ben nyilvántartott személyek (természetes személyek, illetve vállalkozások) a saját hiteljelentés igénylésével juthatnak hozzá mindazon információhoz, amit a KHR róluk kezel és nyilvántart. A saját hiteljelentés tartalmazza az ügyfelek azonosító és leíró adatait, a hiteleik, valamint a negatív és pozitív események adatait, sőt azt is, hogy melyik referenciaadat-szolgáltató adta át az adattételt a KHR-nek, és egy összesített listát az elmúlt időszak lekérdezéseiről. A saját hiteljelentés útján tájékozódhat az ügyfél a róla nyilvántartott adatokról, és bármely hiba esetén az illetékes referenciaadat-szolgáltatónál panaszt tehet és kérheti adatai javítását, esetleges törlését. A saját hiteljelentés a hitelbírálati folyamatban, a hitelképesség megállapítására nem használható.

Személy-hiteljelentés

Hitelbírálatához, illetve a hitelezési kockázat megállapításához a referenciaadat-szolgáltatók lekérhetik a KHR-ből a személy-hiteljelentést. A személy-hiteljelentés az ügyfél átadhatósági ügyfélnyilatkozata tartal-

mának függvényében lehet teljes vagy részleges. Igenleges átdatathatósági nyilatkozat esetén a lekérdezett természetes személyről a személy-hiteljelentés tartalmazza mindazt az információt, amit róla a referenciaadat-szolgáltatók a KHR-nek átadtak, míg nemleges nyilatkozat esetén kizárólag az ügyfélről nyilvántartott negatív eseményeket tartalmazza.

A személy-hiteljelentés két részből áll:

Az első az összesítő rész, ami tartalmazza a keresett ügyfél azonosító adatait, az egész hiteljelentésre vonatkozó alapadatokat, a hitelszerződés-adatok átdatathatóságára vonatkozó esetleges nemleges ügyfélnyilatkozatot, a hiteljelentés tartalmi összefoglalását, ami egy statisztika, az ügyfél hitelpiaci aktivitására utaló mutatót, valamint a konkrét lekérdezési tranzakció adatait.

A második rész a részletező, ami tartalmazza a nyilvántartott hitelszerződéseket egyesével és azok analitikus adatait tételesen: először a fennállókat, majd a lezártakat, a szerződés megkötésének sorrendjében. Minden szerződéshez külön tartoznak ügyfél-azonosító adatok. Ezekkel az ügyfél-azonosítókkal kezeli az adott szerződést, az adatokat a KHR-nek átadó referenciaadat-szolgáltató. A szerződéshez tartozhatnak mulasztások, amelyek lehetnek fennálló, aktív vagy lezárt, passzív státusúak.

A szerződésadatokat követik az esetleges visszaélés- és csalásadatok.

Vállalkozás-hiteljelentés

Hitelbírálathoz, illetve hitelezési kockázat megállapításához a referenciaadat-szolgáltatók lekérhetik a KHR-ből a vállalkozás-hiteljelentést, amely a lekérdezett vállalkozásról tartalmazza mindazt az információt, amit róla a referenciaadat-szolgáltatók a KHR-nek átadtak.

A vállalkozás-hiteljelentés két részből áll:

Az első az összesítő rész, ami tartalmazza a keresett ügyfél azonosító adatait, az egész hiteljelentésre vonatkozó alapadatokat, a hiteljle-

lentés tartalmi összefoglalását, ami egy statisztika, az ügyfél hitelpiaci aktivitására utaló mutatót, valamint a konkrét lekérdezési tranzakció adatait.

A második rész a részletező, ami tartalmazza a nyilvántartott hitel-szerződéseket egyesével és azok analitikus adatait tételesen: először a fennállókat, majd a lezártakat, a szerződés megkötésének sorrendjében. Minden szerződéshez külön tartoznak ügyfél-azonosító adatok. Ezekkel az ügyfél-azonosítókkal kezeli az adott szerződést, az adatokat a KHR-nek átadó referenciaadat-szolgáltató. A szerződéshez tartozhatnak fizetési késedelem adatok, amelyek lehetnek fennálló, aktív vagy lezárt, passzív státusúak. A szerződésadatokat követhetik az esetleges fizetési képtelenség (folyószámla sorban állás) és a POS terminál üzemeltetésével kapcsolatos visszaélés adatok.

Visszaélés POS-terminállal (negatív adat)

Vállalkozás telephelyén a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz elfogadásával kapcsolatos visszaélés (POS-terminál üzemeltetési szerződés megszegésének esete).

A KHR által kezelt POS üzemeltetési szerződés adatok; a szerződéskötés, lejárat, megszűnés, felfüggesztés dátuma, perre utaló megjegyzés.

4. fejezet – Számlatípusok

Alszámla

A bankszámla-tulajdonos nevére megnyitott és vezetett bankszámla, amely bankszámlájához mint főszámlához kapcsolódik, ideértve a valamely konkrét pénzforgalmi célra szolgáló, bankkal kötött szerződéstől függően, adott esetben elkülönítetten kezelt számlát is.

Babakötvény-számla/Start számla

A 2005. december 31-ét követően megszületett, magyar állampolgár és magyarországi lakóhelyű gyermek mint számlatulajdonos nevére, megtakarítási céllal nyitható számla, amelynek egyenlegét a gyermek a 18. életéve betöltésekor veheti fel.

Bankszámla

A bank által megnyitott és vezetett fizetési számla, amely lehet pénzforgalmi számla, lakossági bankszámla/folyószámla, illetve vállalati bankszámla/folyószámla.

Bankszámlanyitás

A bankszámla-tulajdonos és a bank között írásban megkötött keretszerződés/ bankszámlaszerződés alapján bankszámla megnyitása, ideértve a számla azonosítását szolgáló bankszámlaszám kiadását is.

Bankszámla-tulajdonos

A bankkal bankszámlaszerződést kötő ügyfél.

Bankszámlavezetés

Bankszámlán lévő pénzkövetelések és pénztartozások nyilvántartása és pénzforgalmi szolgáltatások elvégzése.

Bankszámlazárás

A bank által vezetett bankszámla használatának megszüntetése az ügyfél számára és a bank számlavezetési rendszerében is. A bankszám-

laszerződés csak az annak alapján vezetett összes bankszámla bezárásával szüntethető meg.

Bankváltás

A lakossági bankszámlák kapcsán a bankváltás megkönnyítésére, az ehhez csatlakozó bankok által nyújtott ún. „egyablakos szolgáltatás”. Lehetővé teszi a számlatulajdonos számára, hogy a bankszámláján lévő csoportos beszedési megbízásai, rendszeres átutalási megbízásai egy másik banknál nyitott lakossági bankszámlájára átirányításra kerüljenek. Ha külön kéri, akkor a régi bankszámlája is lezárásra kerülhet anélkül, hogy a számlatulajdonosnak mindkét banknál intézkednie kellene az átirányításról, illetve a számlamegszüntetésről. Az átirányítási és számlamegszüntetési kérelmét a számlatulajdonos annál a banknál nyújtja be, ahova az átirányítást kéri, a megbízások átadását és a régi bankszámla megszüntetését a bankok egymás között bonyolítják le.

Díj

A bank által nyújtott szolgáltatás teljesítéséért felszámított pénzüsszeg. A díj lehet: fix összegű, %-ban meghatározott, minimális-maximális, sávban rögzített, fel nem számított, akciós stb., illetve ezek kombinációja, a bank által meghatározott módon és mértékben. A díj minden esetben a fizetési művelettel érintett bankszámla-tulajdonost terheli. A díjat általában a kondíciós lista/hirdetmény tartalmazza.

Elkülönített számla

A bankszámla-tulajdonos szabad rendelkezése alól kikerült pénzeszközök nyilvántartására szolgáló bankszámla, amely az elkülönítés tartama alatt csak meghatározott célra használható, pl. korlátozott rendeltetésű fizetési számla, escrow számla.

Fizetési számla

A számlatulajdonos pénzköveteléseinek és pénztartozásainak nyilvántartására és kezelésére, valamint fizetési műveletek teljesítésére szolgáló, a bank egy vagy több ügyfele nevére nyitott számla, ideértve a bankszámlát, a pénzforgalmi számlát, lakossági/vállalati bankszámlát/folyószámlát is.

Fizető fél

Az a bankszámla tulajdonos, akinek a bankszámláját a fizetési művelet teljesítése során vagy következményeként a bank megterheli.

Folyószámla

Köznapi szóhasználatban a bankszámla.

Gyámi fenntartásos számla

Gyámhatóság határozata alapján a gyámság alatt levő nevére nyitott és vezetett lakossági bankszámla, amely felett a gyámhatóság határozatában meghatározott módon lehet rendelkezni, a törvényi feltételek fennállása esetén.

Kedvezményezett

A fizetési művelet tárgyát képező pénz (összeg) jogosultja.

Keretszerződés

A bank által az ügyfelével kötött szerződés, annak minden mellékletével együtt bankszámla/fizetési számla vezetésére, és ehhez kapcsolódóan egyéb szolgáltatástípusokra (netbank, bankkártya-kibocsátás stb.). A bank általában a keretszerződés lényeges feltételeit, a díjakat, a teljesítési rendet általános szerződési feltételekben/üzletszabályzatokban, kondíciós listákban szabályozza.

Közös tulajdonú bankszámla

Több természetes személy részére nyitott és vezetett bankszámla.

Lakossági bankszámla, Lakossági folyószámla

Bank által a lakossági ügyfélkörbe tartozó természetes személy(ek) részére megnyitott és vezetett bankszámla.

Letéti számla

Meghatározott célra elkülönített pénzeszközök nyilvántartására és kezelésére nyitott bankszámla, amelyen letétként elhelyezett pénzeszközök felett a bank mint letétkezelő a jogszabályban, illetve a letévvél kötött szerződésben meghatározott módon rendelkezhet (pl. ügyvédi letét).

LORO számla

Külföldi bank tulajdonában álló, hazai bank által vezetett bankszámlája.

Margin számla (Árfolyam-különbözeti tartalék számla)

Az ügyfélnek a banknál bonyolított devizaügyleteihez elszámolási célból nyitott, elkülönítetten kezelt, óvadéki típusú bankszámla, amely a devizaárfolyam kedvezőtlen irányú változása elleni biztosíték elhelyezésére szolgál.

Megtakarítási számla

Megtakarítási célú bankszámla, amely meghatározott feltételekkel használható, és kiemelt látra szóló kamatot biztosít a számlatulajdonos részére.

NOSTRO számla

Hazai bank tulajdonában álló, külföldi bank által vezetett bankszámlája.

Nyugdíj-előtakarékossági számla – NYESZ

Hosszú távú, jogszabályi kedvezményeket biztosító, nyugdíj célú megtakarítás nyilvántartására és kezelésére szolgáló bankszámla, csak lakossági ügyfelek számára.

Óvadéki számla

A bank és az ügyfele közötti ügyletek teljesítésének biztosítékaul elhelyezett, az ügyfél szabad rendelkezése alól kikerült pénzeszközök kezelésére szolgáló elkülönített bankszámla.

Pénzforgalmi jogszabályok

- a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (Pft.)
- a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.)
- a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009.(VIII.6.) MNB rendelet (MNB rendelet)
- az Európai Parlament és a Tanács 924/2009./EK rendelete a Kö-

zösségben történő határon átnyúló fizetésekről és a 2560/2001/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

- az Európai Parlament és a Tanács 260/2012/EU rendelete az euro-átutalások és beszedések technikai és üzleti követelményeinek megállapításáról és a 924/2009/EK rendelet módosításáról.

Pénzforgalmi számla

Az a bankszámla, amelyet a számlatulajdonos rendszeres gazdasági tevékenysége körében pénzforgalmának lebonyolítása céljából törvényben megállapított kötelezettsége alapján nyit. Pénzforgalmi számla nyitását és vezetését természetes személy is kérheti.

Pénzforgalmi szolgáltatás

- a. bankszámlavezetés és a bankszámlavezetéshez szükséges összes tevékenység;
- b. bankszámlára történő készpénzben, illetve bankszámláról történő készpénzkifizetés;
- c. fizetési műveletek bankszámlák közötti teljesítése (átutalás, hatósági átutalás, csoportos beszedés stb.);
- d. készpénz-helyettesítő fizetési eszköz – ide nem értve a csekket és az elektronikus pénzt – kibocsátása;
- e. készpénzátutalás.

Pénzforgalmi szolgáltató

- Hitelintézet: bank, szakosított hitelintézet, szövetkezeti hitelintézet (takarékszövetkezet, hitelszövetkezet)
- Pénzforgalmi intézmény
- Elektronikuspénz-kibocsátó intézmény
- Postai Elszámoló Központot működtető intézmény
- Magyar Nemzeti Bank
- Kincstár

Számlacsomag

A bank által különböző ügyfélcsoportok részére kialakított, bankszámlához kapcsolódó különböző pénzforgalmi és egyéb banki szolgáltatások összessége, amelyeket a bank a standardtól eltérő díjazás ellenében nyújt.

Tartós befektetési számla

A személyi jövedelemadóról szóló törvényben (SZJA-tv-ben) meghatározott feltételekkel nyitott és vezetett, hosszú távú, 3 év után kedvezményes kamatadóval, 5 év után kamatadómentes megtakarítási lehetőséget biztosító bankszámla. Két típusa: a Tartós Befektetési Betétszámla, amelyen lekötött bankbetétek helyezhetők el, és a Tartós Befektetési Értékpapírszámla, amelyen értékpapír típusú befektetések helyezhetők el.

Technikai számla

Nem az ügyfél, hanem a bank tulajdonában álló számla, amelyen pénzforgalom nem bonyolódik. Általában díjak könyvelésére, egyéb elszámolás céljából használja a bank.

Tényleges kedvezményezett

Olyan kedvezményezett, aki nem az adott bankszámla tulajdonosa.

Törzstőke/törzsbetét letéti számla

Vállalkozások, civil szervezetek, alapítványok részére nyitott bankszámla, amely kizárólag a számlatulajdonos bejegyzéséhez/nyilvántartásba vételéhez szükséges pénzbeli hozzájárulás elhelyezésére, kezelésére és nyilvántartására szolgál.

Ügyfélszámla

Befektetési és kiegészítő befektetési szolgáltatási tevékenységhez kapcsolódó pénzeszközök nyilvántartására és pénzforgalom bonyolítására szolgáló számla.

Vállalati bankszámla, Vállalati folyószámla

Nem lakossági ügyfél számára nyitott és vezetett bank/folyószámla.

5. fejezet – Számla feletti rendelkezési jogok

Aláírás a Banknál bejelentett módon / Banki aláírás, Bankszerű aláírás

A bankhoz bejelentett aláírásmintával megegyező aláírási mód, amelyet a banknál rendszeresített aláírókartonon adnak meg, és amelyet a bankszámla feletti rendelkezés során használni kell.

Aláírás-ellenőrzés

Az aláírásminta összehasonlítása a fizetési megbízáson szereplő aláírással.

Aláírásminta

A rendelkező személy banknál bejelentett aláírása, amelynek alapján a bank a fizetési megbízás aláírójának rendelkezési jogosultságát vizsgálja.

Aláírókarton

A rendelkező személy aláírásmintáját tartalmazó nyomtatvány.

Csődeljárás

Ha az adós fizetési kötelezettségeinek előreláthatóan nem tud majd eleget tenni vagy fizetésképtelensége bekövetkezett, csődeljárás kezdeményezhető. Ennek során az adós fizetési haladékot kap és a hitelezőivel megállapodásra törekszik (csődegyezés) a társaság továbbműködése érdekében. Csődeljárás esetén a cég nevét (rövidített nevét) „csődeljárás alatt” („cs. a.”) toldattal kell használni.

Együttes rendelkezési jog

Két vagy több személy kizárólag együtt jogosult a bankszámla feletti rendelkezésre.

Felszámolási eljárás

A fizetésképtelen adóssal szembeni eljárás, amelynek eredményeképpen

a cég jogutód nélkül megszűnik. Célja a hitelezők kielégítése a törvényben meghatározott módon. Felszámolási eljárás esetén a cég nevét (rövidített nevét) „felszámolás alatt” („f. a.”) toldattal kell használni.

Felszámoló

A bíróság rendeli ki, a Felszámolási eljárás lebonyolításért felelős személy. A felszámoló önálló képviseleti joggal rendelkezik, ide értve a bankszámla feletti rendelkezési jogot is.

Jóváhagyás

A fizetési művelet teljesítésére szóló megbízás adása a banknak pl. papír alapon, bankkártyahasználattal vagy egyéb készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel.

Képviselő

Szervezet esetén a jogszabály alapján a szervezetet képviselni jogosult személy – szerződések aláírására jogosult személy.

Meghatalmazás

Eseti vagy állandó jellegű felhatalmazás a bankszámla-tulajdonostól a bankszámlái feletti rendelkezésre. A megbízott jogait a meghatalmazás konkrét tartalma határozza meg.

Önálló rendelkezési jog

Egy személy egyedül jogosult a bankszámla feletti rendelkezésre.

Rendelkezési jog

A rendelkezésre jogosult jogosítványainak összessége, amely

- a. módját tekintve lehet: együttes vagy önálló,
- b. tartalmát tekintve lehet: egy vagy több bankszámlára, papír alapú megbízásokra, és/vagy elektronikus csatornán adott megbízásokra, bankkártyahasználatra szóló, összegkorlátot tartalmazó vagy anélküli.

Nem terjed ki a bankszámlaszerződés módosítására vagy megszüntetésére, ide értve a rendelkezési jog megváltoztatását is.

Rendelkezési jog megszűnése

Megszűnik a rendelkezési jog, ha:

- azt a bankszámla tulajdonos visszavonja,
- a bankszámla tulajdonos, illetve a rendelkezésre jogosult meghal,
- megszűnik az a bankszámlaszerződés, amelynek alapján a rendelkezési joggal érintett bankszámlát vezeti a bank,
- a jogszabályban meghatározott esetekben (pl. csőd, felszámolás elrendelése, gondnokság alá helyezés).

Rendelkezési jog módosítása

A rendelkezésre jogosult személynek, a rendelkezési jog tartalmának, módjának megváltoztatása a bankszámla-tulajdonos által.

Rendelkező személy / Rendelkezésre jogosult

A bankszámla-tulajdonos vagy az általa a bank által előírt formában a bankszámla felett rendelkezni jogosultként bejelentett személy, illetve jogszabály által erre felhatalmazott személy, aki az adott bankszámla terhére fizetési megbízást adhat.

Személyazonosság-ellenőrzés

A bankszámla-tulajdonos, fizető fél, kedvezményezett stb. személyi adatainak ellenőrzése hatósági dokumentumok alapján, azonosítás céljából.

Vagyonfelügyelő

A bíróság rendeli ki, csődeljárás során ellenőrzi a vagyon kezelését, köteles segítséget nyújtani az adósnak az egyezség megkötésére. Fizetési kötelezettség csak a vagyonfelügyelő jóváhagyásával (ellenjegyzés vagy közös aláírás formájában) teljesíthető.

Végelszámolási eljárás

Végelszámolásra a cég legfőbb szervének elhatározása alapján a cég jogutód nélkül megszűnik. Végelszámolási eljárás esetén a cég nevét (rövidített nevét) „végelszámolás alatt” („v. a.”) toldattal kell használni.

Végelszámoló

A cég legfelsőbb szerve által választott személy, aki a végelszámolás lebonyolításáért felelős. Önálló képviseleti joggal rendelkezik, ide értve a bankszámla feletti rendelkezési jogot is.

Visszavonás

A megbízás vagy jóváhagyás visszavonása. A jóváhagyott fizetési megbízás törlésének kérése a banktól, amelyet a bank, amennyiben lehetséges és az ügyfél keretszerződése tartalmazza, teljesít. Díjköteles szolgáltatás lehet.

Vitatott képviselet

Bank felé a képviselő képviseleti jogát másik képviselő vagy harmadik személy vitatja, és emiatt a bankszámla-tulajdonos károsodástól való megóvása szükségessé válik.

6. fejezet – Fizetési műveletek

Akkreditív

Az okmányos meghitelezés vagy akkreditív olyan, bank által kibocsátott okmány, melyben a bank a vevőtől (kötelezettől) kapott megbízás alapján arra vállal kötelezettséget, hogy fizet az eladónak (kedvezményezettnek), amennyiben az akkreditívben meghatározott dokumentumok a banknak bemutatásra kerülnek.

Árfolyam

Pénznemek közötti átváltásra szolgáló mérték (egység)/arány, amely többféle lehet (pl. referencia, pénztári, deviza-, vételi, eladási, számlakonverziós stb. árfolyam). A bank az általa alkalmazott árfolyamot attól függően állapítja meg, hogy milyen fizetési művelethez alkalmazza (pl. bankszámlák közötti átvezetések, bankkártyával végzett tranzakciók, készpénzfelvétel stb.).

Árfolyam-érvényesség

Az az időtartam, amely alatt a bank az adott árfolyamot alkalmazza.

Árfolyam-tájékoztató

A bank által jegyzett árfolyamok megjelenítése bankfiókban árfolyamtáblán, valamint a banki internetes honlapon.

Árfolyamjegyzés

Valamilyen valuta/deviza árfolyamának rögzítése meghatározott időintervallumra.

ATM

Készpénz felvételére, egyes esetekben befizetésére szolgáló berendezés, amely bankkártyával vehető igénybe. Egyéb szolgáltatásokat is biztosíthat, pl. PIN-kód csere, telefonkártya feltöltése stb.

Átutalás

A rendelkező által a bankszámla terhére indított fizetési megbízás, amelynek eredményeképpen a Kedvezményezett bankszámláján kerül jóváírásra az átutalt összeg.

Átutalási végzésen alapuló átutalás

Bíróság vagy hatóság által kiállított végzés alapján benyújtott, beszedési jellegű megbízás a Bankszámla-tulajdonos bankszámlája terhére, a végzésben megjelölt Kedvezményezett bankszámlája javára.

Átvétel

A fizetési megbízás beérkezése és ennek visszaigazolása. Kezdő és záró időpontját a bank kondíciós listája/hirdetménye tartalmazza.

Aznapi feldolgozás

A fizetési megbízás banki Átvétele, Befogadása is azonos napon történik.

Bankhiba

A bank nem szerződésszerű, nem jogszerű eljárása a fizetési műveletek teljesítése során.

Banki munkanap

Olyan naptári nap, amikor meghatározott időtartamban a bankfiók fizetési művelet teljesítése céljából nyitva tart.

Bankinformáció

Az ügyfél megbízása alapján a bank által kiállított, az ügyfél által meghatározott, banktitoknak minősülő adatait tartalmazó okirat, az ügyfélnek vagy általa megjelölt személynek címezve. A bankinformáció kiadására vonatkozó megbízásban az ügyfélnek pontosan meg kell jelölnie az információ címzettjét (kinek adjon ki adatot a bank), továbbá pontosan tartalmaznia kell a kiadandó információk körét (pl. számlaforgalom, sorban álló fizetési megbízások stb.). A bankinformáció nem jelenti a bank kötelezettségvállalását ügyfeléért, a bank kizárólag azért felel, hogy a bankinformációban foglaltak a megjelölt időpontban megfelelnek a bank által ismert tényeknek.

Bankszámla egyenlege

Egy adott időpontban a bankszámlán a bank által nyilvántartott (pozitív vagy negatív) összeg.

Bankszámlakivonat (Utólagos tájékoztatás)

A bank a bankszámla-tulajdonost utólag, rendszeresen tájékoztatja a bankszámla-tulajdonos fizetési számláján egy meghatározott időszak során végrehajtott terhelésekről, jóváírásokról.

A bankszámlakivonatot a bank a bankszámlaszerződés rendelkezéseinek megfelelő gyakorisággal, papíron vagy tartós adathordozón adja át vagy bocsátja rendelkezésre.

Bankszámlaszám

A pénzforgalmi jelzőszám vagy az IBAN.

Bankszünnap

Az a bank által meghirdetett munkanap, amelyen a bank nem vagy korlátozottan végez banki szolgáltatásokat.

Befogadás

A fizetési megbízás adattartalmának (rendelkezési jogosultság stb.) és a fedezetnek az ellenőrzése a bankban. A bank hirdetményében (kondíciós listájában) megadja, hogy adott napon mely időpontig fogad be az ügyféltől fizetési megbízást aznapi feldolgozásra. Az ezen az időponton túl a bankhoz benyújtott fizetési megbízásokat a bank a következő munkanapon tekinti átvettnek.

Befogadás kezdő időpontja

A bank által meghatározott azon időpont, amelytől kezdve adott szempontok alapján (pl. devizanem, benyújtás helye, benyújtás módja, fizetési mód stb.,) meghatározott fizetési megbízás teljesítését megkezdi.

Benyújtás

A fizetési megbízás átadása vagy beküldése a banknak papír alapon vagy elektronikus csatornán.

Beszámítás

A bank jogszerű lépése, amelynek során a bankszámla-tulajdonos bankszámláját megterheli az ügyfél más módon költségesen beszédhető, a bank felé fennálló tartozásának összegével.

Beszedés

A bankszámla-tulajdonos által megadott felhatalmazás alapján, a kedvezményezett által indított fizetési megbízás, amelynek alapján a bank – adott esetben a bankszámla-tulajdonos által megadott értékhatáron belül, esetenként vagy rendszeresen – a bankszámlát megterheli (pl. biztosítási díjfizetés, hiteltörlesztés stb.), és az összeget a kedvezményezett javára továbbítja.

Betét

Bankszámlán elhelyezett vagy a bank részére más módon átadott olyan pénzösszeg, amely felett a betétet elhelyező a betéti szerződésben meghatározott módon és feltételekkel rendelkezhet, és amelyre a bank betéti kamatot fizet.

Betét feltörése

A betét lejáratára előtt a betétet elhelyező vagy a bank megszünteti a betétet.

Betét futamideje

A betéti szerződésben a betétlekötésre meghatározott időtartam.

Betét lejáratára

A betét futamidejének utolsó napja.

Betéti Kamat

A betét összege után az elhelyezés időtartamára a bank által fizetett pénzösszeg.

Betétlekötés

Bankszámlán elhelyezett összeg elkülönítése a bank által fizetett, a látra szólónál magasabb kamat ellenében. Felhasználása feltételekhez kö-

tött, amelyek eltérőek a betélekötés lejáratakor, illetve betétfeltörés esetén. Az „elkülönítés” módja bankonként változhat.

BIC-kód

A Bank Identifier Code rövidítése, amely olyan azonosító kódot jelent, amely a SWIFT rendszerben a szabványosított SWIFT üzenet küldőjét és címzettjét egyaránt azonosítja, és biztosítja a SWIFT üzenet pontos továbbítását a címzett (kedvezményezett) bankjához. A BIC-kód 8 vagy 11 karakter hosszúságú alfanumerikus azonosító. Az első 4 karakter az intézményt, az 5-6. karakter az országot, a 7-8. karakter a várost, az utolsó 3 karakter a fióktelepet/szervezeti egységet azonosítja.

Csekk

Bankban beváltható, készpénzt helyettesítő fizetési eszköz, melynek kibocsátója arra utasítja a bankját, hogy meghatározott pénzösszeget a csekk birtokosának kifizessen.

Csekkbeszedés

A csekk kibocsátójának bankszámlája terhére a csekken alapuló követelés beszedési megbízással történő teljesítése, a csekk benyújtása esetén.

Csoportos átutalás

A rendelkező által azonos jogcímen, több kedvezményezett javára, kötegelve benyújtott átutalás, pl. munkabér-átutalás.

Csoportos beszedés

A kedvezményezett (pl. közüzemi szolgáltató, biztosító stb.) által azonos jogcímen, több kötelezett bankszámláinak terhére, kötegelve benyújtott beszedés, minden egyes érintett bankszámla-tulajdonos előzetes felhatalmazása alapján.

EBPP szolgáltatás – Elektronikus számlabemutatói és számlafizetési szolgáltatás

Ezen szolgáltatás segítségével az ügyfél számára – bankon kívüli szolgáltató által – elektronikusan eljuttatott számla ellenértéke a bank által

nyújtott elektronikus szolgáltatás igénybevételével fizethető ki, pl. közüzemi szolgáltató stb. részére.

EGT-állam

Európai Unió tagállamai és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam.

EGT-n belüli fizetési művelet

Az a fizetési művelet, amelynek lebonyolításánál mind a fizető fél, mind a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója vagy a teljesítést végző egyetlen pénzforgalmi szolgáltató az EGT területén belül nyújtja pénzforgalmi szolgáltatását, és a pénzforgalmi szolgáltatásnyújtás euróban vagy egy euróövezeten kívüli EGT-állam pénzmemében történik.

Egyedi árfolyam

A bank által meghatározott feltételek teljesítése esetén az ügyféllel történő megállapodás alapján alkalmazott árfolyam.

Elektronikus fizetési megbízás

Olyan fizetési megbízás, amit a bankszámla felett rendelkezni jogosult elektronikus banki csatornán (pl. internet, mobil, telefonos ügyfélszolgálat) nyújt be bankjának.

Elszámolóház

A fizetési műveletek feldolgozását, elszámolását, továbbítását végző szervezet.

Embargó

Olyan korlátozás, amely miatt egyes országok, szervezetek, személyek (pl. az USA által használt OFAC-lista, EU szankciós lista stb.) nem vehetnek teljes körűen részt a pénzforgalomban. A korlátozás érintheti az átutalást, a bankkártyahasználatot stb. A tranzakció összegét akár le is foglalhatja a megfelelő jogkörrel felruházott állami szervezet.

Értéknap

Az a nap, amelyet a bank bankszámla javára vagy terhére elszámolt pénzösszeg utáni kamatszámítás szempontjából figyelembe vesz.

Értéknapos Átutalás

Olyan eseti átutalás, amelyet a bank a rendelkező által meghatározott, későbbi napon teljesít.

Eseti átutalás / Egyszerű átutalás

Egyszeri átutalásra vonatkozó fizetési megbízás.

Fedezet

A fizetési megbízások teljesítéséhez meghatározott bankszámlán a bankszámla-tulajdonos rendelkezésére álló egyenleg.

Fedezetigazolás

A bankszámla-tulajdonos megbízásából a bank által a bankszámla-tulajdonosnak vagy általa megjelölt kedvezményezettnek kiállított igazolás, amelyben a bank igazolja, hogy a fedezetigazolásban foglaltaknak megfelelően meghatározott pénzösszeget elkülönítve kezeli az ott meghatározott időtartam alatt, és a kedvezményezett részére fizetést teljesíthet.

Felhatalmazó levélen alapuló beszedés

A kedvezményezett bankján keresztül kezdeményezett beszedés, amelynek teljesítésére a bankszámla-tulajdonos saját bankjának ad felhatalmazást.

Fizetési megbízás visszautasítása

A bank a fizetési megbízást nem teljesíti, ha nem szabályszerű (pl. nem jogosult nyújtotta be vagy nem bankszerű az aláírás, hibás vagy nem létező a terhelendő/jóváírandó bankszámla száma stb.), illetve nincsen fedezete. Az erről szóló értesítést a fizetési megbízást megadónak elküldi.

Fizetési megbízások teljesítési határideje

A fizetési megbízás teljesítésére a bank rendelkezésére álló, jogszabályban meghatározott időtartam. A hossza függ a tranzakció típu-

sától (átutalás, beszedés, készpénzfizetés); devizanemétől; a benyújtás módjától (elektronikus vagy papír alapú); a benyújtás időpontjától (munkanap záró időpontja előtt vagy után nyújtja be), és azon belül a végső benyújtási határidő előtt vagy után; a tranzakció „irányától” (EGT-államba vagy azon kívül) és a tranzakcióval érintett bankszámlák devizanemétől.

Fizetési mód

A fizetési művelet típusa (pl. átutalás, beszedés, készpénz be- és kifizetés stb.), a jogszabályban meghatározott jellemzőkkel.

Fizetési műveletet megelőző tájékoztatás

A bank információátadása az ügyfél kérésére, a konkrét fizetési műveletre vonatkozóan a teljesítéshez szükséges adatokról, a teljesítés időtartamáról és a fizetendő valamennyi díjról, költségről, egyéb fizetési kötelezettségről.

Fogyasztó

Természetes személy, aki önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében jár el.

GIRO Zrt.

Elszámolóházi tevékenységet végző gazdaság társaság, amelynek tevékenysége alapvetően a forintátutalások és -beszedések elszámolására terjed ki. Működteti az elszámolást végző Bankközi Klíring Rendszert.

Hatósági átutalási megbízás

Jogszabály alapján indított beszédesi jellegű megbízás a bankszámla-tulajdonos bankszámlája terhére, amelyet hatóság, jogszabályban meghatározott szervezet (pl. végrehajtó, NAV stb.) nyújthat be.

Helyesbítés

Bankhiba kijavítása valamely fizetési műveletre vonatkozóan (pl. az ügyfél valamely fizetési művelet teljesítését nem ismeri el, mert az jóvá nem hagyott, vagy jóváhagyott, de hibásan teljesített).

Hirdetmény / Kondíciós Lista

A bank által nyújtott pénzforgalmi szolgáltatások díját, a bank által felszámított költségeket, a benyújtás határidejét, a teljesítés időtartamát és egyéb feltételeit tartalmazó kötelező tájékoztatás az ügyfelek számára, amely általában a keretszerződés részét képezi.

Honos fiók

A bank azon szervezeti egysége, ahol az ügyféllel kötött összes szerződést, valamint az ügyfél nyilatkozatait összegyűjtve tárolják.

IBAN

Nemzetközi pénzforgalmi jelzőszám. Magyarország esetében 28 karakter hosszúságú számsor, és mindig HU megjelöléssel kezdődik, továbbá az utolsó 24 karakter megegyezik a pénzforgalmi jelzőszámmal, amennyiben az 3x8 karakterű, a 2x8 karakterű pénzforgalmi jelzőszám esetén az IBAN utolsó nyolc számjegye nulla.

Indexált betét

A betét, amelynek a kamata valamely ismert, a betétlekötést végző banktól független piaci kamathoz, piaci árfolyamhoz kötött (pl. BUBOR).

Inkasszó (azonnali beszedési megbízás)

2009. november 01. napjával helyére lépett a hatósági átutalási megbízás és az átutalási végzésen alapuló átutalás.

Ismétlődő betétlekötés

A betét lejáratakor a bank az ügyfél külön utasítása nélkül ismételtlen végrehajtja a betétlekötést, a betéti szerződésben meghatározott feltételekkel.

Jóváírás

A bankszámlán levő egyenleg növelése.

Készpénzkifizetés postai úton

Postai kifizetési utalvánnyal készpénz kifizetést teljesít a Posta a címzett lakhelyén, telephelyén, bankszámláról.

Készpénzbefizetés

Készpénz elhelyezése a bankszámlán bankfiókban vagy erre alkalmas ATM-ben.

Készpénzfelvétel

Készpénz felvétele a bankszámláról bankfiókban vagy ATM-ből.

Készpénzforgalom

Készpénz be- és kifizetése bankszámlára/-ról bankpénztárban, készpénzkiadó, illetve befizetésre szolgáló automatákban vagy postán, ideértve a fizetési módnak tekintett postai készpénz-átutalási utalvány (sárga csekk) és kifizetési utalvány forgalmát is.

KHR

Központi Hitelinformációs Rendszer, korábbi nevén BAR, olyan nyilván tartási rendszer, amely minden ügyfélre adatokat tartalmaz a hitelekre, illetve a bankkal szembeni tartozásokra és visszaélésekre (pl. hamis okirat használata, bankkártyacsalások) vonatkozóan.

Kiterjesztés

A bankszámla-tulajdonos több – ugyanazon banknál vezetett – bankszámlája egyenlegének bevonása és teljes vagy részleges megterhelése jogszabályban meghatározott típusú fizetési megbízások (pl. hatósági átutalás, átutalási végzésen alapuló átutalás stb.) teljesítéséhez.

Konverzió / Átváltás

Adott deviza/valuta összeg átváltása más pénznemű devizára/valutára.

Közvetítő bank / Levelező bank

Olyan magyar vagy külföldi bank, amelyet a megbízó bankja a fizetési megbízás teljesítése érdekében vesz igénybe. A közvetítő bank eljárásáért a megbízó bankja felel.

Látra szóló kamat

A bankszámla betétként le nem kötött egyenlege után az elhelyezés időtartamára a bank által fizetett pénzösszeg.

MNB-árfolyam

Az MNB által Magyarországon hivatalosan meghirdetett, naponta egyszer jegyzett árfolyam, amely az MNB honlapján jelenik meg.

Napi limit

Adott banki műveletek, banki csatornák stb. esetében az adott napon felhasználható összeg.

Napközbeni átutalás

A bankszámla-tulajdonos által a bankhoz elektronikus úton benyújtott belföldi forint-átutalás (hatósági átutalás, átutalási végzésen alapuló átutalás kivételével), amelynek összege legkésőbb a befogadást követő négy órán belül a Kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának a számláján jóváírásra kerül.

Nemzetközi költségviselés (OUR, BEN, SHA)

Devizautalások esetében használt kifejezés, ami az átutalás során felmerült költségek kifizetését határozza meg.

- SHA: („shared” – „megosztott”) mindenki a saját bankjánál/bankjának levelezőbankjánál felmerült költséget fizeti.
- BEN: („beneficiary” – „kedvezményezett”) az összes költséget a kedvezményezett fizeti.
- OUR: („our” – „saját”) az összes költséget az utalás küldője fizeti.

Okmányos beszedés

Okmányok teljes összegű fizetés ellenében történő kiszolgáltatása, amelynek során az alapügylet jogosultja a követelés alapjául szolgáló okmányokat azzal a megbízással adja át a bankszámláját vezető banknak, hogy azokat csak fizetés esetén szolgáltatassa ki a kötelezetteknek.

Papír alapú fizetési megbízás

Olyan fizetési megbízás, amit a bankszámla felett rendelkezni jogosult írásban, papíron nyújt be bankjának.

Pénz

Bankjegy, érme, számlapénz és az elektronikus pénz.

Pénzforgalmi jelzőszám

A bankszámla egyedi azonosítója, magyarországi bankszámlák esetében 2x8 vagy 3x8 karakterű számsor. Képzésének módját az MNB határozza meg.

Pénztár

Készpénz be- és kifizetésére, illetve pénzváltásra szolgáló, a bankfiókban kijelölt hely.

Pénztári órák

A pénztár nyitvatartási ideje, amely eltérhet a bankfiók ügyfélfogadási idejétől.

Referencia-árfolyam

Az egyes, devizanemek közötti átváltást igénylő banki műveletek során a bank által az árfolyam meghatározásához alapul vett árfolyam (pl. Reuters, MNB, stb.).

Rendszeres átutalás / Állandó átutalás

Olyan átutalás, amelynek alapján rendelkező által meghatározott ideig vagy visszavonásig meghatározott időközönként és összegben a bank a bankszámla-tulajdonos bankszámláját megterheli.

Részteljesítés

Ha a fizetési megbízás teljesítéséhez nincsen elég fedezet a terhelendő bankszámlán, akkor a bank jogszabály/keretszerződés alapján részfizetést teljesít, kivéve: csoportos beszedési megbízás vagy csoportos átutalási megbízás esetén.

„Sárga csekk”-

A Kedvezményezett – rendszerint szolgáltató – által kibocsátott, meghatározott formátumú és adattartalmú, sárga színű készpénz-átutalási megbízás, amelyet alapvetően a Magyar Postán lehet teljesítésre be-

nyújtani, a rajta feltüntetett pénzösszeg egyidejű megfizetésével, amelyet a kedvezményezett fizetési számláján ír jóvá a bankja.

SEPA-Átutalás

SEPA-előírásoknak megfelelő (egységes szabályok szerint, pl. SHA költségviseléssel, IBAN-számlaszám stb.), SEPA-övezeten belüli átutalás, amelyet csak a SEPA-hoz csatlakozott bankok teljesítenek, euróban.

SEPA Direct Debit

SEPA-előírásoknak megfelelő, SEPA-övezeten belüli euróbeszedés.

SEPA-övezet

Egységes euro fizetési övezet, amelynek tagjai egységes szabályok és szabványok szerint hajtanak végre meghatározott típusú fizetési megbízásokat, euro devizanemben.

Sztornózás – visszavonás

A fizetési megbízás „törlése” a bank rendszereiben az ügyfél kérésére, kivéve, ha visszahívás szükséges.

SWIFT-rendszer

A Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (S.W.I.F.T.) és tagjai által működtetett, olyan nemzetközi elektronikus kommunikációs rendszer, amelyen keresztül annak tagjai egymás között bankközi üzenetforgalmat bonyolítanak, és amely rendszer segítségével fizetéseket teljesíthetnek, illetőleg elszámolhatnak egymással.

SWIFT üzenet

A SWIFT-rendszeren szabványosított formában és módon továbbított, SWIFT-szabványoknak megfelelően elektronikusan aláírt és hitelesített (kulcsolt) szöveges üzenet.

Számlavezető hely

A bank azon egysége, amelynél a bankszámla megnyitásra került, általában adott bankfiók.

Szerződéskötést megelőző tájékoztatás

A bank kötelező információadása a keretszerződés megkötése előtt a keretszerződésnek a jogszabályban felsorolt valamennyi rendelkezéséről. A bank a keretszerződés egy példányát az ügyfélnek szerződéskötést megelőzően kérésre papíron vagy tartós adathordozón átadja.

Tartós adathordozó

Olyan eszköz (pld. cd, webtárhely stb.), amelynek segítségével az adatok tartós és változatlan formában és tartalommal történő tárolására és megjelenítésére (visszakeresésére) van mód az ügyfélnél.

Terhelés

A bankszámlán levő egyenleg csökkentése.

Terhelési nap

Az a naptári nap, amelyen a bank a bankszámla egyenlegét a fizetési művelet összegével csökkenti.

Ügyfélfogadási idő

A bankfiók nyitvatartási ideje banki munkanapon vagy egyéb naptári napon.

Ügyfélkör / Ügyfélszegmens

A bankok az ügyfeleiket különböző ügyfélkörökbe sorolják, az adott ügyfélkörre eltérő szabályokat, árazást, szerződéses feltételeket stb. határozhatnak meg.

Általában alkalmazott ügyfél-kategóriák: lakossági ügyfélkör, vállalati ügyfélkör, mikroállalat.

Váltóbeszedés

A váltókezesekkel, illetve a váltóadósokkal szemben a váltón alapuló követelés beszedési megbízással történő teljesítése.

Végző benyújtási határidő

A bank által különböző ismérvek (pénznem, benyújtás helye és mód-

ja, fizetési mód) alapján a Hirdetményben/Kondíciós listában meghatározott azon végső időpont, ameddig a bank a fizetési megbízást az-napi feldolgozásra átveszi.

VIBER-Átutalás

Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer – a Magyar Nemzeti Bank (MNB) által kialakított és működtetett országos elszámolási és kiegyenlítési rendszer útján teljesített átutalás.

Visszahívás

A már teljesített fizetési megbízás összegének a bank általi visszakérése a kedvezményezettől /a kedvezményezett bankjától.

Visszaigénylés (refund)

Az ügyfél által jóváhagyott beszedés alapján terhelt összeg jóváírásának kérése a fizető fél részéről a bankszámláját vezető banktól arra hivatkozva, hogy a jóváhagyás időpontjában nem ismerte a terhelendő összeget, és ez az összeg meghaladta a tőle az adott helyzetben ésszerűen elvárhatót.

Zsákos befizetés

Olyan befizetés, amelynek során az ügyfél a szerződésnek megfelelő csomagolásban a készpénzt eljuttatja a banknak, és a feldolgozás, a pénz megszámlolása nem az ügyfél jelenlétében történik.

7. fejezet – Elszámolásforgalom – Hitelintézeti

Adatátviteli mód

A GIROHáló kommunikációs hálózaton közlekedő adat átvitelének típusa. Lehetséges átviteli módok: GIROFile, GIROWeb, GIROConnect.

Analitikus IBI mátrix

Az összes küldött és fogadott elszámolási összeg küldő-fogadó klíringtag-páronkénti kimutatása az IG1 platformon. (Ld. → IBI mátrix, → Szintetikus IBI mátrix)

AOS

Választható többlétszolgáltatás.

Aznapi / azonos napi VISSZA-tranzakciók

Azok a visszavonások (camt.056) és visszavonás-válaszok (pacs.004 és camt.029) az IG2 platformon, amelyeknek benyújtási és feldolgozási dátuma azonos azzal az átutalásával (pacs.008), amelyikre vonatkoznak.

Azonnali visszajelzés (AV)

A megbízásokat beküldőnek eljuttatott, a beküldött tranzakciók átvételéről és az ellenőrzés eredményéről szóló részletes tájékoztatás. Az IG1 platformon az azonnali visszajelzés AV.LOG és AV.REF fájlok formájában, az IG2-ben PSR fájl formájában történik. (Ld. → PSR – Payment Status Report)

Banki küldési időszak

A pénzforgalmi elszámolóház üzemidején belüli időintervallum, amikor a Klíringtag tranzakcióit beküldheti.

Bankközi Klíring Rendszer (BKR)

A GIRO Zrt. által működtetett, a fizetési forgalom pénzforgalmi szolgáltatók közötti elszámolását végző országos fizetési rendszer. (Ld. → InterGIRO platformok)

Bankpozíciós jelentés (BPR)

A klíringtag által ténylegesen küldött és fogadott tranzakciók összegének partner-klíringtagonkénti kimutatása (IG1).

Bankszervkód

Bankkódból (bbb), fiókkódból (fff) és egy CDV karakterből álló fizikai vagy logikai bankfiók azonosító.

Banküzemi Krízis

Banküzemi krízishelyzetnek minősül a bankközi tranzakciók ellenőrzését, elszámolását, kiegyenlítését vagy továbbítását akadályozó esemény bekövetkezése, illetve külső feltétel hiánya, vagy ezek közvetlen veszélye, amennyiben a veszély elhárítása a BKR Üzletszabályzatban és/vagy annak mellékleteiben foglalt szabályok jelentős mértékű átmeneti megváltoztatását teszik szükségessé, illetve az Üzletszabályzatban meghatározott üzemidőkön belül nem állítható helyre a normál működés, az elszámolás és kiegyenlítés nem végezhető el. Lásd még → Krízishelyzet.

BATCH

Köteg vagy csomag.

Befogadás

A tranzakció átvételt követő azon állapota, amikor az még nem került elszámolásra, de már nem vonható vissza.

BESINF üzenet (BI)

Információ a bank számára a nála számlát vezető intézmény által a GIRO Zrt.-be közvetlenül benyújtott csoportos beszédési üzenetekről.

Beszédőazonosító

A csoportos beszédőt és – igény szerint – telephelyét egyértelmű-

en meghatározó 9 vagy 13 karakteres alfanumerikus azonosító. A beszédőazonosítót a számlavezető pénzforgalmi szolgáltató határozza meg, és a GIRO Zrt. veszi nyilvántartásba. A beszédőazonosítónak egyedinek kell lennie. Beszédőazonosító képezhető saját adószámból, adószám képzési algoritmussal tetszőleges számsorból. Az ilyen módon képzett beszédőazonosító háromkarakteres telephelykódot is tartalmazhat. EAN-kód is lehet beszédőazonosító. (Lásd még → EAN-kód, → SEPA Beszédőazonosító)

BKR IG1 Szabványok

Az InterGIRO1 platformon forgalmazott tranzakciókat, üzeneteket, környezeti szabványokat, valamint üzleti folyamatokat tartalmazó dokumentum (BKR szabványkönyv), melyet a GIRO Zrt. ad ki. A BKR szabványkönyv háromkötetes. Az első kötet áttekintést ad az üzleti folyamatokról. A második kötet az egyedi tranzakciók szabványait, a harmadik a csoportos üzenetek (ügyfél és bank közötti, illetve közvetlen benyújtó és elszámolóház közötti) szabványait tartalmazza, valamint mindkét kötet tartalmaz környezeti szabványokat (pl. Hitelesítő tábla, Központi nyilvántartás) is.

BKR IG2 Külső Interfész Specifikáció (IG2-EIS)

A napközbeni többszöri elszámolás folyamatait, valamint a klíringtagok és az InterGIRO2 platform közötti adatforgalom szabványait tartalmazó dokumentum, amely két kötetben került kiadásra. Az első kötet részletes funkcionális specifikáció, a második kötet az alkalmazott UNIFI üzenetek részletes alkalmazási útmutatóját tartalmazza.

BKR Központi Tartalék Klíringvégpont

A BKR üzemidőn belüli folyamatos elérésének biztosítása érdekében a GIRO Zrt. vonali kommunikáció nélküli tartalékvégpontokat biztosít a klíringtagok részére.

Bruttó elszámolás

Olyan elszámolási rend, amelyben csak az előzetesen biztosított fedezettel bíró tranzakciók kerülnek elszámolásra, így a résztvevők között hitelkockázat nem jön létre.

BULK

Köteg vagy csomag.

CCF, CFC

Fedezeti összegek beszedése (Collection of Cover Funds, Cover Funds Collection) a napközbeni többszöri elszámolásban.

CDV (Check Digit Value)

Meghatározott algoritmus szerint kiszámított ellenőrző szám. Az IBAN ellenőrző számot pl. az ISO 13616 szabvány szerint kell képezni, és ezt a mintát követi a SEPA beszedőazonosító ellenőrzőszám-képzése is.

Ciklus (elszámolási ciklus)

A bankközi megbízások elszámolásának egy fordulója, az input-befogadás kezdetétől az elszámolási eredmények létrehozásáig és kiadásáig terjedő időszak.

Az éjszakai elszámolás első (általában egyetlen) elszámolási ciklusa két szakaszra bontható. A második ciklusra alkalmanként, fedezethiány, illetve késői küldés, rendkívüli küldési szakasz kihasználása esetén kerül sor.

A napközbeni többszöri elszámolásban öt ciklusra, szombati munkanapokon három ciklusra kerül sor.

(Ld. → Szakasz, → Rendkívüli Küldési Szakasz)

Cover check parameter

Fedezeti paraméter.

CPSR

Törlési Információs fájl.

Csomag

Köteg.

Csoportos Átutalás üzenet**(CSÁT, CS-ÁTUTALÁS, ATUTAL üzenet, MCO)**

A számlavezető bankba vagy a GIRO-ba közvetlenül benyújtott csoportos átutalási tételeket tartalmazó fájl.

Csoportos Beszedés üzenet**(CSBESZ, CS-BESZEDÉS, BESZED üzenet, MDO)**

A számlavezető bankba vagy a GIRO-ba közvetlenül benyújtott csoportos beszedési tételeket tartalmazó fájl.

Csoportos Fizetési Megbízások (CSFM, MPO)

A csoportos átutalási, a csoportos beszedési és a csoportos készpénzkifizetési megbízások (üzenetek) összefoglaló elnevezése. A közvetlen benyújtó a GIRO-ba vagy az ügyfél számlavezető bankjához nyújt be CSFM-et.

Csoportos Készpénzkifizetés (PKUTAL, PK-ÁTUTALÁS) üzenet

A közvetlen benyújtó által beküldött csoportos készpénzkifizetési tételeket (utalványokat) tartalmazó szabványos adatállomány.

Csoportos szerepkörök

A pénzügyintézeteknek (a közvetlen résztvevőknek és levelezett bankjainak) – a GMDB-ben tárolt – a csoportos átutalás és beszedés folyamatában engedélyezett küldő, ill. fogadó részvételük jelölése. A BKR csak akkor fogadja be elszámolásra a csoportos átutalási vagy beszedési üzenetet, ha annak kezdeményezője „csoportos átutalást”, illetőleg „csoportos beszedést küldhet”, címzettje pedig „csoportos átutalást”, illetőleg „csoportos beszedést fogadhat” szerepkörrel rendelkezik.

DETSTA-jelentés (DJ)

A homogén küldő kötegbeli csoportos (átutalási/beszedési) kezdeményező tételekre a partner-bankok által adott válaszok napi és összesített (végső) kimutatása.

DETSTA üzenet (DS)

A csoportos (átutalási/beszedési) megbízás üzenet tételeire a partner-bankok által adott válaszok napi és összesített (végső) kimutatása.

EAN kód (European Article Numbering)

Nemzetközi termék- és helyazonosító kód, a csoportos fizetési megbízási üzeneteket kezdeményező intézmények azonosításának egy lehetséges formája. Mára az EAN-kód elnevezés informálissá vált. Jelenleg a GS1 szabványok alapján képzett GLN (globális hely-, ill. szervezetazonosító)-kód elnevezés használata hivatalos. A GLN kiadására Magyarországon a GS1 Magyarország Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Zrt. jogosult. (Ld. → Beszedőazonosító)

Egyedi tranzakciók

A klíringtagok által a BKR-be beküldött, illetve a BKR által a klíringtagoknak a fogadó kötegben kiküldött tranzakciók gyűjtőfogalma. A tranzakció típusát a tranzakciókód jelzi, pl. egyszeri vagy csoportos átutalás, felhatalmazó levélen alapuló vagy csoportos beszedés.

EIS (External Interface Specification)

BKR IG2 Külső Interfész Specifikáció (IG2-EIS).

Éjszakai elszámolás

A GIRO Zrt. hagyományos – 1994 és 2012 között kizárólagos – elszámolási módszere. Az éjszakai elszámolás első – és minden feltétel megfelelése esetén – egyetlen ciklusa az éjszakai órákra esik. Az éjszakai elszámolás fedezete a klíringtagok napvégi záró egyenlege, a következő elszámolási nap induló napközbeni hitelkerete, valamint az elszámolható jóváíró tételek összege. Rendkívüli küldési szakasz igénybevétele, illetve fedezetlenség esetén második elszámolási ciklusra is sor kerül a délelőtti órákban, amennyiben az érintett klíringtag(ok) tervezett küldésük teljes fedezetét elkülönítik az MNB-ben vezetett számlán. Az éjszakai elszámolásban BKR IG1 szabványokban meghatározott üzeneteket lehet forgalmazni. Az adatfeldolgozás az InterGIRO1 platformon történik.

Ellenőrző Jelentés (EJ)

A küldő köteg ellenőrzésének és feldolgozásának a visszajelzése az éjszakai elszámolási módban.

Elszámolás

A fizetési megbízások fogadásának, a teljesíthetőség formai és tartalmi kritériumai ellenőrzésének, a címzett bank részére történő továbbításának és esetleg a bankok közötti kiegyenlítéshez szükséges adatok előállításának mozzanatait felölelő tevékenység.

Elszámolásforgalmi szolgáltatás

A pénzforgalmi elszámolóház (GIRO Zrt.) által a fizetési rendszer működtetése keretében nyújtott szolgáltatása (éjszakai elszámolás, napközbeni többszöri elszámolás).

Elszámolásforgalmi technikai számla

A GIRO Zrt. Magyar Nemzeti Banknál vezetett, a napközbeni többszöri elszámolás keretében végrehajtandó elszámolásokra szolgáló számlája, melynek napi nyitó és záró egyenlege nulla, és amelyen kizárólag a napközbeni többszöri elszámolás végzéséhez kapcsolódó forgalom bonyolítható le.

Elszámolásforgalom

Hitelintézetek, MNB, valamint más, a fizetési rendszerek szabályzata szerint a fizetési rendszerben részvételre jogosult szervezetek közötti, saját és az ügyfelek megbízásából származó fizetési forgalom lebonyolítása, ideértve a fizetési üzenetek ellenőrzését, továbbítását távközlési hálózat igénybevételével, a résztvevők közötti tartozások és követelések megállapítását és a pénzügyi kockázatok kezelését.

Elszámolási nap

Az a banki munkanap, amely napon az elszámolt tranzakciók kiegyenlítése az MNB-ben vezetett bankszámlán megtörténik.

Elszámolási szakasz

Az éjszakai elszámolás tekintetében az első elszámolási cikluson belüli időszak, amelyben az InterGIRO1 platform az elszámolási szakasz kezdetéig befogadott, fedezettel rendelkező tranzakciókat elszámolja.

Elszámolóház

A fizetési műveletek feldolgozását, elszámolását és teljesítő fél hiányában azok teljesítését végző szervezet. Ilyennek minősül a VIBER-t működtető MNB és a BKR-t működtető GIRO Zrt.

Eredményfájl

A BKR által az InterGIRO platformokon készített, a feldolgozás, illetve az elszámolás részleteit tartalmazó, a közvetlen résztvevőknek kiküldött output fájlok gyűjtőneve. Az összes eredményfájl struktúrájának bemutatása, magyarázata és a példák a BKR IG1 Szabványok II-III. kötetében, illetve az IG2-EIS II. (Üzenetszabványok) kötetében található.

FEDELL (FE) üzenet

A FEDJEL üzenet ellenőrzésének a visszajelzése.

Fedezet

Az éjszakai elszámolás tekintetében az MNB által megadott keret és a klíringtag részére az adott napon a fedezetvizsgálat pillanatáig elszámolt jóváírások összege.

A napközbeni többszöri elszámolás tekintetében a klíringtag által az MNB-nél vezetett bankszámláján biztosított fedezet, amely legalább egyenlő a klíringtag fedezeti paramétere alapján számított összeggel, és a klíringtag részére az adott elszámolási ciklusban elszámolt jóváírások összege. Amennyiben a GIRO Zrt. által indított fedezeti összeg nem hívható le, a klíringtag fedezete az adott elszámolási ciklusban kizárólag a klíringtag javára elszámolt jóváírások összege.

Fedezeti paraméter

A napközbeni többszöri elszámoláshoz szükséges – az IG2-EIS-ben definiált – paraméter. A Klíringtag által meghatározott – GMDB-ben tárolt – érték, amely szerint a GIRO Zrt. megkísérli hívni egy adott ciklus elszámolásához szükséges fedezetet a klíringtag MNB-nél vezetett bankszámlájáról. A klíringtag az alábbi értékeket adhatja meg:

- bruttó kötelezettség (GPO),

- multilaterális nettó kötelezettség (MNO),
- nettó kötelezettség + X Ft, de legfeljebb a bruttó kötelezettség (GPO) összege.

Fedezetvizsgálat

Annak ellenőrzése, hogy a klíringtag fedezete elégséges-e az elszámolandó kötegekben szereplő tranzakciók összegének elszámolására.

FEDJEL üzenet (FJ)

A GIRO Zrt.-be közvetlenül benyújtott csoportos átutalási és készpénzkifizetési üzenetek elszámolásának engedélyezése vagy megtiltása (a fedezet meglétének vagy hiányának megfelelően).

FEDKER üzenet (FR)

Fedzetkérés a banktól a nála számlát vezető intézmény által a GIRO Zrt.-be közvetlenül benyújtott csoportos átutalási és készpénzkifizetési megbízás-üzenetek elszámolásához.

FEDSTA üzenet (FS)

A beküldő intézmény értesítése a közvetlenül benyújtott csoportos átutalási megbízás-üzenet sikeres elszámolásáról vagy fedezethiány miatti el nem számolásáról.

FEDSUM üzenet (FM)

A fedezettel rendelkező csoportos átutalási és készpénzkifizetési megbízás-üzenetek elszámolásának összegzése a közvetlen benyújtó számlavezető bankja számára.

Feldolgozás

A BKR-ben a tranzakciók átvételétől az eredményfájlok kiadásáig tartó, az InterGIRO platformok által végrehajtott valamennyi eseményt magába foglaló tevékenységek együttese.

FELHAC (FAC) üzenet

A FELHBE üzenet ellenőrzésének és feldolgozásának a visszajelzése.

FELHAP (FAP) üzenet

A szolgáltató visszaigazolása a fogadott felhatalmazások feldolgozásáról (elfogadásáról vagy visszautasításáról).

Felhasználó

Ügyfél alkalmazottja vagy eszköze, aki/amely egy szolgáltatás igénybevételéhez szükséges jogosultsággal rendelkezik, azaz regisztrált felhasználó.

Felhatalmazás tartalomjegyzék (FT.MSG)

A felhatalmazási eredményfájlok (FELHAC, FELHKI, FELHAP, FELHOK) tartalomjegyzéke a teljes körűség ellenőrzésének segítésére.

Felhatalmazás-üzenetek

A csoportos beszédési megbízásokkal kapcsolatos felhatalmazás tétel(ek) adatait tartalmazó szabványos adatállomány.

Felhatalmazás-közvetítő Bank

A csoportos beszédést kezdeményező beszédő felhatalmazás-közvetítő bankja. Egy beszédőnek több számlavezető, de egyetlen közvetlen BKR részt vevő státuszú felhatalmazás-közvetítő bankja lehet.

FELHBE (FBE) üzenet

A kötelezett bankja által egy fájlba szervezett felhatalmazások. (A BKR-be bejövő felhatalmazások.)

FELHKI üzenet (FKI)

Az azonos szolgáltatónak címzett felhatalmazásokat tartalmazó fájl. (A BKR-ből kimenő felhatalmazások.)

FELHNA üzenet (FNA)

A FELHAP üzenet BKR általi ellenőrzésének és feldolgozásának visszajelzése.

FELHOK üzenet (FOK)

A felhatalmazásokat benyújtó klíringtag számára továbbított, a felhatalmazás-válaszokat tartalmazó fájl.

Fizetési rendszer

A vonatkozó törvényben meghatározott rendszer működtetésére, az együttműködő felek közötti megállapodás alapján létrejött együttműködési forma. Ilyennek minősül a VIBER és a BKR.

Fizetési típus

A napközbeni többszöri elszámolás során egy kötegben szereplő/szerpeltehető megbízástípusok: átutalás, átutalás visszautasítása, átutalás visszavonása, átutalás visszautalása (átutalás visszavonására adott pozitív válasz), visszavont átutalás visszautasítása (átutalás visszavonására adott negatív válasz).

Fizetést korlátozó eljárás

A hatályos jogszabályokban meghatározott, különösen a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról, illetve a végelszámolásról szóló hatályos törvények szerinti eljárás, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló hatályos törvény szerinti kivételes intézkedés, továbbá a tőkepiacról szóló hatályos törvény szerinti kifizetési tilalom, és felügyeleti intézkedések a fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről szóló hatályos törvény szerinti módon. Célja a hitelezők védelme és az elszámolási rendszer stabilitásának biztosítása.

Fogadási időszak

A meghatározott üzemidőn belül az az időintervallum, amikor a GIRO Zrt. az eredményfájlokat és a jelentéseket a klíringtagoknak elérhetővé teszi.

Fogadó Köteg (FK)

A bank által fogadott (elszámolt) tranzakciókat tartalmazó fájl.

Fogadott

A GIRO Zrt. által a címzett Klíringtagnak kiküldött eredményfájlok azon állapota, amikor a címzett – banki feldolgozás céljából – átvette a GIROHálóról az eredményfájlokat.

GIROConnect

Adatátviteli mód: TCP/IP alapú kommunikációt megvalósító adatátviteli lehetőség. Ez az adatátviteli mód kizárólag meghatározott időtartamra, korlátozott sávszélességgel, átmeneti megoldásként biztosított. Használata egyedi megállapodáson alapul.

GIROFile

Adatátviteli mód: nagyméretű fájlok rendkívül nagy megbízhatóságú mozgatására. Az adatátviteli mód tartalmazza az összes olyan járulékos szolgáltatást, amely az adott fájl mozgatásához szükséges (manuális és automata küldés, státusz-információk, rendszerüzenetek).

GIROHáló Access Gateway (GAG)

Olyan fizikai eszköz, amely az üzleti szolgáltatás számára biztosítja a logikai hozzáférési pontokat (GAP), amelyek rendre megvalósítják, illetve lehetővé teszik a különböző adatátviteli módokhoz történő hozzáférést, azok használatát. A GAG interfészeket biztosít az ügyfelek önálló munkaállomása(i) és/vagy belső hálózata (LAN) felé.

GIROHáló Access Point / hozzáférési pont, GAP

A GIROHáló szolgáltatás logikai hozzáférési pontjai, amelyek lehetővé teszik valamelyik elérhető adatátviteli mód igénybevételét. Adott ügyfélre vonatkozóan a hozzáférési pont – az ügyfél által használt kommunikációs csomagtól függően – fizikailag lehet az ügyfél telephelyén vagy a GIRO telephelyén.

GIROHáló központ

A GIRO Zrt. telephelyén (telephelyein) levő központi rendszer, melynek feladata a GIROHáló szolgáltatás központi menedzselése.

GIROHáló szolgáltatás

A GIROHáló a GIRO Zrt. szolgáltatása, amely a pénzügyi célú tevékenységek támogatására irányuló adatforgalom lebonyolítását támogatja. A GIRO Zrt. korlátozott ügyfél- és szolgáltatási kör igényeit szolgálja ki zárt és védett adatátviteli hálózaton az üzleti szolgáltatás által meghatározott adatátviteli mód használatával.

GIROLock felhasználói tanúsítvány

Természetes személy részére a GIROLock Üzletszabályzatban meghatározott feltételek szerint kiadott tanúsítvány, amelybe foglalt nyilvános kulcs magánpárja elektronikus aláírás előállítására használható.

GIROLock szolgáltatás

A GIRO Zrt. hitelesítés szolgáltatása, amelyet saját, illetve zárt ügyfél- és felhasználói kör számára nyújt.

GIROMail

Az IBM® Lotus® Domino™ Web Access program tesztre szabásával készült biztonságos és hiteles levelezést biztosító alkalmazás. A GIROMail személy-személy közötti, GIROLock felhasználói tanúsítvánnyal aláírt, időbélyeggel ellátott elektronikus levelezést tesz lehetővé.

GIROWeb

Adatátviteli mód: weboldalak (HTML) átvitelét teszi lehetővé kliens (browser) és webszerver között.

GMDB (Giro Master DataBase)

Központi nyilvántartást támogató szoftver.

GPO

Bruttó fizetési kötelezettség (Gross Payment Obligation).

HCT (Hungarian Credit Transfer)

SCT-mintát követő forintátutalás.

Hitelesítő Tábla (HT)

Az MNB által a belföldi fizetési rendszerek közvetlen és közvetett résztvevőit és számlavezető helyeiket tartalmazó nyilvántartás, amelyet a belföldi fizetési forgalomban a fizetési megbízások megfelelő címzésének biztosítása céljából az intézmények és a pénzforgalmi szolgáltatók, valamint a belföldi fizetési rendszereket működtetők részére az MNB tesz közzé.

A bankkódokat, bankneveket és címeiket tartalmazó egyszerűsített hitelesítő tábla bárki számára ingyenesen elérhető a GIRO Zrt. honlapján.

Homogén csoport/rendezett köteg Olyan egység, amely azokat az egy csoportba szervezett tranzakciókat tartalmazza, melyek azonos küldőtől (közvetlen résztvevőtől) azonos fogadónak (közvetlen résztvevőnek) címzettek, valamint fizetési típusuk is azonos. A homogén csoportok az érvényes input fájlokból az InterGIRO2 platform általi rendezés eredményeként keletkeznek. A napközbeni többszöri elszámolásban használt fogalom.

Homogén köteg

Olyan megbízási egység, amely egy dokumentumfejléc alatt egy csoport fejlécut és kizárólag azonos fizetési típusú tranzakciókat tartalmaz.

Az éjszakai elszámolásban egy CSFM (CSÁT vagy CSBESZ) üzenetből képzett küldő köteg, a napközbeni többszöri elszámolásban kizárólag átutalásokat vagy visszautalásokat, visszautasításokat vagy visszavonásokat, vagy a visszavonások negatív válaszait tartalmazó input vagy output állomány.

Hunspecs

HCT hazai sajátosságai (különbéle korlátozások és bővítések az UNIFI üzenetszabványok SEPA alkalmazási szabályaihoz képest).

IBI mátrix

Az InterGIRO1-ben használt fogalom. A klíringtagok adott elszámolási napra vonatkozó egymással szembeni tartozásait és követeléseit tartalmazó szabványos adatállomány. (Lásd → Analitikus IBI mátrix, → Szintetikus IBI mátrix)

ICF (Input Credit File)

IG2 küldő köteg. A klíringtag által összeállított, IG2 feldolgozásra beküldött, azonos típusú megbízásokat tartalmazó fájl.

Incidenskezelés

A nem tervezett események által okozott rendkívüli helyzetek kezelésére a GIRO Zrt. incidenskezelési eljárásokat dolgozott ki, amelyek az adott esemény átmeneti vagy végleges elhárítását teszik/tehetik lehetővé előre meghatározott intézkedések vagy ún. kerülő megoldások alkalmazásával. (Lásd még → Krízishelyzet, → Katasztrófahelyzet, → Rendkívüli helyzet)

InterGIRO platformok

Azon szoftver- és hardverelemek összessége, amelyek a BKR technikai elemeit, háttérét adják. Az InterGIRO két platformon üzemel, az éjszakai elszámolás az InterGIRO1, a napközbeni többszöri elszámolás az InterGIRO2 platformon.

- InterGIRO1: Az éjszakai elszámolást lebonyolító, kötegszintű fedezetvizsgálaton és BKR IG1 szabványok II. és III. kötetében rögzített szabványokon alapuló alkalmazás.
- InterGIRO2: A napközbeni többszöri elszámolást lebonyolító, homogén csoport vagy tranzakció szintű fedezetvizsgálaton és BKR IG2 Külső Interfész Specifikációban rögzített szabványokon alapuló alkalmazás. (Ld. → Bankközi Klíring Rendszer)

Katasztrófahelyzet

A BKR szempontjából katasztrófahelyzetről akkor beszélünk, ha a BKR központi rendszerei, azaz bármelyik InterGIRO platformja elsődleges, éles környezet elemeiben vagy üzemeltetési környezetében olyan események következnek be vagy váltanak ki olyan hatást, amelyek a tartalékhelyszín igénybevételét teszik szükségessé. Az átállítás teljes, az elszámolásforgalom vagy az egyes elszámolási mód valamennyi folyamatára és valamennyi eszközére megtörténik. Az átállás nem szükségszerűen érinti a klíringtagok rendszereinek működését. (Lásd még → Krízishelyzet, → Incidenskezelés, → Rendkívüli helyzet)

Keret

Az éjszakai elszámolás keretében az MNB által klíringtagonként, elszámolási naponként kiszámított és a BKR számára az adott elszámolási napra vonatkozóan átadott (szám) érték, mely a fedezetvizsgálat alapját képezi.

Kiegyenlítés

Ld. → Teljesítés

Klíringellenőrzés

Az elszámolás teljességének és az elszámolási eredmények konzisztenciájának ellenőrzése a befogadott és a kiküldendő adatok alapján.

Klíringtag

Ld. → Közvetlen Résztvevő

Köteg

Olyan egység, amely azokat az egy csomagba szervezett tranzakciókat tartalmazza, melyeknek vagy a küldő vagy pedig a fogadó bankja egy klíringtag. Ezek a csomagok nem terjednek túl egy fájl határán. A tranzakciók forgalmazása kötegekben történik.

Az IG2 UNIFI fájlok fájlonként és fizetési típusonként csak egy köteget/csomagot tartalmaznak.

Központi Nyilvántartás (KPNY)

A GIRO Zrt. által vezetett, karbantartott, az elszámolásforgalom lebonyolításához nélkülözhetetlen környezeti adatokat tartalmazó adatbázis. A központi nyilvántartás felöleli a pénzforgalmi szolgáltatók, regisztrált csoportos beszedők adatait. A Banki állomány (BK), Beszedői állomány (SZ) és Fiókállomány (FI) együttesére is mint központi nyilvántartásra vagy UGIRO katalógusra hivatkoznak a GIRO egyes dokumentumai. A GIRO Master DataBase (GMDB) kifejezés is használatos egyes dokumentumokban, ami valójában a központi nyilvántartás működését támogató szoftver munkaneve. A központi nyilvántartás a fentiekben túl további adatokat, paramétereket, például az elszámolásforgalmi naptárat, csoportos jogcímkódokat, az IG1 és az IG2 által használt hibakódokat, a Hitelesítő Táblát (BIC-ek és bankszerv-kódok), közvetlen résztvevők által megadott fedezeti paramétereket is tartalmazza.

Közvetett Résztvevő

Az a pénzforgalmi szolgáltató, amely bankközi elszámolási forgalmát egy közvetlen résztvevő közvetítésével bonyolítja le. A közvetett részt-

vevő megbízásainak elszámolásához a közvetlen résztvevő biztosít fe-
dezetet. Közvetett résztvevő nem lehet felhatalmazás közvetítő bank
a csoportos beszédésben. (Ld. → levelezett hitelintézet)

Közvetlen Benyújtó

Az elszámolóházzal egy közvetlen résztvevő felhatalmazása alapján
és vele történő elszámolás mellett, kizárólag a közvetlen benyújtó sa-
ját gazdálkodásával összefüggő fizetési megbízások elszámolóházhoz
közvetlenül történő benyújtására megállapodást kötő, résztvevőnek
nem minősülő ügyfél, amely a klíringtag által vezetett számla tulaj-
donosa.

Közvetlen Résztvevő (Klíringtag, DP [Direct Participant])

Az a pénzforgalmi szolgáltató, amely a saját és megbízói fizetési mű-
veleteiből származó követelését és tartozását a teljesítő bank (általában
központi bank) által vezetett fizetési számláján a többi közvetlen részt-
vevő fizetési számlájával vagy egy központi technikai számlával szem-
ben rendezi. A BKR-t érintő dokumentumokban: Klíringtag.

Krizishelyzet

A BKR szempontjából Krizishelyzetnek tekintendő általában min-
den olyan esemény, aminek következtében a BKR működése az Üzlet-
szabályzatban meghatározott normál rendtől eltér oly módon, hogy az
érinti, befolyásolja a résztvevők rendszereinek működését, továbbá az
esemény elhárítására tett intézkedések nem oldhatók meg a GIRO Zrt.
hatáskörében, hanem csak és kizárólag az MNB és a klíringtagok be-
vonásával, előre meghatározott eskalációs mechanizmus keretében.
(Ld. → Katasztrófa helyzet, → Banküzemi Krízis, → Üzemeltetési Krízis,
→ Rendkívüli helyzet)

Küldő Köteg (KK)

A bankok által kezdeményezett tranzakciókat tartalmazó fájl.

Levelezett hitelintézet

Ld. → Közvetett Résztvevő

Levelező Klíringtag

Olyan klíringtag, amelyik más hitelintézetek (levelezett hitelintézetek) tranzakciót is továbbítja és fogadja az elszámolási rendszerbe, rendszerből, továbbá a tranzakciók elszámolásához fedezetet biztosít.
(Ld. → Közvetlen Résztvevő)

MCO (Multiple Credit Order)

A bankba vagy a GIRO-ba az IG1 platformon közvetlenül benyújtott csoportos átutalási megbízás, illetve a bankközi elszámolásban 007-01 tranzakciókóddal jelölt csoportos átutalási tranzakció. A napközbeni elszámolásban a tranzakciókódot a Local Instrument mező tartalmazza.

MCO roles

Ld. → Csoportos szerepkörök

Megbízás

A tranzakciók, üzenetek és tételek gyűjtőfogalma.

MNO (Multilateral Net Obligation)

Nettó fizetési kötelezettség.

Monitorszolgáltatás

A klíringtag által beküldött input adatok feldolgozási állapotának nyomon követését, az elszámolásról készült jelentések megtekintését, klíringtagi és rendszer-paraméterek megtekintését, valamint visszavonási igény online bejelentését lehetővé tevő, az elszámolást kiegészítő szolgáltatás.

N&A (Number and Amount)

Tételszám és összeg. A fizetési megbízások darabszámáról és összegéről az IG2 különböző jelentésekben tájékoztatja az érintetteket.

Napközbeni többszöri elszámolás

A GIRO Zrt. új, 2012. július 2-án indult szolgáltatása, ami az éjszakai elszámolást kiegészíti. A napközbeni elszámolásra a napközbeni nyitvatartási órákban kerül sor. A napközbeni elszámolás öt ciklusa

a VIBER üzemidőn belül kezdődik és végződik. Az elszámolás fedezetét a klíringtagok előzetesen a VIBER számlájukról biztosítják. Az elszámolás során a fedezet összege az elszámolt terhelésekkel csökken, a jóváírásokkal növekszik. A ciklusok végén a klíringtagonként újrászámolt fedezeteket a klíringtagok VIBER számláján jóváírják. A napközbeni többszöri elszámolásban a BKR IG2 Külső Interfész Specifikációban meghatározott üzeneteket lehet forgalmazni. Az adatfeldolgozás az InterGIRO2 platformon történik.

PEK-állomány

Az elszámolt csoportos készpénzkifizetési megbízás-üzeneteket a Posta Elszámoló Központ által előírt formátumban tartalmazó fájl. (Ld. → PEKDES formátum)

PEKDES formátum

A Posta Elszámoló Központ által előírt formátum. (Ld. → PEK állomány)

PKDETS üzenet (PK-DETSTA)

A csoportos készpénzkifizetési megbízás-üzenetek teljes körű feldolgozásának a visszaigazolása, a PEK átvételi nyugták (utalványazonosítók) tételenkénti visszajelzése a közvetlen benyújtó számára.

PKFEDS üzenet (PF)

A beküldő intézmény értesítése a csoportos készpénzkifizetési megbízás-üzenet sikeres elszámolásáról vagy fedezethiány miatti el nem számolásáról.

PKSTAT üzenet (PK-STATUS vagy PS)

A csoportos készpénzkifizetési megbízás üzenet ellenőrzésének a visszaigazolása és a BKR által kiszámított utalványdíjak tételenkénti visszajelzése a közvetlen benyújtó számára.

PSR

„Payment Status Report”, IG2 üzenet, amely tájékoztatja a közvetlen résztvevőt az általa beküldött ICF fájl-szintű visszautasításáról, ill. elfogadásáról, valamint a részbeni elfogadásról (Ld. → Azonnali visszajelzés).

Rendezett köteg / homogén csoport

Az egy ICF-ben található, azonos küldőtől (közvetlen résztvevőtől) azonos fogadónak (közvetlen résztvevőnek) „címzett” tranzakciók. A homogén csoportok az IG2 által az elszámolásra elfogadott érvényes input állományokon történő rendezés eredményeként keletkeznek. Egy homogén csoport nem terjed túl egy fájl határán. Több ICF tételeiből külön homogén csoportok keletkeznek. Egy fogadó köteg több input fájlból származó homogén csoport tranzakcióit tartalmazhatja.

Rendkívüli Küldési Szakasz (késői küldés) az éjszakai elszámolásban

Rendkívüli küldési lehetőség az éjszakai elszámolásban. Az InterGIRO1. platform 1. elszámolási ciklus zárása után – előre történő bejelentetést követően – a klíringtag további tranzakciókat küldhet be. A „megkésített” tranzakciókat – a fedezetlenül maradt tranzakciókkal együtt (ha vannak ilyenek) – a 2. elszámolási ciklusban számolják el az MNB által adott sorlebontási engedély alapján.

Rendkívüli helyzet

Összefoglaló név, amely magába foglal minden különleges eljárást igénylő helyzetet, melynek során a fizetési rendszer működésének folyamata az Üzletszabályzatban foglaltaktól eltér.

Résztvevő

Az elszámolóház által működtetett fizetési rendszerhez közvetlenül vagy közvetetten csatlakozó szervezet.

Same-day R-transactions

Ld: → Aznapi / azonos napi VISSZA-tranzakciók

SCF (Settled Credit File)

Az IG2 által egy adott ciklus elszámolása során létrehozott és a közvetlen résztvevőknek kiküldött fogadó kötegek, melyek azonos fizetési típusú (átutalás, visszautasítás, visszautalás, visszavonás) tranzakciókat tartalmaznak.

Semmis elszámolás

A napközbeni többszöri elszámolás megkezdett utolsó ciklusának törlése különleges eljárásrend alapján. Az elszámolatlan megbízások törlése vagy átgörgetése a következő napi elszámolásra. (Lásd még: → Katasztrófahelyzet, → Krízishelyzet)

SEPA beszedőazonosító (SEPA Creditor Identifier, SEPA CI)

A SEPA beszedési forgalomban használandó beszedőazonosító, amely Magyarországon mindig 16 karakter hosszúságú alfanumerikus karakter sorozat. A SEPA beszedőazonosítót egy pénzforgalmi szolgáltató, regisztrált csoportos beszedők vonatkozásában a GIRO Zrt. képezi. A SEPA beszedőazonosító tartalmazza a csoportos beszedőazonosítót (kivéve EAN-kód használata esetén), valamint az ISO országkódot és egy két karakteres ellenőrző számot. (Ld. → Beszedőazonosító)

Sorban állás

Éjszakai elszámolás keretében az első elszámolási ciklusban fedezetlen és/vagy a rendkívüli küldési szakaszban beérkező (tranzakciókat tartalmazó) kötegek feldolgozásának, elszámolásának ideiglenes felfüggesztése, átgörgetése a második ciklusbeli elszámolásra.

Napközbeni többszöri elszámolás keretében a fedezethiányos tranzakciók feldolgozásának, elszámolásának ideiglenes felfüggesztése. Amennyiben a fedezetet az érintett klíringtag a BKR üzletszabályzatában meghatározott ideig nem biztosítja, akkor a fedezetlen tranzakciók átgörgetése a következő ciklusba, illetve törlése az utolsó ciklusban megtörténik.

Sorlebontás

Az MNB engedélye az éjszakai elszámolásban sorban álló kötegek második ciklusban történő elszámolására.

Sorlebontási engedély

Az MNB által klíringtagonként megadott jelzés, amellyel az éjszakai elszámolás keretében a sorban álló küldő kötegek adott napi elszámolását az InterGIRO1 platformon engedélyezi.

SORTED BATCH

Ld. → Rendezett köteg / homogén csoport

SRR (Sent & Rolled-over Report)

InterGIRO2 platformon készülő ciklusvégi jelentés a fedezethiány vagy (utolsó ciklusban) a semmis elszámolás miatt átgörgetésre került tételekről.

SSR (Sent & Settled report)

InterGIRO2 platformon készülő ciklusvégi jelentés a tételek teljesüléséről, végleges állapotuk eléréséről.

STATUS üzenet (ST)

A csoportos átutalási/beszedési megbízás-üzenet ellenőrzésének visszaigazolása a CSÁT vagy CSBESZ megbízást benyújtó intézmény számára.

SUMFIOK (SF)

Az éjszakai ciklus/a rendkívüli küldési szakasz (RKSz) végén a klíringtag (közvetlen és/vagy közvetett fiókjai és/vagy levelezett bankjai) fedezethiány/késői küldés miatt küldésre és/vagy fogadásra sorban álló tételeinek bankszerv-szintű kimutatása, részletezése manuális (vizuális) feldolgozásra (is) alkalmas, olvasmányos szövegfájlban.

SUMITUP (SP)

Az éjszakai ciklus/a rendkívüli küldési szakasz (RKSZ)/a délelőtti ciklus végén a klíringtag (szándékolt, tényleges, sorban álló) forgalmának összesített kimutatása, a tranzakciók számának és összegének feltüntetése, részletezése manuális (vizuális) feldolgozásra (is) alkalmas, olvasmányos szövegfájlban.

Szakasz

Az éjszakai elszámolás során a tranzakciók átvételétől az elszámolt tranzakciókat tartalmazó output fájlok/fogadó kötegek létrehozásáig és kiadásáig terjedő időszak. A szakasz főbb időpontjai: fájl átvétel kezdete és vége, elszámolás fedezetvizsgálattal, klíringellenőrzés, fogadó

kötegek létrehozása. A szakasz az elszámolási ciklus része.
(Ld. → Ciklus (elszámolási ciklus), → Rendkívüli küldési szakasz)

Számlavezető Klíringtag

A közvetlen benyújtó számlavezetője.

Szintetikus IBI mátrix

A küldött és fogadott elszámolási összegek klíringtagonkénti összesített kimutatása az InterGIRO1 platformon történő elszámolás során.
(Lásd → Analitikus IBI mátrix, → IBI mátrix)

Szolgáltatás elérési pont (SZEP)

A GIROHáló szolgáltatás igénybe vevőinek telephelyén az adatátviteli szolgáltatás elérési pontja (SZEP). A SZEP-ek elhelyezése az ügyfél döntése alapján történik, valamely helyi hálózati végponton lévő munkaállomáson, vagy a GAG-ra közvetlenül csatlakoztatott munkaállomáson.

Tartalékidő

Az éjszakai elszámolás során a BKR Üzletszabályzatban meghatározott üzemidőn belül az az intervallum, amellyel meghosszabbítható az InterGIRO1 platformon az éjszakai elszámolás első elszámolási szakasza.

Technikai Minősítő Tanúsítvány (TMT)

Teszt sorozat és helyszíni szemle alapján a GIRO Zrt. által kibocsátott igazolás arról, hogy a klíringtag a BKR-ben megkövetelt tárgyi, személyi, technikai követelményeknek megfelel.

Teljesítés (Kiegyenlítés)

A Hpt. 3 §-a (2) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott tevékenység, amely során a fizetési rendszer résztvevői közötti tartozások és követelések kiegyenlítése a teljesítést végző együttműködő fél (MNB) által vezetett bankszámlákon történik meg.

Teljesítő fél

Az a szervezet, amely a közvetlen résztvevők számlavezetőjeként biztosítja a fizetési műveletekből származó tartozások és követelések kiegyenlítését.

Tétel

A csoportos megbízási üzenet egy eleme, amelyekből a szükséges feltételek megléte esetén a BKR → tranzakciót készít.

Törlési Információs fájl (CPSR, Cancellation Payment Status Report). A törlési információs fájl az IG2 platformon sikeresen végrehajtott visszavonás, valamint az utolsó ciklusban fedezethiány, felfüggesztés, kizárás, illetve semmis elszámolás miatt törölt tranzakciók jellemzőit tartalmazza.

Tranzakció

A BKR elszámolási (bankközi) szabványai szerinti adategység.

Üzemeltetési Krízis

Üzemeltetési krízisnek minősül, ha az elszámolási nap eseményeinek (üzleti és technológiai) végrehajtása során – bármely résztvevőnél – olyan jellegű problémák merülnek fel, amelyek kezelése a résztvevő rendszerek üzemeltetése közvetlen hatáskörében a vonatkozó szabályzati pontjában rögzített eljárások szerint nem megoldhatóak, de a BKR Üzletszabályzatban meghatározott üzemidőn belül az elszámolás előreláthatóan elvégezhető, és az általános előírások felfüggesztése nem indokolt.

Nem minősül üzemeltetési krízisnek az üzemeltetési környezetek közötti előzetesen tervezett és/vagy szabályozott módon megvalósított átállás. (Ld. → Krízishelyzet)

Visszautalás

A fogadott tranzakció címzett általi visszaküldése és a fogadott összeg visszautalása, válaszul a kezdeményező visszavonási kérésére.

Visszautasítás

Elszámolóházi visszautasítás: a fogadott, hibás köteg, tranzakció visszaküldése a küldő Klíringtagnak, a visszaküldés, visszautasítás okának hibakóddal történő megjelölésével.

Klíringtag általi visszautasítás: a fogadott tranzakció visszautasítása, a fogadott összeg transzferálása a küldő klíringtagnak a visszautasítás okának megjelölésével.

Visszavonás

Klíringtag a feldolgozásra átvett és még be nem fogadott kötegeit az éjszakai elszámolás során, tranzakcióit a napközbeni többszöri elszámolás során, illetve az éjszakai elszámolás keretében benyújtott felhatalmazás üzeneteit visszavonhatja. (A klíringtag a napközbeni többszöri elszámolás során a már elszámolt tranzakció visszavonását is kezdeményezheti.)

8. fejezet – Elszámolásforgalom – Értékpapír

Alapbiztosíték

A garantált, szabályozott piaci ügyletek elszámolásához a KELER KSZF által a klíringtag részére előírt, a SPAN® alapbiztosíték számítási szoftver segítségével az egynapos kockázat fedezetére meghatározott biztosíték.

Alapszintű pénzügyi fedezet

A garantált szabályozott piaci, a gázpiaci, valamint az árampiaci ügyletek elszámolásához a KELER KSZF által ügyletkörönként/szekciónként/piaconként előírt biztosíték, amely pozíció felvételének a feltétele.

Alklíringtag

Az a kereskedési joggal rendelkező szekciótag, aki a KELER elszámolási szolgáltatásainak igénybevételére a KELER KSZF valamely általános klíringtagjával szerződést kötött.

Állampapír

A magyar vagy külföldi állam, az MNB, az Európai Központi Bank vagy az Európai Unió más tagállamának jegybankja által kibocsátott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír.

Allokáció

Az az eljárás, amelynek során az erre feljogosított személy előre meghirdetett elvek, algoritmusok alapján – vagy derivatív ügylet esetében a KELER, a kapott megbízások, pozícióvezetési számlák – alapján megteremti a kapcsolatot a személyek és a rendelkezésre álló mennyiségek között.

Árampiaci alapbiztosíték

Az árampiaci fizikai határidős ügyletek elszámolásához a KELER

KSZF által az árampiaci alklíringtag részére előírt, az egynapos kockázat fedezetére meghatározott biztosíték.

Árampiaci forgalmi biztosíték

Az árampiaci másnapi ügyletek elszámolásához a KELER KSZF által az árampiaci alklíringtag részére előírt, az egynapos kockázat fedezetére meghatározott biztosíték.

Árampiaci ügylet

Az árampiacon kereskedett termékekre szóló ügylet. Az árampiacon kereskedett termékek fogalmát az árampiaci szabályzata határozza meg.

Árkülönbözet

Derivatív vagy árampiaci fizikai határidős pozíció esetében az előző napi elszámolóárnak, illetve az adott napon kötött üzlet kötésárának és a napi elszámolóárnak a különbsége, amely naponta kiszámításra és pénzügyileg rendezésre kerül.

Árkülönbözet letét

A multinet elszámolású ügyletek esetében a negatív árkülönbözet fedezeteként a klíringtag által megképzett biztosíték. A multinet elszámolású ügyleteknél az első napi árkülönbözetet a kötési ár és a T-napi záróár különbözete adja, az ezt követő elszámolási napok árkülönbözetét a napi záróár és a megelőző elszámolási nap záróárának különbözete adja.

Azonnali klíring

Az a rendkívüli, garantált elszámolási esemény, amelynek során az előre meghirdetett maximális árelmozdulás esetén a KELER KSZF azonnali klíringet rendel el, mely alapján a KELER meghatározza az árkülönbözetet, a nyitott veszteségre képzendő fedezetet és azt a következő klíring időpontjáig a klíringtag számláján zárolja.

Bankinformáció

Az auditált mérleghez kért információn kívül az ügyfél kérésére a KELER-ben vezetett bank- és értékpapírszámlájára vonatkozó egyéb írásos információ.

Befogadási érték

A KELER KSZF által valamely biztosíték célra elfogadott eszköz azon értéke, melyen az adott eszköz, az adott biztosíték célra beszámításra kerül.

Begyűjtőhely

A kibocsátó által megjelölt letétkezelő, amelyet a kibocsátó hirdetményében a nyomdai úton előállított részvények átvételére feljogosított és/vagy maga a kibocsátó.

Biztosíték

A klíringtag vagy az árampiaci alklíringtag által valamely tranzakció, kötelezettség teljesítéséhez biztosított eszköz.

Biztosíték-eszköz

A jogosult rendelkezésére álló eszközök, biztosítékok összefoglaló elnevezése, a KELER KSZF által támasztott különböző fedezetigények, biztosíték-követelmények fedezetére beszedett eszközök.

Biztosíték-követelmény

A KELER KSZF által a kockázatok csökkentése érdekében támasztott különböző fedezetigények és azok összesített értéke.

Biztosíték szabad egyenlege

A biztosítéknak a biztosítékadási kötelezettségek mértékét meghaladó része.

Biztosítéktípus

A KELER KSZF által támasztott különböző fedezetigények, amelyek a garanciarendszer részeit képezik, például alapbiztosíték, pénzügyi fedezet stb.

Certificate

A kibocsátó saját joga szerinti olyan értékpapír, amely alapján a kibocsátó arra vállal kötelezettséget, hogy a Certificate végleges feltételében rögzített esedékességkor az ott meghatározott alaptermék értékétől függő pénz- vagy egyéb követelést teljesít az értékpapír tulajdonosa javára.

Certificate Végleges Feltételek

Az a dokumentum, amelyben a certificate kibocsátója meghatározza a certificate alapvető jellemzőit.

D-nap

A dematerializált részvény keletkezésének napja, illetve az átalakítási terminus lezárását követő első elszámolónap.

Delivery

Derivatív ügyletek fizikai szállítással történő teljesítése.

Demat-esemény

A dematerializált értékpapírokra – a kibocsátó utasítása alapján – végzett szolgáltatások (keletkeztetés, törlés, átalakítás, rábocsátás, részleges törlés, kiszorítás, okiratcsere) összefoglaló elnevezése, mely fogalom a jelen szabályzatban jelentheti az adott helyen tárgyalt speciális szolgáltatást, vagy utalhat általánosságban a dematerializált értékpapírokkal kapcsolatos, itt felsorolt szolgáltatásokra.

Dematerializált értékpapír

A Tpt.-ben és külön jogszabályokban meghatározott módon, elektronikus úton létrehozott, rögzített, továbbított és nyilvántartott, az értékpapír tartalmi kellékeit azonosítható módon tartalmazó adatösszesség.

Dematerializált értékpapírra vonatkozó okirat

A kibocsátó által, a Tpt. 7. § (2) bekezdése alapján egy példányban kiállított és a KELER-nél nyomtatott vagy elektronikus okirati formában lététbe helyezett, értékpapírnak nem minősülő irat.

Dematerializált értékpapírt meghatározó adat

Az értékpapír jogszabályban előírt valamennyi kelléket, a kibocsátott teljes sorozat össznévértékét és a kibocsátott értékpapírok számát digitálisan rögzítő jelsorozat.

DVD típusú értékpapír-számla transzfer

(Delivery versus Delivery) az a tranzakció, amely végrehajtása során

egy vagy több meghatározott sorozatú értékpapír terhelése történik egy vagy több sorozatú értékpapír jóváírása ellenében. A terhelés és a jóváírás egyidejűleg történik.

DVP típusú értékpapír-számla transzfer

(Delivery versus Payment) az a tranzakció, amely végrehajtása során egy meghatározott sorozatú értékpapír terhelése történik, a pénzbeli ellenérték – MNB-nél vagy a KELER-nél vezetett – pénzszámlán történő jóváírása ellenében. A terhelés és jóváírás egyidejűleg történik.

E-nap

Az értékpapírból származó és a kibocsátó által teljesítendő kifizetéssel járó esemény kezdő időpontja, továbbá társasági esemény napja.

Egyedi értékpapír letéti számla

A nyomdai úton előállított értékpapírok címlet és sorszám szerinti nyilvántartására szolgáló számla.

Egyensúlytalansági ügylet

A KELER által a gázpiaci klíringtag és a KELER KSZF között létrehozott, a gázpiaci klíringtag napi egyensúlytalanságát tartalmazó speciális ügylet. (A mutatkozó forrástöbbletet vagy forráshiányt a gázpiaci klíringtag köteles a KELER KSZF-nek eladni vagy tőle megvenni.) A KELER által az FGSZ-szel létrehozott ügyletben a KELER KSZF naponta teljes mértékben lezárja saját gázpozícióját (az FGSZ köteles a KELER KSZF forrástöbbletét vagy forráshiányát eladni vagy tőle megvenni).

Eladási (put) opció

Olyan felfüggesztett hatályú adásvételi szerződés (derivatív ügylet), ahol az eladási opció jogosultja az opciós díj fizetése ellenében jogot szerez az opció kötelezettjétől az opció tárgyának jövőbeni eladására ún. lehívási áron.

Elsődleges adat

Az ISIN-kód kiadásához szükséges információk köre.

Elszámolás

A KELER által nyújtott klíring és teljesítés.

Elszámolás nettósítása

Valamely résztvevőnek a rendszer más résztvevőjétől kapott, illetve részére küldött transzfer-megbízásaiból keletkező követeléseinek és tartozásainak egyetlen nettó követeléssé vagy nettó tartozássá való átalakítása, aminek folytán a követelés vagy a tartozás csak e nettó összegre korlátozódik.

Elszámolási ciklus

Értékpapír fizikai teljesítéssel meghirdetett kontraktus esetén a lejárat-i hónap utolsó kereskedési napja, opció esetén a lehívást követő elszámolási nap és a fizikai teljesítés (DVP-ügylet) tényleges lebonyolításának napja között – az azonnali termék elszámolási ciklusának (T+3 vagy T+2) megfelelően – eltelt időszak.

Elszámolási megbízott (settlement agent)

A KELER-nél, illetve MNB-nél bankszámlával és a KELER-nél értékpapírszámlával rendelkező személy, aki megállapodás alapján klíringtag, illetve alklíringtag részére a multinet elszámolásokhoz szükséges számlákat vezet és az elszámolás érdekében szolgáltatást végez.

Elszámolási nap

Az a naptári nap, amelyen a KELER elszámolóházi, illetve központi értéktári szolgáltatást nyújt.

Elszámolási rendszer

Pénz- és értékpapír-átutalások egységes szabályok szerinti feldolgozása, pozícióvezetésre vonatkozó, a rendszer tagjai által kötött kölcsönös megállapodás.

Elszámoló fél

Az a Résztvevő, amely az intézmények, az esetleges központi szerződő fél, illetőleg az esetleges teljesítő fél nettó fizetési kötelezettségeit megállapítja.

Elszámolóházi Leirat

A KELER által a jelen szabályzat felhatalmazása alapján a KELER szolgáltatásaira vonatkozóan további részletes, kiegészítő előírásokat, kötelezettségeket, eljárási rendeket leíró dokumentum.

Értékpapír

Az a Tpt. hatálya alá tartozó okirat vagy – jogszabályban megjelölt – más módon rögzített, nyilvántartott adat, amely jogszabályban meghatározott kellékekkel rendelkezik, és kiállítását (kibocsátást), illetve ebben a formában nyomdai úton történő vagy dematerializált megjelenítését jogszabály lehetővé teszi. Értékpapír továbbá az olyan okirat és befektetési eszköz, amely a megjelenítés formájától függetlenül a kibocsátás helyének joga alapján értékpapírnak minősül.

Értékpapír alapcímlet

A nyomdai úton előállított értékpapírnak a kibocsátó által meghatározott azon legkisebb egysége, amely még önállóan megtestesíti az értékpapírban foglalt jogokat és kötelezettségeket.

Értékpapír-átalakítás

Az értékpapír előállítási módjának (nyomdai úton, dematerializált) megváltoztatása.

Értékpapírcsere

Olyan ISIN-kód változás nélküli, kibocsátó által kezdeményezett értékpapírcsere, amely során a forgalomból kikerülő értékpapírok össznévértéke megegyezik a forgalomba visszakerülő értékpapír össznévértékével.

Értékpapír letéti számla

A nyomdai úton előállított értékpapírok nyilvántartása.

Értékpapír nem teljesítés

A BÉT-ügyletek során keletkező értékpapír teljesítési kötelezettség elmulasztása.

Értékpapír nettó eladó

A klíringtag, aki a nettó elszámolású értékpapírügyletei során, T-napon az adott értékpapírból többet adott el, mint vett.

Értékpapír nettó vevő

A klíringtag, aki a nettó elszámolású értékpapírügyletei során, T-napon az adott értékpapírból többet vett, mint amennyit eladott.

Értékpapír-kibocsátás

A kibocsátó saját kibocsátású értékpapírjának első ízben történő eladására irányuló eredményes eljárás.

Értékpapírkód

Olyan nemzetközi kód, amely az azonos jogokat megtestesítő értékpapírok, illetve egyéb BÉT-termékek azonosítására szolgáló betű- és számjel-kombináció; például az ISIN-azonosító.

Értékpapírra vonatkozó számla

A KELER által vezetett, az ügyfél rendelkezése alatt álló, nyomdai úton előállított és dematerializált értékpapír megjelenítését szolgáló értékpapír-nyilvántartás.

Értékpapírra vonatkozó számla szegregálás

Az ügyfél rendelkezésére álló értékpapírok megkülönböztetése aszerint, hogy az adott értékpapír tulajdonosa maga az ügyfél, vagy a megbízói.

Értékpapír-sorozat

A Tpt. eltérő rendelkezése hiányában az azonos előállítású, azonos jogokat megtestesítő értékpapír egy meghatározott időpontban forgalomba hozott teljes mennyisége, illetve az eltérő időpontban forgalomba hozott értékpapírok valamely későbbi időpontban azonos jogokat megtestesítő teljes mennyisége.

Értékpapírszámla

A dematerializált értékpapírról és a hozzá kapcsolódó jogokról az értékpapír-tulajdonos javára vezetett nyilvántartás.

Értéktár

A nyomdai úton előállított értékpapírok tárolására szolgáló hely.

Érvénytelenítés

Az egyes értékpapírok előállításának, kezelésének és fizikai megsemmisítésének biztonsági szabályairól szóló 98/1995. (VIII. 24.) Korm. rendelet 7. § szerinti eljárás.

Fedezett pozíció

Az a pozíció, amelyre tekintettel a klíringtag a teljesítési kötelezettséget megelőzően az elszámolóház rendelkezésére bocsátja a szükséges mennyiségű értékpapírt.

FGSZ

Az FGSZ Földgázszállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság, amely a napi földgáz- és kapacitás kereskedelmi piacot működteti a Get. 143. §-a alapján mint rendszerirányító engedélyes.

FIFO

First In First Out, az elszámolásra benyújtott tételek feldolgozási elve, mely szerint a feldolgozás sorrendjét a tételek benyújtásának időpontja határozza meg, a korábban benyújtott tétel feldolgozásának időpontja megelőzi a később benyújtottat.

Folyamatos kibocsátás

A hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, valamint a nyílt végű befektetési alap befektetési jegyének olyan forgalomba hozatala, amikor az értékesítés hatvan napot meghaladó időszak alatt történik úgy, hogy az egyes értékpapírok futamideje értékesítésük időpontjától kezdődik.

FoP típusú értékpapír-számla transzfer

Az a (free of payment) tranzakció, amely végrehajtása során egy meghatározott értékpapír sorozat terhelése és jóváírása történik az értékpapírra vonatkozó számlákon.

Fordulónap (ex-day)

Az az elszámolási nap, melyre vonatkozóan az értékpapírhoz kapcsolódó tulajdonosi jogosultság megállapításra kerül az aznapi záró számlaegyenlegek alapján.

Forgalmi biztosíték

A gázpiaci ügyletek elszámolásához a KELER KSZF által a klíringtag részére előírt, a naptári hónap első napjától a havi korrekciós elszámolás pénzügyi rendezéséig terjedő időszakban lévő pozíciók fedezetére meghatározott biztosíték.

Garantált, szabályozott piaci ügylet

Multinet elszámolású, valamint a derivatív ügyletek.

Gázhónap

Megegyezik a naptári hónappal, azzal, hogy a hónap első naptári napjának 06.00 órájától kezdődik és a hónap utolsó naptári napját követő nap 06.00 órájáig tart.

Gázpiac (NFKP)

Napi földgáz- és kapacitás kereskedelmi piac.

Gázpiaci pozíciós limit

A gázpiaci klíringtag részére állított ajánlat-beviteli volumenkorlát.

Gázpiaci ügylet

A gázpiacon kereskedett termékekre (MGP, HEG, KAP) szóló ügylet, valamint a KELER által létrehozott egyensúlytalansági ügyletek. A gázpiacon kereskedett termékek fogalmát az FGSZ Napi Földgáz- és Kapacitás Kereskedelmi Piac Működési Szabályzata határozza meg.

GKGA

Gázpiaci Kollektív Garancia Alap. A gázpiaci ügyletek elszámolásából, fizetési kötelezettségek késedelméből vagy elmaradásából eredő veszteség csökkentésére, a gázpiaci klíringtagok és a KELER

KSZF által létrehozott közös tulajdont képező, elkülönített/kollektív garancia.

Gyűjtőelvű letéti számla

A nyomdai előállítású értékpapírok olyan, összevontan történő nyilvántartása, amelynek esetén az ügyfél számlakövetelése kizárólag alapcímlet szerint meghatározott darabra szól.

Határidős ügylet

A BÉT-termékek meghatározott áron későbbi időpontra szóló szabványosított adásvétele, a KELER KSZF ügyletbe történő belépése mellett történő teljesítéssel.

IBAN

Nemzetközi pénzforgalmi jelzőszám. Magyarország esetében 28 karakter hosszúságú számsor, és mindig HU megjelöléssel kezdődik, továbbá az utolsó 24 karakter megegyezik a pénzforgalmi jelzőszámmal, amennyiben az 3x8 karakterű, a 2x8 karakterű pénzforgalmi jelzőszám esetén az IBAN utolsó nyolc számjegye nulla.

Ideiglenes zárolás

Az a folyamat, amikor a KELER a transzferügyletek teljesítése során az értékpapír fedezetvizsgálat keretében, teljesítésig blokkolja az ügylet tárgyát képező értékpapírokat az eladónál.

Immobilizált értékpapír

Az a nyomdai úton előállított értékpapír, amelynek teljes kibocsátott mennyisége a KELER-nél került letétbe helyezésre, és onnan fizikailag ki nem kérhető.

Instrumentum

Határidős ügylet esetén a kontraktuslistában meghatározott termék egy lejáratra. Opció ügylet esetén egy opciós sorozat.

Gázpiaci ügylet esetén a napi piacon forgalmazott egyedi termék, amelynek minden olyan tulajdonsága meghatározott, amely a vételi és eladási ajánlatok párosítását lehetővé teszi.

ISIN-azonosító

Olyan nemzetközi kód, amely az azonos jogokat megtestesítő értékpapírok, illetve egyéb tőzsdetermékek azonosítására szolgáló betű- és számjel-kombináció.

Ismételt nemteljesítés

A kilencven napon belül bekövetkező második és minden további nemteljesítés.

Jegyzési allokáció

Túljegyzés esetén a jegyzés lezárását követő eljárás, melynek során a kibocsátó, illetve a forgalmazó az előre meghirdetett elvek alapján dönt az egyes jegyzések elfogadásának mértékéről.

KELER által vezetett számla

A KELER által pénzeszközökről, értékpapírokról és derivatív pozíciókról vezetett nyilvántartás.

Kényszerbeszerzés

Az a kényszerintézkedés a klíringtag nem teljesítése esetén, amelynek során a KELER KSZF megkísérli a hiányzó értékpapírok beszerzését.

Kényszerértékesítés

Az a kényszerintézkedés, amely keretében a szabályozott piaci ügyletek, a gázpiaci ügyletek és az árampiaci ügyletek nem teljesítése esetén a KELER KSZF megkísérli a felhasználható értékpapírok értékesítését.

Kényszerintézkedés

Valamely, a KELER KSZF-fel szemben fennálló, vagy BÉT, a BÉTA piaci, az MTS piaci, a gázpiaci és az árampiaci elszámolásból fakadó kötelezettség elmulasztása esetén alkalmazott jogkövetkezmény.

Kényszerlikvidálás

Az az eljárás, amely során a KELER KSZF a klíringtag derivatív kötelezettségeit csökkenti.

Kereskedési jog

Azon jogosultság, melynek birtokában valamely személy jogosult részt venni a BÉT, a BÉTA piaci, az MTS piaci, a gázpiaci és az árampiaci kereskedésben.

KGA (Kollektív Garancia Alap)

A derivatív ügyletek elszámolásából, fizetési kötelezettségek késedelméből vagy elmaradásából eredő veszteség csökkentésére, a klíringtagok és a KELER KSZF által létrehozott közös tulajdont képező, elkülönített/kollektív garancia.

Kibocsátási egység-forgalmi jegyzék

A CO2 kibocsátási egységek kiosztásának, forgalmának, visszaadásának, törlésének nyilvántartására szolgáló közhiteles és nyilvános rendszer.

Kibocsátó

Az a jogalany, aki az értékpapírban foglalt kötelezettség teljesítését a maga nevében vállalja.

KID-rendszer

A KELER által kiépített, a KELER és ügyfelei közötti elektronikus kommunikációt megvalósító rendszer.

Kiegészítő pénzügyi fedezet

A KELER KSZF által a szabályozott piaci ügyletek, a gázpiaci ügyletek és az árampiaci ügyletekhez a klíringtag, árampiaci alklíringtag részére előírt többletbiztosíték.

Kiosztás (kijelölés)

Az opciós jog gyakorlásából adódó kötelezettség teljesítőjének KELER általi kiválasztása.

Kiválasztott tag

Az a nettó vevő klíringtag, amelyet értékpapír-oldali nem teljesítés esetén a KELER meghatározott elvek alapján kiválaszt.

Klíring Bank

A XETRA rendszerében kötött ügylet vonatkozásában az a helyi hitelintézet, amellyel a KELER megállapodást kötött az elszámolási banki funkciók ellátására.

Klíringtag

Az személy, aki a KELER KSZF-fel klíringtagsági szerződést, és a KELER-rel pozícióvezetésre vonatkozó szerződést kötött a garantált szabályozott piaci vagy a gázpiaci ügyletek elszámolására.

Klíringtagsági rendszer

A garanciavállalás biztosítása érdekében a KELER KSZF által működtetett feltétel- és intézményrendszer, valamint a KELER és KELER KSZF által működtetett szerződéses rendszer.

Kompenzációs jegyzőkönyv

A gázpiaci ügylet nettó módon történő pénzügyi rendezésének KELER által készített bizonylata, egyik oldalról az eladói pozícióban lévő gázpiaci klíringtag által jelen szabályzatban rögzített határidőre megküldött havi előzetes és havi korrigált vételár számáinak, másik oldalról a KELER KSZF által az eladói pozícióban lévő vételár számláinak gázpiaci klíringtagonkénti összevezetéséről.

Kontraktus

Derivatív ügyletek termékenként előre meghatározott, szabványosított legkisebb kereskedhető mennyiségi egysége.

Korrigált elszámolóár (Ex-elszámolóár)

Társasági esemény hatására az adott részvényre vonatkozó elszámolóár újraszámolt értéke, melyen a KELER a vonatkozó derivatív nyitott pozíciókat újranytja.

Kötegetelt feldolgozás

Különböző időpontban beérkezett, azonos meghatározott ismérvek alapján egy csoportba sorolt tételek egy időben történő együttes feldolgozása.

Központi Értékpapír Nyilvántartás

Az a nyilvántartási rendszer, melyben feldolgozásra és nyilvántartásra kerülnek az értékpapír ISIN-kód kiadásához szükséges adatok.

Központi értékpapírszámla, „A” típusú

A KELER által a klíringtag és a szabályozott piaci ügyletekhez kapcsolódóan az árutőzsdei szolgáltató klíringtag saját tulajdonában álló dematerializált értékpapírról értékpapír-sorozatonként vezetett összesített nyilvántartás.

Központi értékpapírszámla, „B” típusú

A KELER által a befektetési vállalkozás, valamint a hitelintézet megbírói tulajdonában álló dematerializált értékpapírról értékpapír-sorozatonként és értékpapír-számlavezetőként vezetett összesített nyilvántartás, amely alapján nyilvántartott értékpapírnak az értékpapír-számlavezetője maga a befektetési vállalkozás, illetve hitelintézet.

Központi értékpapírszámla, „C” típusú

A KELER által a kibocsátó számára vezetett, az átalakításra be nem nyújtott fizikai értékpapír helyébe lépő dematerializált értékpapírra (tehát az értékpapír tulajdonosa nem ismert) vonatkozó, sorozatonkénti nyilvántartás.

Központi értékpapírszámlák összessége

A központi értékpapírszámlák adott dematerializált értékpapír sorozatra vonatkozó együttes állománya, amely a teljes kibocsátás mennyiségét megjeleníti.

Központi szerződő fél

A Fetv. szerint az a szervezet, amely a rendszer intézményeinek transzfer-megbízásai tekintetében – a jogviszonyba belépve – mindannyiukkal szemben kizárólagos szerződő félként jár el.

Központi Szerződő Fél (KELER KSZF)

Az a Tpt.-ben meghatározott gazdasági társaság, amely a szabályozott piaci ügylet és a törvényben meghatározott, szervezett piacon

kötött ügylet teljesítéséhez kapcsolódó kötelezettségvállalás végzésére jogosult.

Külföldi értékpapír

A KELER által elfogadott külső számlavezető nyilvántartásában szereplő, nem forintban denominált értékpapír, valamint az ezekről kiállított – értékpapírnak minősülő – okirat.

Külső kör

A KELER által vezetett bankszámlát és külső bank által vezetett fizetési számlát érintő pénzmozgások GIRO-n (BKR-en) vagy VIBER-rendszeren keresztül történő könyvelése.

Külső számlavezető

A KELER által kiválasztott, a KELER nevében nyitott értékpapír és/vagy devizaszámlát vezető szervezet (bank, nemzeti, nemzetközi elszámolóház, értéktár).

Leirat

A KELER KSZF Általános Üzletszabályzatának felhatalmazása alapján az általa nyújtott szolgáltatásokra vonatkozóan további részletes, kiegészítő előírásokat, kötelezettségeket, eljárási rendelkezéseket leíró dokumentum.

Letétkezelő

Ügyfelei számára – szerződéses alapon, az erre vonatkozó engedély birtokában – értékpapír letétkezelői szolgáltatást nyújtó szervezet.

Letiltott értékpapír

Az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény 28-36. §-aiban meghatározott eljárás hatálya alatt álló értékpapír.

Likvidálás

Derivatív nyitott pozíció határidő lejárat előtti megszüntetése azonos termékre, határidőre, opciós sorozatra és mennyiségre kötött ellentéttel.

Likviditási Deviza Óvadék (LiDÓ)

A deviza elszámolású termékek elszámolása során alkalmazott óvadék.

Másodlagos adat

A Központi Értékpapír Nyilvántartásban szereplő, az ISIN-kód kiadásához szükséges adatokat meghaladó adat.

Mögöttes termék

Az a derivatív termék, ár, árfolyam, index, érték, áru, kamat vagy azonnali termék, amely az adott derivatív termék tárgyát képezi.

MTS-piac

Az EuroMTS által működtetett, Bszt. szerinti multilaterális kereskedési rendszer (MTF) megnevezése.

Multilaterális nettósítás

Az az eljárás, amelynek során a tőzsdenapi üzletkötések alapján a KELER kiszámítja klíringtagonként és értékpapíronként a tag napi eladási vagy vételi pozíciójának különbözetét.

Multinet elszámolású ügylet

A KELER KSZF által garantált, az Azonnali, a BÉTA- és az MTS-piacon kötött ügylet, amely T+2 és T+3 multilaterális nettósítás keretében kerül elszámolásra.

Nyitott határidős pozíció

Határidős ügylet megkötése vagy határidős termékre szóló opció lehívása révén keletkező vételi, illetve eladási kötelezettség.

Nyitott kötésállomány

A KELER által a napi teljes körű derivatív klíringet követően meghatározott és közzétett azon adat, amely termékenként és lejáratonként, illetve opciós sorozatonként – egyszerűen számítva – adja meg a derivatív ügyletek nyitott kontraktusainak mennyiségét.

Nyitott opciós pozíció

Opciós ügylet révén keletkező vételi, illetve eladási kötelezettség, jog.

Nyitott pozíció

Gyűjtőfogalom szabályozott piaci ügylet révén keletkező vételi, illetve eladási kötelezettségek jelölésére.

Nyomdai úton előállított értékpapír

Az az értékpapír, amely a vonatkozó, az egyes értékpapírok előállításának, kezelésének és fizikai megsemmisítésének biztonsági szabályairól szóló kormányrendeletnek megfelelően került előállításra, valamint az a külföldi értékpapír, amely a kibocsátás helye szerint hatályos jogszabályok szerint fizikailag előállításra került.

Opció jellege

Az opciók osztályozása aszerint, hogy amerikai, európai stb.

Opciólehívás

Az opciós jog érvényesítésének kezdő lépése, melynek során az opció vásárlója (a jogosult) értesíti a KELER-t arról, hogy opciós jogával élni kíván.

Opciólehívási ár

Az az – opciós szerződés megkötésekor – előre rögzített ár, amelyen lehívás esetén az opció kötelezettjének kötelessége az opció tárgyát képező terméket az opció jogosultjának eladni vagy megvásárolni tőle.

Opció mögöttes terméke

Az a derivatív termék vagy azonnali termék, amelyre az opciós jog vagy kötelezettség vonatkozik.

Opció típusa

Az opciók osztályozása aszerint, hogy vételi jogot (call, vételi opció), vagy eladási jogot (put, eladási opció) testesít meg.

Opciós díj, opciós prémium

Az opciós ügylet megkötésekor az opciós jog ellenértékéről kialakított ár, melyben az opció jogosultja (vásárlója) megállapodik az opció kötelezettjével (eladójával).

Opciós sorozat

Ugyanazon mögöttes termékre vonatkozó, egyazon típusú és jellegű, ugyanazon lehívási árú és lejáratú opciók összessége.

Opciós ügylet

Az a szabványosított szerződés, amelynek tárgya egy meghatározott jövőbeli időpontban vagy időszakban érvényesíthető vételi vagy eladási jog, amelynek keretében az opció vásárlója (jogosultja) opciós díj fizetése ellenében megszerzi ezt a jogot, míg az opció eladója (kötelezettje) a díj ellenében vételi vagy eladási kötelezettséget vállal az opció vásárlójával (jogosultjával) szemben.

OTC-ügylet

Szabályozott piaci ügyleten kívüli értékpapír-ügylet.

Önkötés

Az a szabályozott piaci ügylet, amely esetében ugyanaz a klíringtag vagy megbízója áll mind az eladói, mind pedig a vevői oldalon.

Örökítés

Olyan teljesítési mód, amely során a KELER-hez beadott megbízásokat a KELER nemcsak a kért értéknapon, hanem azt követően meghatározott időpontig, ismételten megpróbál teljesíteni.

Összevont értékpapírra vonatkozó számla

A KELER által vezetett, az ügyfél rendelkezése alatt álló gyűjtőelven kezelt, nyomdai úton előállított és dematerializált értékpapír megjelenítését szolgáló értékpapír-nyilvántartás.

Pénzügyi teljesítés napja

A bankszámlát érintő műveletek végrehajtásának napja.

Piac

Meghatározott termékek meghatározott elszámolási módú, meghatározott garanciákkal rendelkező kereskedése.

Pozíció-szegregálás

A klíringtag garantált szabályozott piaci ügyleteinek, pozícióinak saját és megbízói elkülönített pozíciókezelése.

Pozíciós limit

A klíringtag vagy megbízó által fenntartható nyitott derivatív pozíciók mennyisége.

Pozícióvezetési számla

A garantált ügyletek elszámolására szolgáló, a KELER által a klíringtag számára vezetett számla.

Prémium metódusú opcióelszámolás

Az az elszámolási módszer, melynek keretében a vevő az opciós díjat az üzletkötéskor egy összegben előre kifizeti az eladó részére.

Rendkívüli helyzet

Minden olyan különleges eljárást igénylő helyzet, amikor a KELER vagy a KELER KSZF által nyújtott szolgáltatások lebonyolításának folyamata a jelen szabályzatban foglalt normál üzleti rendtől eltérő (ide nem értve a nem teljesítéseket, valamint mindazon rendkívüli eljárásokat, melyek nem a rendkívüli helyzetek kezelésére vonatkozó szabályzatban kerülnek szabályozásra).

Repo-hosszabbítás

Olyan repo-ügylet, ahol a felek egy korábban megkötött, elszámolt, de még le nem járt repo-ügyletnek az eredeti feltételekkel történő meghosszabbításában állapodnak meg.

Részvényosztály

Az egy részvénytípushoz és -fajtaához tartozó, de a részvény tulajdono-

sa számára az adott részvényfajtán belül azonos többlet jogokat megjelenítő értékpapírok halmaza.

Részvénytársaság

Az azonos előállítású, azonos jogokat megtestesítő részvény egy meghatározott időpontban forgalomba hozott teljes mennyisége, illetve az eltérő időpontban forgalomba hozott részvények valamely későbbi időpontban azonos jogokat megtestesítő teljes mennyisége.

SD-nap (settlement date)

A T+2 és a T+3 elszámolású szabályozott piaci ügyletek elszámoló napja.

Az ügylet elszámolásának, rendezésének napja; amikor megtörténik a számlák (pénz és értékpapír) terhelése és jóváírása.

Szabályozó irat

A KELER és a KELER KSZF mint önszabályozó szervezet által meghatározott rendelkezéseket tartalmazó olyan dokumentum, amely az ügyfélre vonatkozóan jogot, kötelezettséget vagy tájékoztatást tartalmaz és az ügyfél számára a KELER és a KELER KSZF honlapján elérhető, vagy részére közvetlenül megküldésre kerül (pl. nyilvános szabályzatok, elszámolóházi Leiratok, kondíciós listák, formaszerveződések).

Szabályozott piaci ügylet

A BÉT-ügylet, valamint a BÉTa-ügylet, valamint az MTS-ügylet.

Szállítási értesítő

A KELER által a klíringtagoknak a derivatív ügyletekhez kapcsolódó átvételi vagy szállítási kötelezettségeiről küldött hivatalos értesítés.

Szekció

A BÉT-kereskedésnek a kereskedés tárgya, illetve terméke, a kereskedelemre jogosultak köre és az elszámolás módja alapján elkülönülten szabályozott része.

Személyesen / Közvetlenül irányított demat-esemény

A kibocsátó és a KELER képviselőjének személyes részvételével, a KELER székhelyén lebonyolításra kerülő demat-esemény.

Szolgáltatási szerződés

A KELER és a gázpiaci, valamint az árampiaci ügyletek elszámolására jogosult klíringtagok, árampiaci alklíringtagok által megkötött, elszámolási és pozícióvezetési, bankszámla-vezetési és értékpapírszámla-vezetési szolgáltatások nyújtására vonatkozó formaszerződés.

T-nap

Az a tőzsdenap, amelyen az ügyletkötés vagy a derivatív elszámolóár változása megtörténik, illetve az az esemény, amellyel kapcsolatosan jogosultság és kötelezettség keletkezik.

Társasági esemény

A KELER által kezelt értékpapírok esetében az az alkalom, amikor az értékpapír tulajdonosa jogosult az értékpapírhoz kapcsolódó jogok kibocsátóval szembeni gyakorlására (pl. osztalékfizetés, közgyűlés, kamatfizetés stb.).

Távolról irányított demat-esemény

Az a nem elektronikus úton lebonyolított demat-esemény, amikor a kibocsátó személyes jelenléte nélkül történik a demat-esemény lebonyolítása.

TEA

A multinet elszámolású ügyletekre tekintettel képzett, a klíringtagok és a KELER KSZF közös tulajdonát képező, elkülönített kollektív garanciaalap.

Teljesítő fél

Az a szervezet, amely a rendszerben résztvevő intézmények, illetőleg a központi szerződő fél teljesítési számlájának vezetőjeként biztosítja a transzfer-megbízások kiegyenlítését, illetve – szükség esetén – az intézmény, illetőleg a központi szerződő fél részére hitelt nyújt a teljesítő megkönnyítése érdekében.

Terméklista

A BÉT-termékek kereskedési és elszámolási alapadatait meghatározó feltételek összessége, amelyet a BÉT állapít meg és publikál.

Toleranciaszint

Az értékpapírkölcsön ügylet megkötésekor a felek által megállapodott azon maximális mérték, amely mértékkel a kölcsönvevő által nyújtott fedezet értéke a szükséges fedezet szintje alá csökkenhet, anélkül, hogy ez fedezetpótlási kötelezettséggel járna.

Tőzsdetermék

Az a derivatív vagy azonnali termék, amely a tőzsdei termékek listáján szerepel.

Tőzsdei elszámolási értékpapír alszámla, „M” típusú

Az ügyfél számára nyitott olyan tőzsdei elszámolási értékpapír alszámla, amelyen szabályozott piaci ügylet elszámolása történik, és amely kizárólag az ügyfél megbízójának tulajdonában álló értékpapírra vonatkozó ügylet elszámolására szolgál.

Tőzsdei elszámolási értékpapír alszámla, „S” típusú

Az ügyfél számára nyitott olyan tőzsdei elszámolási értékpapír alszámla, amelyen szabályozott piaci ügylet elszámolása történik, és amely kizárólag az ügyfél saját tulajdonában álló értékpapírra vonatkozó ügylet elszámolására szolgál.

Transzfer-megbízás

Valamely résztvevő rendelkezése, hogy egy pénzüsszeget, illetőleg átruházható értékpapírt valamely hitelintézetnél vagy a teljesítő félnél vezetett számlán történő jóváírással bocsássonak a kedvezményezett rendelkezésére.

Tulajdonosi megfeleltetés

A KELER által nyilvántartott, illetve az ügyfelek által átadott adatok alapján az adott értékpapír feletti rendelkezési jog megállapítása, a tulajdonos azonosítása.

Ügyletkör

A BÉT egy szekcióján belül elkülönített termékek összessége.

Valós idejű feldolgozási időszak

A KELER elszámolóházi leiratában meghatározott olyan időszak, amikor a KELER a tranzakciókat jelen szabályzatban foglaltak szerint dolgozza fel.

Vételár-fedezet

A derivatív ügyletek fizikai teljesítése esetén, a KELER által számított, és a vevő klíringtagtól bekért összeg, amelyből a tényleges teljesítés (számla) alapján a KELER a vételárat átutalja az eladó klíringtagnak, és a többlet-fedezetet visszautalja a vevő klíringtagnak.

Vételi (call) opció

Olyan felfüggesztett hatályú adásvételi szerződés (derivatív ügylet), melynek esetén az opció jogosultja az opciós díj fizetése ellenében jogot szerez az opció kötelezettjétől az opció tárgyának jövőbeni megvásárlására ún. lehívási áron.

Warrant (Opció utalvány)

A BÉT-re bevezetett, forgalomképes értékpapír, amely az értékpapírban megjelölt befektetési eszközre vonatkozó, magában a warrantban meghatározott jogosultságot a lejáratig terjedően tesz gyakorolhatóvá.

Záróár

Az a számlaművelet, amelynek során a KELER az ügyfél önálló rendelkezési jogát felfüggeszti a jelen szabályzatban rögzítettek szerint.

Zárolás

Az a számlaművelet, amelynek során a KELER az ügyfél önálló rendelkezési jogát felfüggeszti a jelen szabályzatban rögzítettek szerint.

9. fejezet – Elektronikus banki szolgáltatások

Azonosítási eszközök

A bank által az egyes elektronikus szolgáltatások esetében alkalmazott azon eszközök összessége, amelyek a felhasználó egyértelmű beazonosítását biztosítják az egyes szolgáltatások használatában. Ilyen alkalmazott eszközök jellemzően az egyedi felhasználói azonosítóhoz kapcsolódóan: a jelszó, a bankkártyaszám, token.

BIC-kód

Bank Identifier Code rövidítése, amely olyan azonosító kódot jelent, amely a SWIFT-rendszerben a szabványosított SWIFT üzenet küldőjét és címzettjét egyaránt azonosítja, és biztosítja a SWIFT üzenet pontos továbbítását a címzett (kedvezményezett) bankjához. A BIC-kód 8 vagy 11 karakter hosszúságú alfanumerikus azonosító. Az első 4 karakter az intézményt, az 5-6. karakter az országot, a 7-8. karakter a várost, az utolsó 3 karakter a fióktelepet/szervezeti egységet azonosítja.

Call center (telefonos ügyfélszolgálat)

- a. automata/IVR: „Tone” üzemmódú telefonkészüléken igénybe vehető automatizált elektronikus banki szolgáltatás.
- b. élőhangos: Banki ügyintéző közreműködésével telefonon igénybe vehető, nem automatizált banki szolgáltatás.

Elektronikus aláírás

Elektronikus dokumentumhoz azonosítás céljából hozzárendelt vagy azzal logikailag összekapcsolt elektronikus adat, ill. dokumentum, ill. a vonatkozó törvény alapján ilyenként meghatározott, írásbelinek és azonosításra alkalmasnak minősülő aláírás.

Elektronikus banki szolgáltatás felhasználója (Felhasználó)

A bankkal kötött szerződés feltételei szerint az ügyfél számlái felett meghatározott szolgáltatások tekintetében – az elektronikus banki rendszerben – lekérdezési, ill. rendelkezési jogosultsággal bíró természetes személy.

Elektronikus banki szolgáltatások

Elektronikus csatornákon – azonosítást követően, meghatározott jogosultság szerint – nyújtott banki szolgáltatások összessége.

Elektronikus csatornák: információt továbbító eszközök/kommunikációs módszerek, pl. internet, TV, telefonhálózat, mobiltelefon-hálózat.

Elektronikus banki szolgáltatások lehetnek pl. banki műveletek kezdeményezése (pl. átutalás, betétlektetés), információk (pl. számla-, betét-, kártyatranzakciós adatok) lekérdezése és kiegészítő szolgáltatások (pl. üzenetküldés) igénybevétele.

Elektronikus banki szolgáltatások típusai

- a. Internet banki szolgáltatás: a bank internetes honlapján keresztül elérhető elektronikus banki szolgáltatások összessége.
- b. Mobilbanki szolgáltatás: mobilszközön igénybe vehető elektronikus bankszolgáltatások összessége, amelyek lehetnek
 - SMS segítségével igénybe vehető banki szolgáltatások
 - mobilszköz böngészőjén keresztül, ill. mobilszközre letöltött alkalmazás segítségével igénybe vehető banki szolgáltatások.
- c. Call center (telefonos ügyfélszolgálat): telefonkészüléken igénybe vehető a banki szolgáltatások összessége, amely lehet
 - automatizált, vagy
 - élőhangos (banki ügyintéző közreműködésével).
- d. Ügyfélhez telepített banki terminál/program: a felhasználónál telepített alkalmazás, amely védett elektronikus kommunikációval teremt kapcsolatot a bank szoftverével és biztosítja az elektronikus banki szolgáltatások igénybevételét.
- e.

Felhasználói azonosító

Az elektronikus banki szolgáltatás rendszereibe történő belépéshez szükséges, bank által biztosított azonosító (pl. a bank által generált számsor, bankkártyaszám).

Felhasználói jelszó

Elektronikus banki szolgáltatások igénybevétele során alkalmazott, titkos; állandó vagy egyszer használatos kód.

Felhasználói Kézikönyv

A bank honlapján elhelyezett, illetve az elektronikus szolgáltatás keretében a felhasználó által elérhető dokumentum, amely tartalmazza az elektronikus banki szolgáltatások biztonságos igénybevételének szabályait és feltételeit.

IBAN

Nemzetközi pénzforgalmi jelzőszám. Magyarország esetében 28 karakter hosszúságú számsor, és mindig HU megjelöléssel kezdődik, továbbá az utolsó 24 karakter megegyezik a pénzforgalmi jelzőszámmal, amennyiben az 3x8 karakterű, a 2x8 karakterű pénzforgalmi jelzőszám esetén az IBAN utolsó nyolc számjegye nulla.

IVR (Interactive Voice response)

Automatizált hívásfogadó rendszer, amely lehetővé teszi a felhasználó részére, hogy egy ún. hangmenü-rendszerben érje el az adott automata banki szolgáltatást vagy az ügyintézőhöz kapcsolást.

Mobileszköz

Hordozható, mobiltelefon-hálózat segítségével távoli elérést biztosító eszköz (pl. mobiltelefon, tabletek).

SEPA

A „Single Euro Payment Area” angol kifejezés rövidítése, jelentése: Egységes Euro Fizetési Övezet.

SMS-üzenet – SMS (Short Message Service)

Távközlési szolgáltatón keresztül, bank által továbbított, korlátozott terjedelmű üzenet a mobiltelefon-készülékre.

- a. Biztonsági célú: a felhasználó azonosításához szükséges, SMS-ben küldött kód/jelszó (banki rendszerbe belépéshez, tranzakció végrehajtásához) vagy banki rendszerbe történt belépést követően küldött biztonsági értesítés.
- b. Értesítési célú: elektronikus bankszolgáltatás, amelynek keretében a felhasználó bizonyos események bekövetkeztéről azonnal SMS-üzenet formájában értesül, pl. értesítés bankszámlán történt könyvelések, bankkártyával végzett tranzakciók végrehajtásáról.
- c. Interaktív: a felhasználó által SMS-üzenetben kezdeményezett információ-lekérdezés vagy banki művelet indítása a bank által előre definiált kód küldésével.

Személyi számítógép

Olyan számítástechnikai eszköz, amely képes a felhasználóhoz telepített banki program futtatására és/vagy a felhasználó oldali internetes banki felület megjelenítésére, és rendelkezik olyan kommunikációs megoldással, amely útján az adott elektronikus banki szolgáltatás igénybe vehető (pl.: PC, laptop, notebook stb).

Token

Egyszer használatos kódgenerálásra alkalmas biztonsági eszköz, amellyel a felhasználó beazonosítható. Formája lehet pl. fizikai eszköz, mobiltelefonba épített alkalmazás.

10. fejezet – Bankkártya

Adathalászat (phising)

Jogosulatlanul eredeti banki internetes oldalak megtévesztő másolatait készítik el, melynek segítségével személyes adatokat próbálnak megszerezni a látogatótól, ügyféltől. Általános alapelv, hogy bankok elektronikus azonosításra szolgáló adatot (bankkártyás PIN-kódot) nem kérnek a kártyabirtokostól semmilyen formában, sem e-mailben, sem weboldalon. A PIN-kód alkalmazása kizárólag kártyahasználat (ATM, POS) során szükséges.

Aláíráspanel

A bankkártya hátoldalán található, a kártyabirtokos aláírására fenntartott elem. A bankkártya akkor érvényes, ha a kártyabirtokos aláírása szerepel az aláíráspanelen. Egyes kibocsátó bankok az aláíráspanel mellett a még jobb azonosíthatóság/ nagyobb biztonság érdekében az ügyfél fényképét is megjelenítik a plasztikon.

ATM

Automated Teller Machine: Bankjegykiadó automata, amely bankkártya használatával készpénzfelvételre és a rajta feltüntetett egyéb szolgáltatások (pl. a bankkártya használatának fedezetét biztosító bankszámla egyenlegének lekérdezése, PIN-kód cseréje stb.) igénybevételét biztosítja.

ATM-limit / Készpénzfelvételi limit

ATM-ből meghatározott időtartam alatt (naponta, hetente stb.) készpénzben felvehető vagy az ATM használatával igénybe vehető összeg.

Bankkártya

Plasztik lap, bank által kibocsátott készpénz-helyettesítő fizetési eszköz, amely készpénzfelvételre, vásárlás, illetve szolgáltatás ellenérték-

ének kiegyenlítésére és egyéb műveletek (pl. PIN-kód cseréje, egyenleglekérdezés stb.) végrehajtására szolgál. Mindig a bank tulajdonát képezi, a használója a kártyabirtokos, aki lehet főkártyabirtokos vagy társkártyabirtokos. A rajta levő lejárat dátumig használható.

Bankkártya aktiválása

A bankkártya-tranzakciók végzésére alkalmas állapotba tétele, amelyet a bank hajt végre rendszerében. Alapvetően biztonsági okokból szükséges, mivel a kibocsátó bank például postai kiküldés során a megszemélyesített plasztik lapot jellemzően inaktív állapotban juttatja el ügyfelének. Az aktiválás történhet személyesen bankfiókban, elektronikus csatornák (call center, internetbank) ügyfélszolgálatain.

Bankkártya érvényessége

A bankkártya kibocsátásától a lejárat dátumig terjedő időszak, amely alatt a bankkártya szerződésszerűen használható.

Bankkártyamásolás (skimming)

Olyan kártyacsalási eljárás, amikor az eredeti kártya adatai a kártyabirtokos jogosult kártyahasználata során kerülnek megszerzésre (másolásra) illetéktelenek által. Történhet pl. az ATM-re helyezett adatszerező eszköz (preparátum) alkalmazásával vagy POS-es fizetés során. Az így szerzett információkat új kártyára (klón/fehér kártya) töltik fel, amellyel visszaéléseket követnek el az eredeti kártya terhére.

Bankkártya megszemélyesítése

A kártyabirtokos nevének, valamint a bankkártya számának és a lejárat dátumának és egyéb adatoknak a feltüntetése a plasztiklapon.

Bankkártya SMS-kontroll

SMS-ben, mobiltelefonra küldött üzenetszolgáltatás a bankkártyával végzett online tranzakciókról. Általában megválasztható, hogy a bankkártyával végezhető műveletek közül milyen típusú tranzakciókról érkezen értesítés. (Pl.: kizárólag adott összeghatár felett, kizárólag ATM-en végrehajtott készpénzfelvételekről, kizárólag a POS-terminál segítségével végzett vásárlásokról, készpénzfelvételekről).

Magyarországról kiindult szolgáltatás, amely a világban mostanra számos helyen segíti a kártyás visszaélések kiszűrését.

Bankkártya-tranzakció

Bankkártya használatával végrehajtott fizetési művelet az elfogadóhelyen. A tranzakció fajtái:

- vásárlási tranzakció: áru vagy szolgáltatás ellenértékének kiegyenlítése céljából végrehajtott tranzakció
- készpénzfelvételi tranzakció: készpénz felvétele céljából végrehajtott tranzakció
- készpénzbefizetési tranzakció: bankszámlára befizetés
- egyenleglekérdezés
- stb.

Bankkártya-elfogadó terminál

Bankkártyahasználatot biztosító eszköz, pl. ATM, POS stb.

Bankkártyahasználat

Készpénzfelvétel vagy vásárlás, illetve szolgáltatás ellenértékének kiegyenlítése elfogadóhelyen, online tranzakció vagy offline tranzakció végrehajtásával, továbbá egyéb speciális műveletek (pl. készpénzátutalás, PIN-kód cseréje, egyenleglekérdezés stb.).

Bankkártyahasználat letiltása

A bankkártya használatának ideiglenes vagy végleges megszüntetésére vonatkozó bejelentés, illetve banki intézkedés. Ennek alapján a bank ideiglenesen felfüggeszti vagy véglegesen megszünteti a bankkártya használatát.

Bankkártyás fizetés

Áru vagy szolgáltatás ellenértékének kiegyenlítése bankkártya használatával.

Bankkártyaszerződés

A bank és a számlatulajdonos között bankkártya kibocsátására és használatára létrejött keretszerződés.

Bankkártyatípusok

A bankkártyának sokféle típusát használják. Főbb típusai:

- a használat fedezetének biztosítása szempontjából: betéti kártya, prepaid (előre feltöltött), halasztott terhelésű betéti kártya, hitelkártya, charge kártya (költési kártya vagy terhelési kártya);
- a használat fedezetét biztosító bankszámla típusa szerint: forint alapú vagy devizaalapú;
- a kibocsátás és használat szabályai szerint: belföldi vagy nemzetközi (MasterCard, VISA, AMEX, DINERS Club stb.),
- a használat módja szerint: hagyományosan, azaz POS-terminálba, illetve ATM-be helyezéssel működő, érintés nélküli (PayPass, PayWave), vagy internet, vagy virtuális kártya;
- a bankkártyahasználat fedezetét biztosító bankszámla tulajdonosa alapján: főkártya (ha a kártyabirtokos a számlatulajdonos) vagy társkártya;
- használhatósága szerint: teljes funkcionalitással használható, vagy időbeli, területi, funkcionális stb. korlátokkal (pl. pótkártya, ideiglenes kártya, sürgősségi kártya);
- a használat elsődleges biztonságát szolgáló elemek alapján mágnescsíkos és/vagy chipes;
- a kibocsátó által nyújtott kedvezmények alapján: csak készpénzes fizetést helyettesítő (kedvezményt nem biztosító), kedvezményt is nyújtó, pontgyűjtő, szponzor, co-branded;
- a megismerés technológiája szerint: dombornyomott, vagy vésett, vagy lézergravírozott.

Bejelentési kötelezettség A kártyabirtokost törvényen alapuló bejelentési kötelezettség terheli a számára kibocsátott bankkártyával kapcsolatban a következő esetekben:

- a bankkártya kikerült a birtokából,
- a bankkártyát ellopták,
- a PIN-kód kikerült a birtokából,
- észleli, hogy a bankkártyáját jogosulatlanul használták, visszaéltek vele,
- észleli, hogy a bankkártyájával általa jóvá nem hagyott használat történt, pl. nem az általa jóváhagyott összeggel terhelték meg a bankszámláját.

Belföldi bankkártya

Kizárólag meghatározott országban vagy ország-csoport területén használható bankkártya.

Betéti kártya

A bankkártyahasználat fedezetét a számlatulajdonos által a bankszámláján a bankkártyahasználatot megelőzően elhelyezett, mindenkori felhasználható egyenleg biztosítja.

Charge kártya (Költési kártya vagy Terhelési kártya)

A hitelkártyától eltérően havonta nem a minimumösszeg törlesztési kötelezettség terheli a kártyabirtokost, hanem a havi költség teljes összegét vissza kell fizetnie.

Chipkártya

Olyan „smart card” bankkártya, melyben beépítve banki, fizetési funkciókra (is) alkalmas chip található. Ma még a kártya legtöbbször mágnescsíkot is tartalmaz (így mindkét elfogadói környezetben használható). A chipes kártya egy aktív mikroáramkört/mikrokontrollert és nagy mennyiségű memóriát tartalmaz, továbbá hatékony kriptográfiai és hitelesítési algoritmusok alkalmazását teszi lehetővé. A chiptechnológia kezelésére speciális, chipolvasóval ellátott terminálok, illetve ATM-ek kerültek forgalomba. A mágnescsíkos adattárolásnál fejlettebb, több technológiai lehetőséget kínáló és magasabb biztonságú módszer, a kártyák multiapplikációs felhasználását (hűségprogramok, e-pénztárca) is lehetővé teszi.

Co-branded kártya

Két piaci szereplő (jellemzően egy bank és egy vállalat) közösen kibocsátott kártyája, melynek célja a kártyahasználathoz kapcsolódó további előnyök biztosítása az ügyfél számára, emellett az ügyfél márkahűségének növelése. (Pl.: hűségprogram pontgyűjtéssel, árengedmények, kedvezmények biztosítása.)

Dombornyomott (embossed) kártya

Olyan bankkártya, amelynek főbb adatai a kártya síkjából kiemelked-

nek, ezáltal lehúzógéphez (imprinter vagy „vasaló”) helyezve az önátíró bizonylatra az adatok automatikusan, tévesztés nélkül átvezetésre kerülnek. A lehúzógép használata napjainkra meghatározóan visszaszorult. A dombornyomás alkalmazása a kártyakibocsátás során azonban megmaradt. Ezek a kártyák elektronikus környezetben is használhatóak.

Elfogadó bank

Az a pénzügyi intézmény, amely adott kereskedővel szerződést köt arra, hogy biztosítja az elfogadóhely számára a bankkártya elfogadáshoz szükséges eszközöket, infrastruktúrát (jelenlegi általános magyar gyakorlat, de az eszközt külön szolgáltató is nyújthatja, illetve a kereskedő tulajdonában is lehet), valamint megvalósítja a kártyás vásárláshoz kapcsolódó elfogadói adminisztrációs folyamatot (az elfogadó bank a kereskedő számlája utalja a vásárlás – elfogadói jutalékkal csökkentett – összegét, továbbá elküldi a kártyahasználattal kapcsolatos adatokat a kibocsátó bankhoz, és elvégzi az elszámolást).

Elfogadóhely

Olyan természetes személy vagy szervezet, aki vagy amely bankkártyás fizetést biztosít a nála megrendelt/vásárolt áru vagy nála megrendelt/igénybe vett szolgáltatás ellenértékének kiegyenlítésére. A bankkártyahasználat helye lehet pl. ATM, postafiók, bankfiók, kereskedelmi egység: üzlet, weblap stb.

Ellenőrző kód / Ellenőrző azonosító (CVC2, CVV2)

Egyes bankkártyákon a hátoldalon, az aláírási panel végén feltüntetett egyedi, 3 vagy 4 jegyű szám, amelyet internetes, telefonos, postai stb. bankkártyahasználat esetén szükséges megadni. Előforduló angol rövidítései például: CVV (Card Verification Value), vagy CSC (Card Security Code), Card Verification Value Code (CVVC), Card Verification Code (CVC).

Előengedélyezés (Előautorizáció)

Olyan engedélyezés, amelyet időben nem közvetlenül követ az engedélyezéssel érintett tranzakció lebonyolítása. Az elfogadóhely a bank-

tól előengedélyezést kér a tranzakció várható összegére. A várható összeg eltérhet az elfogadóhely által utóbb ténylegesen elszámolt összegtől, amellyel a bank megterheli a bankkártyahasználat fedezetét biztosító bankszámlát. Az előengedélyezésre vonatkozó kérdésben meghatározott összeget a bank „foglalja” a bankkártyahasználat fedezetét biztosító bankszámlán, de az elő-engedélyezés során nem terheli meg az összeggel a bankszámlát. Általában szállodák, autókölcsönző cégek, repülőjegy-értékesítők, utazási irodák stb. kérnek előautorizációt.

EMV-chip

Europay-MasterCard-Visa (mint létrehozók) nevének kezdőbetűjéből álló nemzetközi bankkártyás szabvány. Az említett kártyatársaságok az EMV-szabványt 1996 decemberében azzal a céllal hozták létre, hogy a bankkártyákkal végzett tranzakciókat biztonságosabbá tegyék, valamint a bankkártyákba mint fizetőeszközökbe vetett bizalmat növeljék (a munkacsoportba később az American Express is bekapcsolódott). Az EMV-kártyák a korábban általánosan alkalmazott mágnescsík helyett szabványként meghatározott chipet tartalmaznak, mely egyértelműen azonosítja a kártyát és birtokosát, csökkentve ezzel a bankkártyás visszaélések lehetőségét, illetve biztosítja a széleskörű elfogadást az egész világon.

Engedélyezés (Autorizáció)

A bank, illetve annak megbízottja által elektronikus úton az elfogadóhelyre továbbított, tranzakció lebonyolításának engedélyezését vagy elutasítását tartalmazó üzenet. Az engedélyezett tranzakció összegét a bank „foglalja” a bankkártyahasználat fedezetét biztosító bankszámlán, de az engedélyezés során nem terheli meg az összeggel a bankszámlát.

Engedélyező központ

A bank által üzemeltetett informatikai rendszer, amely az engedélyezést, illetve az előengedélyezést végzi.

Érintésmentes / Contactless kártya

MasterCard/VISAR érintés nélküli fizetési technológiájával (PayPass/

PayWave funkcióval) ellátott bankkártya. A „hagyományos” fizetési funkciókon kívül a kártyába épített antenna segítségével érintés nélküli fizetést is lehetővé tesz. A kártya az energiaellátását induktív módon, a leolvasó berendezésből kapja meg, az adatátvitel pedig a mágneses mező nagyfrekvenciás modulációjával történik. A PayPass funkciójú bankkártya kizárólag a PayPass emblémával ellátott elfogadóhelyeken, a PayWave funkciójú bankkártya kizárólag a PayWave emblémával ellátott elfogadóhelyen használható érintés nélküli vásárlásra. A bankok által kibocsátott, PayPass/PayWave funkcióval ellátott bankkártya általában chipet és mágnescsikot is tartalmaz.

Foglalásban levő tranzakció

A bankkártyahasználattal végrehajtott, de az elfogadóhely által még el nem számolt olyan online tranzakció, amelynek összegével a bank csökkenti a felhasználható egyenleget, de nem terheli meg a bankkártyahasználat fedezetét biztosító bankszámlát. A foglalásban lévő tranzakció összegével a bank a foglaláshoz egyértelműen hozzárendelhető elfogadóhelyi terheléskérés beérkezéséig, de legfeljebb a tranzakció dátumától számított meghatározott időtartamig tartja foglalásban a tranzakciót. Ezen időtartam elteltét követően – az elfogadóhely terheléskérése hiányában – a tranzakció összegével a bank megnöveli a felhasználható egyenleget (felszabadítja a foglalást). A meghatározott időtartamon túl a bankhoz érkező, a tranzakcióra vonatkozó elfogadóhelyi terheléskérést a bank teljesíti, és a tranzakció összegével megterheli a bankkártyahasználat fedezetét biztosító bankszámlát. A foglalásban szereplő adatok valóságáért és helyességéért az elfogadóhely felel.

Fraud

A bankkártyákkal kapcsolatos csalás, illegális adatszerzés angol nyelvű elnevezése, mely a magyarországi szaknyelvben is gyakran használt kifejezés. Típusai például: „Card not present”/kártya jelenléte nélküli (jellemzően online) visszaélés, ATM fraud/adatszerzés.

Halasztott terhelésű betéti kártya

A bankkártyahasználat fedezetét a számlatulajdonos által a bank-

számláján elhelyezett, mindenkori felhasználható egyenleg biztosítja, amelynek azonban a bankkártyahasználatot követően, meghatározott idő elteltével kell rendelkezésre állni.

Használati limit

A bankkártya használatával meghatározott időtartamban (pl. naponta, hetente, havonta) igénybe vehető pénzösszeg készpénzfelvételre, vásárlásra stb.

Hitelkamat

A kártyabirtokos által a hitelkártya-használattal igénybe vett hitel után a bank által felszámított kamat, amelynek mértékét a bank hirdetemé-nye, illetve kondíciós listája tartalmazza. Készpénzfelvételi tranzakció esetén általában a tranzakció napjától kezdődően számítja fel a bank, vásárlási tranzakció esetén pedig a tranzakció napjától számítja fel, ha a türelmi időszak végéig nem került megfizetésre a vásárlási tranzakció teljes összege.

Hitelkártya

A bankkártyahasználat fedezetét a bankkártyát kibocsátó bank által a számlatulajdonossal kötött hitelkártya-szerződés alapján a számlatulajdonos rendelkezésére tartott, feltöltődő hitelkeret biztosítja.

Hitelkártya kibocsátása

Hitelkártya rendelkezésre bocsátása, amelyhez a bankkártyahasználat fedezetét biztosító hitelkeret összegéről és felhasználásának feltételeiről a bankkártyát kibocsátó bank dönt, általában az igénylő hitelképessége alapján.

Igénybe vehető / felhasználható hitel összege

Általában úgy állapítható meg, hogy a teljes hitel összegéből le kell vonni a kártyabirtokos által már igénybe vett hitelt, valamint a bank által már engedélyezett, de még nem terhelt hitelkártya tranzakciók összegét, továbbá az esedékes, de még meg nem fizetett kamatok, díjak, jutalékok együttes összegét.

Internet-kártya / Virtuális kártya

Kizárólag az interneten keresztül vásárolt áruk és szolgáltatások ellenértékének kiegyenlítésére használható, a rajta feltüntetett azonosító adatok és a kártyabirtokost azonosító, 3 vagy 4 jegyű szám (pl. CVV) megadását követően.

Kártya éves díja

A bankkártyát kibocsátó bank által adott évben felszámított összeg, amely általában a kártyához tartozó szolgáltatásoknak a költségeit tartalmazza.

Kártya-kibocsátási díj

A bankkártyát kibocsátó bank által felszámított összeg, amely általában a kártya gyártásával és megszemélyesítésével kapcsolatos költségeket tartalmazza.

Kártyabirtokos

Az a természetes személy, akinek a részére a bank bankkártyát bocsát ki.

Kártyabizonylat / Tranzakciós bizonylat

Az elfogadóhelyen a kártyabirtokos rendelkezésére bocsátott, a tranzakció lebonyolítását igazoló dokumentum.

Kedvezményt nyújtó bankkártya

Meghatározott elfogadóhelyeken a kártyabirtokos kedvezményes díjazás megfizetésével vásárolhat árut, vehet igénybe szolgáltatást, vagy megvásárolhat meghatározott árukat, szolgáltatásokat. A kedvezmény biztosítható pontgyűjtő akció keretében is.

Kibocsátó bank

Az a pénzüintézet, amely legyártja/gyártatja, és használatra átadja a bankkártyát ügyfelének. A bankkártya – a kártyabirtokos által történő használat során is – mindvégig a kibocsátó bank tulajdonában marad.

Lakossági bankkártya (Privát bankkártya)

A kibocsátásra kerülő bankkártyahasználat fedezetét biztosító bankszámla tulajdonosa természetes személy.

Lejárat dátum

A bankkártya előlapján megtalálható dátum, amely hónap/év sorrendben kerül feltüntetésre. A bankkártya a feltüntetett hónap utolsó napján 24:00 óráig (éjfélig) érvényes.

Mágnescsíkos bankkártya

Olyan bankkártya, amelynek hátlapján mágnescsík, azaz adattárolásra alkalmas mágneses információs sáv/mező kerül beépítésre. Ezen a bank a bankkártya azonosításához kötődő, különféle információkat tárol.

Minimális törlesztési kötelezettség

Minden számlázási időszak elteltét követően a bank által meghatározott azon összeg, amelyet a kártyabirtokos köteles a türelmi időszakon belül megfizetni a hitelkártya-használatra tekintettel. Meg nem fizetése esetén a bank általában késedelmi kamatot számít fel, továbbá felfüggeszti a hitelkártya használatát.

Nem-dombornyomott (unembossed), elektronikus kártya

Olyan bankkártya, amelyen nincs dombornyomás, így csak azokon az elfogadóhelyeken használható, ahol elektronikus összeköttetés van a kártyaelfogadó bankkal (elektronikus környezetben használható – ELECTRONIC USE ONLY). Kezdetben csak dombornyomású kártyák kerültek kibocsátásra, melyek a dombornyomás és a mágnescsík miatt egyaránt használhatók voltak mind az ún. lehúzógépes (imprinter), mind pedig elektronikus környezetben. A lehúzógép visszaszorulásával a megkülönböztetés egyre inkább szerepét veszíti. Ismertebb elektronikus kártyák: a MasterCard Maestro, illetve a Visa Electron kártya.

Nemzetközi bankkártya

Nemzetközi kártyatársaság és a kibocsátó bank szerződése alapján világszerte használható bankkártya.

Nemzetközi kártyatársasági logó

A nemzetközi kártyatársaságok emblémái, amelyek megtalálhatók

a bankkártyán és mindazokon az elfogadóhelyeken, ahol az adott bankkártya használható.

Nemzetközi kártyatársaságok

Magyar bankok általában az alábbi nemzetközi kártyatársaságokkal kötött szerződés alapján bocsátanak ki bankkártyát:

MasterCard Europe, Visa Europe, American Express Limited, Diners Club.

Offline tranzakció

A bankkártyahasználat során az elfogadóhely által az engedélyező központ felé engedélyezés kérése céljából elektronikus úton nem, illetve nem azonnal továbbított autorizáció-kérés alapján végrehajtott tranzakció. Általában nem válik foglalásban levő tranzakcióvá, tehát a felhasználható egyenleget nem azonnal csökkenti.

Online tranzakció

A bankkártyahasználat során az elfogadóhely által az engedélyező központ felé engedélyezés kérése céljából elektronikus úton azonnal továbbított és az engedélyező központ által azonnal elbírált autorizáció-kérés alapján végrehajtott tranzakció. Általában csak az online tranzakció válik foglalásban levő tranzakcióvá.

On-us tranzakció

Az adott bankkártyát kibocsátó bank és az elfogadóhely bankszámlavezetője azonos.

P.O.S.

Point of Sale Terminal (kártyaelfogadó terminál): a bankkártya mágnescsikóján, illetve a beépített chipben elhelyezett adatok alapján végrehajtott autorizációval és PIN-kód megadásával, aláírás-ellenőrzéssel vagy egyéb módon végrehajtott ügyfél-azonosítással bankkártyahasználatot biztosító eszköz az elfogadóhelyen.

PayPass-tranzakció / PayWave-tranzakció

Olyan – érintés nélküli – vásárlási tranzakció, amelynek végrehajtása so-

rán elegendő a PayPass/PayWave kártyát az erre alkalmas terminál néhány centiméteres hatókörébe helyezni, és elkezdődik az autorizáció. A tranzakció sikeres végrehajtását hang és felvillanó fény jelzi.

A PayPass/PayWave ország-limit összeghatárig hajtható végre, PIN-kód megadása vagy aláírás nélkül.

PayPass tranzakció végrehajtása esetén az elfogadóhely nem köteles kártyabizonylat nyomtatására, de a Kártyabirtokos kérheti papír alapú kártyabizonylat átadását.

PIN-kód

Personal Identification Number – személyi azonosító szám, az adott bankkártyához tartozó 4 számjegyű kód, amelyet kizárólag a kártyabirtokos ismerhet és használhat, és a kártyabirtokos azonosítására szolgál.

Pontgyűjtő bankkártya

Kedvezményt nyújtó bankkártya, amelynek használatával valamely kereskedő vagy szolgáltató árujának, illetve szolgáltatásának a megvásárlásával meghatározott számú pontot írnak jóvá a kártyabirtokos számára, amelyet az előre meghatározott módon vehet igénybe, meghatározott áruk, illetve szolgáltatások megvásárlásához.

Pótkártya

A letiltott bankkártya helyett kibocsátott bankkártya, amely a kibocsátó bank által meghatározott feltételekkel használható.

Prepaid kártya (Előre feltölthető kártya)

A kártyabirtokos nevét nem tartalmazza, a használatát az előre feltöltött összeg biztosítja, amelynek felhasználása után esetenként ismét feltölthető a kártya.

Sürgősségi bankkártya

A letiltott dombornyomott bankkártya helyett kibocsátott, ideiglenes jelleggel, meghatározott feltételekkel használható bankkártya.

Számlazárás napja / Fordulónap

A hitelkártyát kibocsátó bank által meghatározott naptári nap, a számlázási időszak utolsó napja.

Számlázási időszak

A hitelkártyát kibocsátó bank által meghatározott időtartam, általában egy hónap, amelynek elteltét követően a bank kiszámítja a számlázási időszakban végrehajtott bankkártyás tranzakciók alapján esedékes fizetési kötelezettséget, ide értve a minimális törlesztés összegét, a kamatot, díjat, költséget stb., és azt bankszámlakivonatban vagy egyéb módon közli a kártyabirtokossal.

Szponzor (affiliate) bankkártya

A birtokosa és a kibocsátó bank a bankkártyahasználathoz kötődő díjakból vagy a forgalom adott %-ából a kiválasztott sport-, kulturális, egészségügyi, egyéb intézményt vagy szervezetet támogatja.

Tranzakció összege

A tranzakció során az ATM-ből felvenni kívánt készpénzösszeg, áru vásárlásakor vagy szolgáltatás igénybevétele esetén a bankkártyahasználattal kiegyenlíteni szándékolt ellenérték vagy a bankszámlára befizetendő összeg.

Türelmi időszak

A hitelkártyát kibocsátó bank által meghatározott azon időszak, amely alatt a kártyabirtokos teljesíteni köteles a minimális törlesztést, vagy kamatmentesen megfizetheti a bankkártyás vásárlási tranzakciók összegét. Általában a számlazárás napját/fordulónapot követő 10-20 napos időtartam.

Üzleti bankkártya

A kibocsátásra kerülő bankkártyahasználat fedezetét biztosító bankszámla tulajdonosa nem természetes személy.

Vásárlási limit

Vásárlási tranzakcióhoz meghatározott időtartam (pl. egy vásárlás, egy nap stb.) alatt igénybe vehető összeg.

VPOS (Virtual POS)

Az interneten keresztüli bankkártyás fizetés lehetőségének biztosítása, internetes kártyaelfogadási szolgáltatás webáruházakban, kereskedői oldalakon. A VPOS szolgáltatás során a bank nyújtja a vevő és kereskedő közötti online pénzáramlás technikai biztosítását, és ennek biztonságos lebonyolítását.

11. fejezet – Betétbiztosítás

Állami garancia

Az állam által a betét visszafizetéséért 1993. június 30-ig jogszabályban vállalt helytállási kötelezettség.

Azonosító adatok

A természetes személyeket, jogi személyeket és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságokat azonosító adatok.

Befagyott betét

Az olyan betét, amelyre a hitelintézet nem képes a jogszabályi rendelkezések vagy a szerződéses kikötések szerinti esedékességet követő öt munkanapon belül a kifizetést teljesíteni.

Beszámítás

A kártalanítás összegének csökkentése a betétesnek a fizetésképtelen hitelintézettel szembeni lejárt tartozásának összegével.

Betét

A Ptk. szerinti betétszerződés vagy takarékbetét-szerződés alapján fennálló tartozás, ideértve a bankszámlaszerződés alapján fennálló pozitív számlaegyenleget is, valamint hitelintézet által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, ide nem értve

- a. a hitelintézetnél más hitelintézet által elhelyezett betétet,
- b. jelzálog-hitelintézet által – külön jogszabály szerint – kibocsátott jelzáloglevelet,
- c. az alárendelt kölcsöntőkét, alapvető kölcsöntőkét, járulékos kölcsöntőkét,
- d. a kiegészítő alárendelt kölcsöntőkét,
- e. szövetkezeti hitelintézetnél a szövetkezeti tagi hozzájárulást.

Betétbiztosítás

Az Országos Betétbiztosítási Alap által nyújtott pénzügyi fogyasztóvédelmi szolgáltatás, mely meghatározott mértékig kártalanítja a betétest abban az esetben, ha a betételfogadó hitelintézet fizetéseképtelenné válna.

Betétbiztosítási Iránytű

Az OBA lakossági tájékoztató füzet, mely könnyen feldolgozható formában tartalmazza a hazai betétbiztosítás részleteit.

Betétbiztosítási ombudsman

Az OBA szervezetén belül a betétesek betétekkel kapcsolatos esetleges kifogásait feldolgozó, azt kivizsgáló jogintézmény. A betétbiztosítási ombudsman vállalja a hitelintézet és annak ügyfele közötti – a betétbiztosítással összefüggő – esetleges ügyfél-problémák pártatlan és korrekt megoldását.

Betétes

Akinek a betét a nevére szól, vagy – kizárólag a nem névre szóló betétek esetében – aki a betétokiratot felmutatja.

Értékpapírszerű okirat

Azok az okiratok, amelyek megjelenési formájukban hasonlítanak valamely értékpapírra, azonban az adott értékpapírra vonatkozóan jogszabályban meghatározott feltételeknek nem felelnek meg, ezért értékpapírnak nem tekinthetők.

Fedezetül szolgáló betét (zárolt, óvadéki betét)

Az a betét, amely valamely tartozás, illetve kötelezettség biztosítékaként szolgál.

Fióktelep

Külföldi vállalkozás jogi személyiséggel nem rendelkező, gazdálkodási önállósággal felruházott szervezeti egysége. A fióktelepre kiterjedő betétbiztosítási intézményről a betétes a fióktelepnél tájékozódhat.

Kártalanítás

Az OBA által a betétesnek történő kifizetés teljesítése.

Kártalanítás minimális összege

Az a minimális összeg, amely alatt – összeszámítva az ügyfél befagyott biztosított betéteinek tőke- és kamatösszegét – az OBA nem fizethet kártalanítást.

Kártalanítási határidő

A Hpt.-ben meghatározott időtartam, amelyen belül a kártalanítás ki-fizetendő a betétes részére.

Kártalanítási összeg

Az az összeg, amelyet egy ügyfélnek a befagyott biztosított betétei után az OBA a Hpt.-nek megfelelően kiszámít, és amelyből a kamatjövedelem-adóval csökkentett összeget fizeti ki a betétes részére.

Kártalanítási összeghatár

A Hpt. alapján egyazon betétes számára kifizethető legmagasabb összeg.

Kártalanításra jogosult személy

A betétes. Kivételt képeznek azok a betétek, amelyek szerződéses feltételei ettől eltérő megállapodást tartalmaznak. Nem minősül kártalanításra jogosult személynek – a rendelkezési jogosultságának keletkezési időpontjától függetlenül – az a személy, aki a betét tulajdonosának rendelkezése alapján rendelkezik a betét fölött a betét befagyása pillanatában, de egyébként sem tulajdonosa, sem kedvezményezettje a betétnek.

Kedvezményezett

A betét tulajdonosa vagy a betétes által kedvezményezettként a hitelintézetnek írásban bejelentett személy.

Kifizetési elszámolás

A kártalanítás során az ügyfél részére elkészített kimutatás, amely tartalmazza a bezárt hitelintézetnél elhelyezett biztosított betétek tőke- és

kamatösszegét, és az ebből – a kártalanítási összeghatárra tekintettel – kifizethető kártalanítás összegét.

Kifizetési módok

Azok a lehetőségek, amelyek alkalmazásával a kártalanítás kifizetése ténylegesen megvalósul (pl. banki átutalás, OBA Betétbiztosítási kártya, postai kézbesítés).

Konzolidált Biztosított Betétes adat (KBB)

A Konzolidált Biztosított Betétes (KBB) adat azt mutatja, hogy az OBA egy ügyfélnek egyazon hitelintézetben elhelyezett megtakarításai után összesen mekkora összegű kártalanítást fizetne.

Közös betét

A közösségi betét kivételével az olyan betét, amelynek több tulajdonosa van (több személy nevére szól).

Közösségi betét

A társasházak, lakásszövetkezetek, iskolai takarékosági csoportok, építőközösségek betétei.

Nem biztosított betét

Az a betét, amelyre a Hpt. 100. §-a alapján az OBA kártalanítást nem fizethet.

Nem biztosított személy

A Hpt. 100.§-a alapján az a személy, akinek az OBA kártalanítást nem fizethet (pl. a bezárt hitelintézet vezető állású személye).

Névre szóló betét

Az a betét, amelynek tulajdonosa a betétszerződés, a takarékbetétszerződés vagy a bankszámlaszerződésben feltüntetett azonosító adatok alapján egyértelműen azonosítható.

OBA Betétbiztosítási Kártya

Kártalanítás kifizetésére igénybe vett, debatkártyához hasonló eszköz, amellyel készpénz vehető fel, de áruvásárlásra nem használható.

OBA Fogyasztóvédelmi Embléma

A betétesek tájékozódását segítő, egységes grafikai megjelenésű embléma, amely kötelezően az OBA tagintézeteinek hirdetéseiben és tájékoztató anyagain kerül elhelyezésre. 2012. március 1-je óta minden biztosított betétről szóló tájékoztató anyagon fel van tüntetve.

OBA tagság

A Hpt. alapján az OBA-hoz kötelezően csatlakozott intézmények, azaz valamennyi Magyarországon bejegyzett bank, takarékszövetkezet, lakástakarék-pénztár és hitelszövetkezet.

Rendelkezésre jogosult személy

Aki a betét tulajdonosa, vagy ha nem tulajdonosa a betétnek, aki a tulajdonos rendelkezése alapján korlátozással vagy anélkül rendelkezhet a betét fölött.

Tagintézet

Betétyűjtésre a PSZÁF-tól engedéllyel rendelkező és az OBA-ban kötelezően tagsággal rendelkező hitelintézet.

12. fejezet – Befektetővédelem

Befektető-védelmi Alap (BEVA)

Egyedi szervezet, amely a bankok és a befektetési vállalkozások ügyfeleit kártalanítja, ha a felszámolás alá kerülő bank vagy befektetési vállalkozás nem tudja kiadni az ügyfél számára a befektetési szolgáltatási tevékenység keretében az ügyfél számláján nyilvántartott értékpapírt vagy pénzt.

BEVA általi kártalanítás

A BEVA által a biztosított követelésre vonatkozóan a BEVA-tag helyett kifizetett összeg.

Kártalanítási összeghatár

Az a maximális összeg (jelenleg húszezer eurónak megfelelő forint), amelyet a befektető egy BEVA-tagnál lévő követelése után kaphat.

BEVA-tagság

A BEVA-nak a jogszabálynál fogva kötelezően a tagja minden olyan hitelintézet, befektetési vállalkozás, illetve befektetési alapkezelő, amely az ügyfelek részére biztosított befektetési szolgáltatási tevékenységet végezhet.

Biztosított követelés

A befektetőnek az a követelése, amely befektetési szolgáltatási tevékenység keretében a BEVA tagjának birtokába került és a befektető nevében nyilvántartott vagyon (pénz, értékpapír) kiadására vonatkozó kötelezettségen alapul.

Biztosított tevékenység

Azok a befektetési szolgáltatási tevékenységek, amelyekkel kapcsolatban a BEVA tagja az ügyféltől értékpapírt vagy pénzt vehet át, vagy számára értékpapírt vagy pénzt kezelhet.

Igénybejelentő lap

A kártalanítás iránti igény bejelentésére szolgáló, a BEVA által meghatározott formájú és a BEVA által biztosított formanyomtatvány, amely kitöltve, aláírva és mellékletekkel felszerelve nyújtandó be a BEVA-hoz.

Igényérvényesítés határideje

A kártalanítási igénybejelentés megtételére nyitva álló, a felszámolás közzétételétől számított egyéves határidő. Ezt követően az igénybejelentőnek igazolnia kell, hogy menthető okból nem tudta előbb bejelenteni az igényét.

Kártalanítási igényérvényesítés

A BEVA-tag felszámolásának megindítását követően a biztosított követeléssel rendelkező ügyfél kártalanítási igénnyel léphet fel a BEVA-val szemben.

Követelés átszállása

A BEVA által kifizetett kártalanítás összegéig a befektetőnek a BEVA-taggal szembeni követelése átszáll a BEVA-ra, a továbbiakban a befektető csak a kártalanítással nem rendezett követelését érvényesítheti a befektetési szolgáltatóval szemben.

Önrész

A kártalanítás összege az egymillió forint feletti követelés esetén a követelés kilencven százaléka (de a teljes összeg nem haladhatja meg a kártalanítási összeghatárt). A 10%-ot a kárból a befektető maga viseli, ez az ún. önrész.

Tag által vezetett nyilvántartás

A BEVA-tag kimutatása, amelyből a befektető részére járó értékpapír-, illetve pénzkövetelés összetétele és nagysága pontosan megállapítható. A kártalanítás a befektető igénybejelentésében szereplő követelésnek a tag által vezetett nyilvántartással egyező része után kerül megállapításra.

13. fejezet – Kereskedelmi okmányok

Megjegyzés: Az akkreditívek előírásai, illetve az akkreditívekre vonatkozó nemzetközi szokvány a lentiektől eltérő feltételeket tartalmazhat.

Biztosítási kötvény (Insurance Policy)

Biztosítási szerződés létrejöttét igazoló okmány, mely a biztosítási szerződés főbb elemeit tartalmazza. A biztosítási szerződés biztosítja a jogosultat kár esetén a biztosítás összegére. A biztosítási jogosultság forgatással átruházható.

Csomagjegyzék (Packing list)

Az áru megnevezését, a csomagolási egységek számát, azok egyenkénti tartalmát, az egyes csomagolási egységek bruttó és nettó súlyát, az adásvételi szerződés számát tartalmazza. Ezen az okmányon a csomagolásra vonatkozó előírásokat feltétlenül igazolni kell.

Fuvarokmányok

Igazolják az eladó számára a fuvarozási szerződés létrejöttét, az áru átvételét, leszállítását, a feladás időpontját és többnyire a feladott áru mennyiségét is. A fuvarokmányokon szereplő legfontosabb adatok:

- a kiállítás helye és időpontja,
- a fuvarozó neve és címe,
- a feladó neve és címe,
- az átvevő neve és címe,
- az értesítendő fél neve és címe,
- az áruátvétel (feladás) helye és időpontja,
- az áru kiszolgáltatási (rendeltetés) helye és időpontja,
- az áru megnevezése, darabszáma, jele, sorszáma, bruttó és nettó súly, térfogata,
- a csomagolás neve,
- bérmentesítés (fuvarparitás),

- fuvar- és mellékköltségek,
 - vám- és egyéb hatósági kezelési utasítások,
 - egyéb megjegyzések.
1. **Szállítványozói igazolás** (Forwarder's Certificate of Receipt/FCR) A szállítványozó állítja ki, igazolja az áru átvételét a rendeltetési helyre történő elszállításra.
 2. **Vasúti fuvarlevél** (CIM, SzMGSz) Az áru átvételét és vasúton történő elszállítását igazolja. A másodpéldány (duplicate) a feladó példánya.
 3. **CMR fuvarlevél** Közúti fuvarozás esetén alkalmazandó fuvarokmány. Igazolja az áru feladását, valamint azt, hogy a fuvarozás az 1956. május 19-én kelt CMR (Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésekről szóló Nemzetközi Egyezmény) feltételei szerint történik. A piros a feladó példánya.
 4. **Légi fuvarlevél** Légi fuvarozásra vonatkozó fuvarokmány, mely igazolja, hogy az árut a rendeltetési helyre történő fuvarozásra átvették. Az egységes fuvarozási feltételeket az 1929. október 12-én született Varsói Egyezmény, valamint annak kiegészítő jegyzőkönyvei szabályozzák.
 5. **Tengeri hajóraklevél** (Marine Bill of Lading, B/L) Tengeri hajózás esetében használandó, egy hajóstársaság vagy annak felhatalmazott ügynöke által kiállított okmány, mely igazolja az áru átvételét a berakodási kikötőben, valamint az áru elszállítását a rendeltetési kikötőig. Az árut megtestesítő, forgatható értékpapír, melynek ellenében a vevő átveheti az árut, ill. forgatás útján az áru tulajdonjogát átruházhatja egy harmadik félre. Általában több eredeti példányban állítják ki. Akár egy eredeti példány bemutatása ellenében átvehető az áru.

A B/L-en szereplő „shipped on board” „on board” záradékok azt jelentik, hogy az árut a feltüntetett időpontban elhajózták. A „received for shipment” záradék csak az áru átvételét igazolja.

A „Tiszta”(Clean B/L) azt jelenti, hogy a hajóraklevél nem tartalmaz az árura vagy annak csomagolására vonatkozó hátrányos megjegyzést. Az „Értesítendő személy”(Notify Party): az a személy, akit a hajóstársaságnak értesítenie kell az áru behajózásáról.

A B/L címzettje (Consignee): az a személy, aki az áru átvételére jogosult, a hajóstársaság csak ennek a személynek adhatja ki az árut az érkezési kikötőben.

Through/Combined Bill of Lading: Olyan esetben használjuk, amikor az áru szállítása két vagy esetleg több fuvarszakkal történik, és a különböző fuvarszakközök közül az egyik hajó. Egy szállítási szerződést kell megkötöni, egy fuvarokmány igazolja a teljes útvonalon történő szállítást, melyért egy szállítványozó a felelős.

6. Szállítólevél (Delivery Note): Olyan bizonylat, ami a termékek helyváltoztatását, illetve a megrendelés teljesítését igazolja, melyet a szállító akkor állít ki, ha egy vagy több terméket egy másik helyre (pl. partnerhez, másik telephelyre stb.) szállít. A szállítólevél formátuma kötetlen, bármilyen tartalommal kiállítható. Egy áttekinthető szállítólevél azonban minimum az alábbi adatokat tartalmazza:

- bizonylat azonosítószáma (pl. sorszám, bizonylatszám stb.),
- szállítólevél bizonylatot kiállító adatai,
- partner neve, címe (ahová a termékeket szállítani kell),
- szállítólevél kiállításának dátuma,
- megrendelés száma (ha van ilyen),
- számla száma (ha a szállítólevél számla alapján készült),
- szállított termék neve és egyéb adatai (pl. termékkód, cikkszám),
- szállított termék mennyisége és mennyiségi egysége,
- kiállító, átvevő aláírása.

Kereskedelmi számla

Számveteli dokumentum, mellyel az eladó/szolgáltató a vevőnek/megrendelőnek szállított áru vagy a vevő számára nyújtott szolgáltatás ellenértékének kifizetését igényli.

A kereskedelmi számla alaki kellékei:

- eladó neve, címe, adószáma és bankszámlaszáma,
- vevő neve, címe, adószáma és bankszámlaszáma,
- kibocsátás kelte,
- sorszám,
- szerződés/rendelés száma,
- áru megnevezése, mennyisége, egységára,
- végösszeg,
- fizetés módja, határideje,
- szállítás módja,
- markírozás (csomagoláson szereplő jelzések),
- aláírás.

Minőségi igazolások

1. A gyártó minőségi bizonylata / Műbizonylat (Work's attest): A gyártó által kiállított dokumentum, melyen cégszerű aláírással és bélyegzővel igazolja, hogy az áru megfelel az adásvételi szerződésben specifikált műszaki (minőségi) követelményeknek. Beruházási javak, gépek, és berendezések, járművek stb. kereskedelmi forgalmában használatos okmány.
2. Külső minőségellenőrző szerv bizonylata / Minőségi bizonyítvány (Quality Certificate): A felek megállapodásának megfelelő független ellenőrző szervezet, minőségellenőrző intézet, laboratórium vagy kutatóintézet állítja ki, és abban az általa elvégzett vizsgálatok eredményét igazolja. Pl. MERT vagy SGS.

Növény- és állategészségügyi bizonyítvány (Phytosanitary and Veterinary Certificate)

Igazolják az elszállított áru (élelmiszer, élőállat, növény) hatóságok által végzett vizsgálatát és annak eredményét. Csomagolásra vonatkozóan is előírható, pl. faládák esetében azok élősködőktől való mentességét igazolja. Az okmány csak akkor megfelelő, ha nem tartalmaz hátrányos megjegyzést.

Súlyjegyzék (Weight Note)

Az áruküldemény súlyára vonatkozó adatokat tartalmazó, a bruttó és nettó súly igazolására szolgáló dokumentum.

Származási bizonyítvány (Certificate of origin)

Az áru eredetét igazoló dokumentum.

14. fejezet – Okmányos inkasszó

Bankbeszedvény (inkasszó)

Kereskedelmi jogviszonyban alkalmazott fizetési forma, melyben az eladó a kereskedelmi szerződés teljesítését okmányokkal támasztja alá, melyeket a banknak küldi meg azzal a megbízással, hogy az okmányokat küldje meg beszedésre a vevőnek, aki csak fizetéssel vagy fizetési kötelezettség vállalásával juthat az okmányok, illetve az áru birtokába.

Az inkasszó-ügylet okmányai lehetnek fizetési okmányok (váltók, saját váltók, csekkek stb.) és/vagy kereskedelmi okmányok (számla, szállítási okmányok stb.).

Inkasszó esetében a bankok az akkreditíveknél jellemző ún. „okmányvizsgálatot” nem végeznek, kizárólag azt ellenőrzik, hogy a benyújtott okmányok megfelelnek-e a beszedési megbízásban felsoroltaknak. A bankbeszedvény nem bankári biztosíték, mivel a bank nem tesz fizetési ígéretet, a fizetés a vevő szándékán múlik. A bankelőzmény nélküli, úgynevezett sima átutalásnál azonban mindkét partner számára nagyobb biztonságot nyújt, amelyet a bank – mint „bizalmi kéz” – bekapcsolása jelent.

Beszedési megbízás

A beszedési megbízás polgári jogi megbízás, amelynél a megbízott – rendszerint az okmányokat küldő bank – arra vállalkozik, hogy megbízója helyett annak követelését az adóstól – címzett – beszedi. Itt az eladó – megbízó – rendszerint azzal bízta meg a bankját, hogy a leszálított áru ellenértékét a vevőtől – címzett – kereskedelmi okmányok ellenében szedje be. A beszedési megbízással az eladó kezdeményezi az ellenérték kifizetését az okmányos bankbeszedésre vonatkozó nemzetközi szabályzat szerint, a beszedéssel kapcsolatos költségeket is általában az eladó fizeti.

A beszedési megbízás a következőket tartalmazza:

- az okmányokat küldő bank teljes neve, postai és SWIFT-címe, azonosító,
- a megbízó adatai,
- a címzett adatai, ideértve azt a helyet, ahol az okmányokat be kell mutatni,
- a beszedendő összeget és pénznemet,
- a csatolt okmányokat és minden egyes okmány sorszámát,
- azokat a kikötéseket és feltételeket, amelyek alapján fizetést és/vagy elfogadást kell kieszközölni,
- az okmányok kiszolgáltatásának feltételeit,
 - fizetés és/vagy elfogadás,
 - egyéb kikötések és feltételek teljesítése ellenében,
- a beszedendő költségeket, feltüntetve, hogy azok elengedhetők-e vagy sem,
- a beszedendő kamatokat – ha van ilyen –, hogy azok elengedhetők-e vagy sem, ideértve:
 - a kamatlábat,
 - a kamatidőszakot,
 - a kiszámítás módját.
- a fizetési módot és a fizetési értesítés formáját,
- a nemfizetés/nem elfogadás és/vagy az egyéb utasítások nem teljesítésének esetére szóló utasításokat (pl. óvatolás).

Beszedési ügylet szereplői

- *Megbízó:* az a fél, aki a beszedési megbízással, a beszedés elvégzésével megbízza a bankot (általában a kereskedelmi ügyletben az eladó).
- *Okmányokat küldő bank:* az a bank, amelyet a Megbízó a beszedés végrehajtásával megbíz (az eladó bankja).
- *Bemutató bank:* az a beszedő bank, amely a címzettnek bemutatja az okmányokat. Általában azonos a beszedő bankkal (a kereskedelmi ügyletben szereplő vevő bankja).
- *Címzett:* akinek az okmányokat a beszedési megbízásnak megfelelően be kell mutatni (a kereskedelmi ügyletben a vevő).

Jutalékok, költségek

A nemzetközi gyakorlat szerint mindkét fél a saját bankjánál felmerülő költségeket viseli, de a nemzetközi szabályzat szerint az inkasszó-ügylet indítójának, a megbízónak megtérítési kötelezettsége áll fenn.

A bankok által felszámított jutalékok jogcímei:

Beszedési megbízás vétele

Beszedési megbízás módosítása

Sürgetés

Bank címére és/vagy rendeletére küldött áru felszabadítása

Váltóelfogadás

Elfogadott váltók letéti őrzése

Beszedési megbízás visszavonása

Okmányos (documentary) beszedés

A fizetési okmányok mellett kereskedelmi okmányokat is tartalmazó vagy kizárólag kereskedelmi okmányokat tartalmazó beszedés.

Okmányos beszedés típusai

1. ***Látra szóló/ megtekintéskor fizetendő:*** A látra szóló beszedési megbízást (D/P, documents against payment) az jellemzi, hogy a címzett/vevő az okmányok bemutatásakor fizet. E fizetési mód esetén előfordulhat, hogy a címzett/vevő a fizetés előtt a megbízó/eladó előzetes hozzájárulásával megtekinti az árut, vagy a banktól betekintésre, vizsgálatra megkapja az okmányokat.
2. ***Halasztott fizetésű:*** a megtekintés után bizonyos időre szóló okmányos beszedés (D/A, documents against acceptance) esetén a bank az okmányokat nem készpénzfizetés ellenében szolgáltatja ki a címzettnek/vevőnek, hanem a címzett/vevő fizetési ígérete ellenében. Ez legtöbbször váltó vagy csekk. A halasztott/határidős fizetés esetén az okmányok kiszolgáltathatók:
 - esedékességekori fizetéskor,
 - cégszerűen aláírt, visszavonhatatlan fizetési kötelezettségvállalás ellenében, melyben a címzett/vevő arra vállal visszavonhatatlan kötelezettséget, hogy esedékességekor teljesíti a fizetést,
 - saját váltó kibocsátása, ill. idegen váltó elfogadása ellenében,

mellyel a címzett/vevő váltókötelezettségbe vonja magát, annak esetleges jogi következményével (fizetési ígéret),

- a bemutató bank garanciája vagy kezességvállalása ellenében, melyben a bemutató bank a címzett fizetési kötelezettségét garantálja.

3. **Nyitott (sima) inkasszó:** a megbízó/eladó az árut közvetlenül a címzett/vevő címére és rendelkezésére adja fel, az áruszállítással kapcsolatos okmányokat pedig a beszedési megbízással együtt a banknak küldi. A címzett/vevő megkapja az árut, és a bank felszólítására kifizeti annak ellenértékét. A címzett/vevő tehát még a fizetés előtt az áru birtokába jut. A nyitott inkasszó nem nyújt garanciát arra, hogy a címzett/vevő fizetni fog. Így a megbízónak/ eladónak számolni kell a birtokon kívül kerülés veszélyével, valamint a címzett/vevő késedelmes fizetése esetén a kamatveszteségekkel.

4. **Vinkulált inkasszó:** olyan beszedvény, amelynek keretében az áru feletti rendelkezési jogot a bank gyakorolja, az áruküldemény a bank rendeletére és/vagy címére került feladásra. A bank csak fizetés vagy fizetést igazoló hiteles okmány vagy halasztott fizetésű inkasszó esetében fizetési ígéret ellenében állítja ki az áru kiváltásához szükséges „árufelszabadító levelet”. A megbízót/ eladót a vinkulált inkasszónál a birtokon kívül kerülés veszélye nem fenyegeti. Áruküldeményt a bank címére csak annak előzetes beleegyezésével szabad feladni. Ennek hiányában a megbízónak/eladónak tisztában kell lennie avval, hogy a bank nem felel az áruért, nem köteles gondoskodni az árurol, az áruval kapcsolatban felmerült minden költség a feladót terheli. A vinkulált inkasszó változatai:

- **speditőr inkasszó.** Ennél a fizetési módnál a megbízó/ eladó az árut egy szállítmányozó címére és rendelkezésére adja fel azzal az utasítással, hogy az áru csak a fizetést igazoló banknyugta bemutatása ellenében szolgáltatható ki. A speditőr inkasszó esetén a megbízó/eladó nem ad beszedési megbízást, a címzettet/vevőt a bank nem szólítja fel fizetésre, az a bankkal csak akkor kerül

kapcsolatba, amikor fizet.

- **indirekt bankbeszedvény.** A megbízó/ eladó az árut a külföldi speditőr címére, de a bank rendelkezésére adja fel. Az okmányokat a beszedéssel megbízott bank kapja meg, s közvetlenül vagy közvetve felszólítja a címzettet/vevőt fizetésre. A címzett/vevő a fizetés igazolásaként „árufelszabadító levelet” kap, amelynek ellenében a speditőr az árut kiadja.
- **direkt bankbeszedvény:** Az áru feletti rendelkezési jog mellett magát az árut is a beszedéssel megbízott bank kapja meg, az okmányokkal együtt. A bank felszólítja a címzettet/vevőt fizetésre, és fizetés után kiszolgáltatja a címzettnek/vevőnek az árut.

SWIFT üzenet típusai (okmányos inkasszó)

- MT400 fizetés (avizó)
- MT410 inkasszó megbízás vételének igazolása
- MT412 váltóelfogadási értesítés
- MT420 sürgetés
- MT422 az ügyféltől kapott információ közlése
- MT430 módosítás (lejárat, összeg)
- MT456 az inkasszó visszautasítása
- MT499 szabad szöveg közlése

Tiszta (clean) beszedés

Kizárólag fizetési okmányokat tartalmazó beszedés.

URC 522

Uniform Rules for Collections: A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara által kidolgozott, 1996. január 1-jén hatályba lépett, az okmányos bankbeszedésre vonatkozó nemzetközi szabályzat.

15. fejezet – Akkreditív

Akkreditív (okmányos meghitelezés, L/C)

Az akkreditív egy olyan bankári instrumentum, amely önálló kötelezettségvállalást tartalmaz a kibocsátó részéről az akkreditívben felsorolt okmányok megfelelő benyújtása esetén az ellenérték kifizetésére. A kötelezettségvállalást a kibocsátó a megbízó megbízása alapján a kedvezményezett javára bocsátja ki, az alapügyletkez kapcsolódóan. Az akkreditív kibocsátásának célja, hogy biztosítsa a kedvezményezett javára történő kifizetést a megbízó mögöttes ügylet alapján fennálló kötelezettségeiért. A felsorolt okmányokat a kedvezményezettnek kell benyújtania az akkreditívben meghatározott módon és az abban foglalt előírások szerint, annak érdekében, hogy a kibocsátó a fennálló fizetési kötelezettségének megfelelően teljesítsen. Az ügyletben résztvevő bankok a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara által kidolgozott, az akkreditívekre vonatkozó egységes szabályoknak és szokványoknak (UCP), valamint az okmányok vizsgálatára vonatkozó nemzetközi banki gyakorlatnak (ISBP) megfelelően vizsgálják a benyújtást. Kizárólag az okmányok külső megjelenése alapján kell eldönteni, hogy a benyújtás rendben lévőnek minősíthető-e. A banknak az okmányok vizsgálatára 5 munkanap áll rendelkezésére. Hibás vagy eltéréseket tartalmazó okmányok benyújtása esetén a bank visszautasíthatja a kifizetést, illetve csak a megbízó hozzájárulását követően teljesíti a fizetést.

Akkreditív speciális típusa

- **átruházható:** amennyiben az akkreditívben az átruházhatóság kifejezetten szerepel, az akkreditív első kedvezményezettje maga helyett egy másik (második) kedvezményezettet jelölhet meg. Az átruházás során az eredeti akkreditív feltételeit nem lehet megváltoztatni, csupán az összeget, illetve az egységárat lehet csökkenteni, az érvényességet, okmánybenyújtásra rendel-

kezésre álló időtartamot, ill. a szállítási határidőt lehet rövidíteni, valamint a biztosítási fedezet százalékban meghatározott mértékét lehet növelni. Amennyiben a részszállítás megengedett, az akkreditív több új kedvezményezett javára is felhasználható az eredeti összeg erejéig. Az átruházott akkreditívet nem lehet a második kedvezményezett kérésére bármely következő kedvezményezett javára átruházni.

- **back-to-back:** abban az esetben alkalmazzák, ha a kedvezményezett az akkreditívból eredő jogait másra kívánja átruházni, de az átruházásra valamely okból (pl. az eredeti akkreditív nem átruházható, a vonatkozó nemzetközi szokványok az átruházással sérülnének, vagy a második kedvezményezett az átruházott akkreditívet nem fogadná el biztosítékként) nincs lehetőség. Ilyenkor az eredeti akkreditív szolgál fedezetként egy újabb akkreditív megnyitására, amelynek kibocsátására az eredeti akkreditív kedvezményezettje ad megbízást. Ilyen esetben az eredeti akkreditív alapján fennálló fizetési kötelezettség, illetve az annak alapján nyitott back-to-back akkreditív különálló, egymástól független instrumentumokként kezelendők, jogilag semmilyen módon nem köthetők egymáshoz, annak ellenére, hogy mindkettő ugyanahhoz a kereskedelmi ügylethez kapcsolódik. Gyakorlati alkalmazására ritkán kerül sor.
- **feltöltődő:** időben elhúzódó, részszállításokat megengedő ügylet esetén alkalmazható, ha a vevő valamilyen okból el kívánja kerülni, hogy a teljes összegre egyszerre kelljen kibocsátatnia az akkreditívet. Ennek megfelelően több részletben, ütemezetten, az akkreditívben előre meghatározott módon történik a kötelezettségvállalás összegének folyamatos emelése. Gyakorlati alkalmazására ritkán kerül sor.
- **red/green clause:** az akkreditív egy olyan bekezdést tartalmaz, amely alapján az avizáló/igazoló bank az akkreditív terhére adott mértékű előleg kifizetését teljesítheti a kedvezményezett javára, még az áruszállítás/szolgáltatás teljesítését megelőző-

en, előre rögzített feltételek szerint. Míg a Red Clause akkreditív esetében jellemzően csak egy egyszerű nyugta, valamint a kedvezményezett írásos kötelezettségvállaló nyilatkozata – miszerint a teljesítést igazoló okmányok egy meghatározott időpontra benyújtásra kerülnek – ellenében történhet meg az előleg kifizetése, addig a Green Clause akkreditív esetében még külön bankári biztosíték vagy pl. betárolást tanúsító okirat (pl. közraktárjegy) is társul az előlegfizetéshez megkövetelt nyilatkozathoz. Gyakorlati alkalmazására ritkán kerül sor.

- **stand-by:** a Stand-by (készenléti) akkreditív a garancia biztosítéki szerepét és az akkreditíves fizetési mód funkcióit egyesíti magában. Nem teljesítés esetén ígér fizetést, így – bár az akkreditívre vonatkozó szabályok vonatkoznak rá –, jellegét tekintve sokkal inkább a bankgaranciához hasonlítható. A Stand-by akkreditív leginkább az Amerikai Egyesült Államokban terjedt el, tekintve hogy az amerikai jogszabályok egy ideig nem tették lehetővé a bankok számára a garancia formájában történő kötelezettségvállalást. A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara külön kiadványba gyűjtötte a Stand-by akkreditívekre vonatkozó gyakorlatot (International Standby Practices = ISP), ez azonban csak akkor alkalmazható, ha az akkreditívben kifejezetten hivatkoznak rá.

Akkreditív tartalmi elemei

- **összeg:** az akkreditívvel vállalt fizetési kötelezettségvállalás értéke. Hozzávetőleges vagy körülbelüli összeg megadása úgy értelmezendő, hogy +/-10% eltérés megengedhető.
- **lejárat ideje és helye:** azt az időpontot jelöli, amikor az akkreditívben megjelölt okmányokat a megadott helyen legkésőbb be kell nyújtani. Amennyiben ez az időpont nem munkanapra esik, a lejárat határidő automatikusan a következő banki munkanapig meghosszabbodik.
- **szállítási határidő:** azt a végső időpontot jelöli, ameddig az áruszállítás, ill. a szolgáltatás teljesítése megtörténhet.

- **áru/szolgáltatás megnevezése/fuvarparitás:** a teljesítendő áruszállítás, ill. szolgáltatás rövid, de pontos meghatározása, amelynek az akkreditívben felsorolt okmányokon szerepelnie kell. A kereskedelmi számlán az akkreditívvel megegyezően, szó szerint kell szerepeltetni az áru/szolgáltatás megnevezését. Fuvarparitás: Azt a helyet jelöli meg, melyen a költségek és/vagy az árut érhető károk kockázata az eladóról a vevőre száll át. Tartalmazza az eladó és a vevő kötelezettségeit. Előforduló fuvarparítások: EXW, FCA, CPT, CIP, DAT, DAP, DDP, FAS, FOB, CFR, CIF
- **benyújtandó okmányok:** az alapügylet jellegétől függően a benyújtandó okmányok köre különbözhet. Leggyakrabban előforduló okmányok: számla, fuvarokmány (kamion-, vasúti vagy légi fuvarlevél, ill. hajóraklevél), biztosítási kötvény, származási bizonyítvány, csomag-, ill. súlyjegyzék, egészségügyi igazolások, különféle nyilatkozatok stb. Az okmányokban szereplő adatoknak nem kell minden tekintetben megegyeznie, de nem állhatnak ellentmondásban egymással sem az adott okmányon belül, sem valamely más előírt okmány adataihoz vagy az akkreditív előírásaihoz képest.
- **rendben lévő benyújtás:** jelenti azt a benyújtást, amely az akkreditív előírásainak és feltételeinek, a szokványok megfelelő alkalmazásának és a nemzetközi szokásos banki gyakorlatnak teljes mértékben megfelel.

Akkreditív típusai

- **visszavonható:** a kibocsátó a visszavonható akkreditívvel vállalt kötelezettségvállalásának feltételeit bármikor egyoldalúan módosíthatja, vagy akár teljes egészében visszavonhatja. Ilyen instrumentumokat a nemzetközi gyakorlatban nem szokás alkalmazni.
- **visszavonhatatlan:** a visszavonhatatlan akkreditívvel vállalt kötelezettségvállalás a kibocsátó által egyoldalúan nem módosítható, ill. nem vonható vissza. A nemzetközi gyakorlatban min-

den akkreditívet visszavonhatatlannak kell tekinteni, hacsak annak szövegében kifejezetten nem említik, hogy visszavonható.

- **lára szóló:** lára szóló akkreditív esetén a rendben lévő okmányok benyújtásakor az ellenérték kifizetése az okmányvizsgálatra rendelkezésre álló idő elteltét követően azonnal esedékes.
- **halasztott fizetésű:** a fizetésre nem az okmányok benyújtásakor, hanem az akkreditívben meghatározott későbbi időpontban kerül sor (pl. a fuvarokmány keltétől számított x napra).
- **váltóelfogadást ígérő:** a nyitó bank arra vállal kötelezettséget, hogy a rá intézvényezett (forgatott) váltót elfogadja, és annak összegét esedékességgkor fizeti ki.

Akkreditív ügylet fázisai

- **kibocsátás:** az akkreditív megnyitására a megbízó megbízása alapján kerül sor. A nyitó bank a kötelezettségvállaló nyilatkozatát többnyire elektronikus csatornán keresztül, leggyakrabban SWIFT üzenet útján juttatja el az avizáló bankon keresztül a kedvezményezett részére.
- **módosítás, törlés:** a visszavonhatatlan kötelezettségvállalás feltételei csak a kedvezményezett (és az igazoló bank) hozzájárulásával módosíthatók. Ugyanez érvényes az akkreditív törlésére is. A nyitó bank módosításra vonatkozó kötelezettségvállalása a módosítás kiadásával egyidejűleg beáll. A kedvezményezett számára azonban az eredeti feltételek mindaddig érvényben maradnak, ameddig a módosítás elfogadásáról vagy visszautasításáról nem nyilatkozik. Amennyiben az elfogadásról szóló nyilatkozat elmarad, de az okmánybenyújtás végül megfelel a módosított előírásoknak, az akkreditív-módosítás elfogadottá válik. Ha egyazon módosításban több feltétel egyidejű változtatása szerepel, a módosítást egészében kell kezelni, azok részbeni elfogadására nincs lehetőség.

- **benyújtás:** az akkreditív keretében előírt okmányok nyitó bankhoz vagy a kijelölt bankhoz történő továbbítását, illetve magukat az így továbbított okmányokat tekintik benyújtásnak.
- **negociálás:** a rendben lévő okmánybenyújtás alapján keletkező követelés megvásárlását, ill. a kedvezményezett részére történő megelőlegezést nevezzük negociálásnak.
- **leszámítolás:** halasztott fizetésű akkreditív keretében a kedvezményezett megbízása alapján lehetőség van az okmányellenérték leszámítoltatására. Ilyen esetekben a bank a követelést jelenértéken, azaz diszkontkamat levonásával vásárolja meg. A leszámítolás a megállapodástól függően történhet a bank visszkereseti jogának fenntartásával, vagy visszkereset nélkül is. A leszámítolás díja (a diszkontkamat mértéke) esetenként kerül meghatározásra.
- **engedélyezés:** a kedvezményezett jogosult az akkreditív keretében benyújtott okmányok alapján keletkező követelésének engedélyezésére, még abban az esetben is, ha az akkreditív nincs átruházhatónak megjelölve.

Akkreditív ügylet szereplői

- **megbízó:** az a fél, akinek a megbízásából az akkreditív megnyitásra kerül.
- **kedvezményezett:** az a fél, akinek a javára az akkreditív megnyitásra kerül.
- **nyitó bank:** az a bank, amely az akkreditívet kibocsátja a megbízó megbízásából.
- **avizáló bank:** az a bank, amely a nyitó bank felkérésére az akkreditív nyitásról a kedvezményezettet kiértesíti.

- **igazoló bank:** az a bank, amely a nyitó bank felhatalmazására vagy kérésére az akkreditívhez az igazolását adja. Az igazoló bank az igazolással a nyitó bank akkreditívben vállalt fizetési kötelezettségéért helytáll. Amennyiben az igazolásra a nyitó bank külön erre vonatkozó instrukciója nélkül, a kedvezményezett vagy valamely résztvevő bank megbízása alapján kerül sor, csendes (silent) igazolásról beszélünk.
- **kijelölt bank:** a nyitó bank által kijelölt bank, amely a benyújtott okmányok vizsgálatára és fizetésre van felhatalmazva. Ez lehet bármely bank, ha az akkreditív szerint az bármelyik banknál igénybe vehető.
- **rambúr bank:** egy, a nyitó bank által megbízott bank, amelytől rendben lévő okmányok benyújtása esetén az akkreditív összege lehívható. A rambúr bank a fizetés teljesítésével egyidejűleg a nyitó bank nála vezetett számláját megterheli. A rambúr banknak nincs önálló fizetési kötelezettsége az ügylettel kapcsolatban, hacsak erre vonatkozó külön kötelezettségvállalást nem tett (igazolt rambúr). Az ilyen jellegű megtérítési megállapodásokra vonatkozó előírásokat a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara (ICC) külön kiadványban szabályozza (Uniform Rules for Bank-to-Bank Reimbursements).

Akkreditív ügyletek díjtételei

- **akkreditív előzetes értesítésének díja:** előzetes értesítés kibocsátásával, ill. kiértékelésével összefüggésben felszámított díj.
- **nyitási/kibocsátási jutalék:** az akkreditív kibocsátásakor felmerülő, a kockázat mértékét tükröző időarányos díj, valamint a kibocsátáshoz kapcsolódó egyszeri költség.
- **módosítási jutalék:** az akkreditív feltételeinek módosításakor felszámított jutalék. Amennyiben a módosítás az összeg emelését vagy a futamidő hosszabbítását érinti, a nyitási/kibocsátási

vagy az avizálási/igazolási díjtételen felül fizetendő.

- **avizálási jutalék:** a beérkező akkreditív hitelesítéséért és kiértékeléséért felszámított jutalék.
- **akkreditív igazolási díja:** az akkreditív igazolásakor felmerülő, a kockázat mértékét tükröző időarányos díj.
- **okmányfelvételi jutalék:** az akkreditív igénybevételekor az okmányok benyújtása és az ahhoz kapcsolódó okmányvizsgálat alapján kerül felszámításra.
- **halasztott fizetési jutalék:** a kibocsátott akkreditív keretében az okmányfelvételtől az esedékesség napjáig fizetendő időarányos jutalék.
- **esedékesség nyilvántartásához kapcsolódó jutalék:** halasztott fizetésű akkreditív keretében az esedékesség nyilvántartására felszámított jutalék.
- **átruházási díj:** akkreditív átruházására vonatkozó megbízás kapcsán fizetendő díj.
- **előzetes okmányvizsgálati díj:** az okmánybenyújtást megelőzően előzetes ellenőrzésre beküldött okmányok átvizsgálásának díja.
- **eltérő okmánybenyújtás díja:** az akkreditívben előírt feltételektől eltérő okmányok benyújtásakor fizetendő jutalék.
- **váltókiállítási díj:** az akkreditív keretében benyújtandó váltó kiállítása miatt fizetendő díj.
- **igénybe nem vett akkreditív törlése:** amennyiben az akkreditív lejáratáig nem történik igénybevétele, az akkreditív törléséért jutalékot számitanak fel.

- **közreműködési díj:** mintaszöveg készítéséért, tanácsadásért fizetendő díj.
- **akkreditív átadási jutalék:** amennyiben a beérkező akkreditívet másik hitelintézetnek át kell adni további ügyintézés végett, az átadásért jutalékot számítanak fel.

BIC-kód

A Bank Identifier Code rövidítése, amely olyan azonosító kódot jelent, amely a SWIFT-rendszerben a szabványosított SWIFT üzenet küldőjét és címzettjét egyaránt azonosítja, és biztosítja a SWIFT üzenet pontos továbbítását a címzett (kedvezményezett) bankjához. A BIC-kód 8 vagy 11 karakter hosszúságú alfanumerikus azonosító. Az első 4 karakter az intézményt, az 5-6. karakter az országot, a 7-8. karakter a várost, az utolsó 3 karakter a fióktelepet/szervezeti egységet azonosítja.

ISBP

International Standard Banking Practices for the Examination of Documents under Documentary Credits. Az okmányok vizsgálatára vonatkozó nemzetközi banki gyakorlat.

SWIFT-rendszer

A Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (S.W.I.F.T.) és tagjai által működtetett, olyan nemzetközi elektronikus kommunikációs rendszer, amelyen keresztül annak tagjai egymás között bankközi üzenetforgalmat bonyolítanak, és amely rendszer segítségével fizetéseket teljesíthetnek, illetőleg elszámolhatnak egymással.

SWIFT üzenet

A SWIFT-rendszeren szabványosított formában és módon továbbított, SWIFT-szabványoknak megfelelően elektronikusan aláírt és hitelesített (kulcsolt) szöveges üzenet.

SWIFT üzenet típusa (akkreditív)

MT700/701 Akkreditív-kibocsátás

MT705	Akkreditív előzetes avizálása
MT707	Akkreditív-módosítás
MT710/711	Más bank által kibocsátott akkreditívjének avizálása
MT720/721	Akkreditív-átruházás
MT730	Visszaigazolás
MT732	Értesítés eltéréseket tartalmazó okmányok elfogadásáról
MT734	Értesítés eltéréseket tartalmazó okmányok elutasításáról
MT740	Rambúr felhatalmazás
MT742	Rambúr lehívás
MT747	Rambúr felhatalmazás módosítása
MT750	Értesítés eltéréseket tartalmazó okmányok benyújtásáról
MT752	Felhatalmazás eltéréseket tartalmazó okmányok elfogadására
MT754	Értesítés rendbenlévő okmányok benyújtásáról
MT756	Értesítés okmányellenérték megfizetéséről, ill. rambúr lehívás teljesítéséről

UCP

Az akkreditívekre vonatkozó egységes szabályokat és szokványokat (Uniform Customs and Practices for Documentary Credits = UCP) gyűjtötték egy kiadványba, amely a párizsi székhelyű Nemzetközi Kereskedelmi Kamara (ICC) kiadásában és gondozásában jelenik meg. A kiadvány legutóbbi revíziója (UCP 600) 2007. július 1-jén lépett hatályba. Az abban foglaltakat abban az esetben kell alkalmazni, ha az akkreditív előírásaiban hivatkoznak rá. Ebben az esetben az adott szabályok az akkreditív-ügyletben résztvevő felek mindegyikére kötelező érvényűek.

16. fejezet – Váltó

A váltó bemutatása

Elfogadásra (a váltóban írott fizetési kötelezettség vállalására): a váltót esedékességéig akár annak birtokosa, akár egyszerű birtokosa bemutathatja elfogadás végett a címzettnek, az utóbbi lakóhelyén, székhelyén. A címzett kívánhatja, hogy a váltót az első bemutatást követő napon neki másodsor mutassák be.

Fizetésre (a váltóban írott fizetési kötelezettség teljesítésére): a határozott napra, valamint a kelet vagy megtekintés után bizonyos időre szóló váltó birtokosa köteles a váltót a fizetési napon vagy az azt követő két munkanap valamelyikén fizetés végett bemutatni.

Átruházás

A váltóbirtokos a váltó hátoldalára írt vagy a váltóhoz fűzött toldatra írt forgatással átruházhatja a váltóból eredő minden jogát az új kedvezményezettre, a forgatmányosra.

A forgatás üres vagy teljes forgatással lehetséges.

Az átruházás szereplői:

- forgató: az a személy, aki a váltót forgatással átruházza. (Forgatni csak akkor lehet egy váltót, ha nincs benne ún. negatív záradék, azaz „XY-nak, de nem rendeletére”.)
- forgatmányos: akinek a javára a váltót forgatták.

Elévülési idő

Nemfizetéskor idegen váltó esetén az elfogadóval, saját váltó esetén a kibocsátóval szemben váltókereset indítható az elévülési időn belül:

- 3 év: az elfogadó, a saját váltó kibocsátója és ezek kezesei ellen

- 1 év: a kibocsátó, a forgatók és ezek kezesei ellen
- 6 hónap: a forgató visszkerelete a többi forgató és kibocsátó ellen.

Idegen váltó (Bill of Exchange)

Fizetési felszólítás, amelyet a váltó kibocsátója intéz a fizetés kötelezettjéhez egy bizonyos harmadik személy, a kedvezményezett javára. Ez a váltó akkor érvényes, ha a fizetés kötelezettje a váltón aláírásával igazolja (elfogadás), hogy a lejárat időpontjában valóban fizetni fog. Amíg a kötelezett a váltót nem írta alá, addig intézvénynek (draftnak) nevezik, s csak a kötelezett aláírása után nevezik váltónak, elfogadványnak.

Jutalékok, díjak

- Elfogadott váltók letéti őrzése
- Váltóelfogadás jutaléka

Saját váltó (Promissory Note)

A váltó kibocsátója arra kötelezi magát, hogy a váltó címzettjének meghatározott időpontban kifizeti a váltóban feltüntetett összeget.

Váltó

Olyan, alaki kellékekhez kötött értékpapír, amelyen a kibocsátó kötelezettséget vállal, hogy meghatározott időben megszabott összeget fog fizetni (saját váltó) vagy fizettetni (idegen váltó) hitelezőjének vagy egy harmadik személynek.

A váltó egyrészt értékpapír, másrészt hiteleszköz.

A váltóval kapcsolatos eljárást a Genfben 1930. június 7-én megkötött váltójogi egyezmények szabályozzák, melyhez Magyarország 1964-ben csatlakozott. (Az egyezmény az 1965. évi 1. törvényerejű rendelettel került ratifikálásra, illetve a váltójogi szabályok szövegének közzétételéről szóló 1/1965. (I. 24.) IM-rendelettel implementálásra.)

Váltóelfogadás

Az idegen váltót a címzettnek a lakóhelyén/székhelyén legkésőbb esedékség napjáig kell elfogadásra bemutatni. Az elfogadás a váltó elő-

lapján történik, a címzett aláírásával. Amennyiben az elfogadás a hát-lapon történik, akkor rá kell vezetni, hogy „elfogadom”/„accepted”, és a címzett aláírása szükséges.

Váltó esedékessége

- Négyféle módon határozható meg:
- látra,
- megtekintés után bizonyos időre,
- kelet után bizonyos időre,
- határozott napra.

Váltó kötelezettjei

Főkötelezett/egyenes váltóadós: a címzett.

Járulékos kötelezettek/megtérítési váltóadósok: a kibocsátó, a forga-tók, valamint ezek kezesei.

A járulékos kötelezettekkel szemben akkor lehet fellépni, ha az idegen váltót a címzett nem fogadja el, vagy ha elfogadja ugyan, de esedékesség-kor nem fizet. Illetve saját váltónál a kibocsátó nem fizet esedékességkor.

Váltó törvényes alaki kellékei

- váltó szó
- fizetendő összeg számmal és betűvel
- fizetés teljesítésének esedékességi napja
- fizetés helye
- váltó címzettje, a fizetésre kötelezett személy neve
- annak a neve, akinek a részére vagy akinek a rendelete szerint kell a fizetést teljesíteni (idegen váltó)
- váltó kiállítási napja és helye
- kibocsátó aláírása
- elfogadó megnevezése (idegen váltó)
-

Általában a váltókhoz előre nyomtatott űrlapot használnak, de ez nem kötelező. Amennyiben a váltóban az alaki kellékek szerepelnek, mind-egy, hogy milyen űrlapra írták.

Váltó ügylet szereplői

– Idegen váltó:

- címzett: az a személy, akit az intézvény fizetésre szólít fel
- kibocsátó: az a személy, aki a címzettet fizetésre felszólítja
- rendelvényes: (kedvezményezett): az a személy, akinek, vagy akinek a rendelkezése szerint kell a fizetést teljesíteni.

Amennyiben a kibocsátó és a rendelvényes azonos, akkor a váltót saját rendeleltre szóló idegen váltónak hívják.

– Saját váltó:

- kibocsátó: aki a váltóban fizetést ígér
- rendelvényes: akinek, vagy aki rendelkezése szerinti kedvezményezettnek ígérik a fizetést.

Váltókezeség

A váltókezes (leggyakrabban bank), a váltó valamelyik kötelezettjének a váltóból eredő fizetési kötelezettségéért vállal felelősséget. A váltókezeséget avalizálásnak is nevezik.

Visszkereset, óvás (óvatolás)

Ha a főkötelezett nem fogadja el a váltót vagy nem fizet, akkor az egyéb váltókötelezettekhez lehet fordulni megtérítésért. Ez a visszkereset. A visszkereset megindításának feltétele, hogy közjegyző által kiállított közokirattal igazolják, hogy az elfogadás (fizetés) nem történt meg. Ezt nevezik óvásnak (óvatolásnak). Az óvás elmulasztása a megtérítési igény elvesztését eredményezi valamennyi megtérítési váltóadóssal szemben.

Óvást pótló banki nyilatkozat: a belföldiek közötti váltóforgalomban az óvást magára a váltóra írt és kelettel, valamint a címzett, illetőleg a fizetés teljesítésére kötelezett harmadik személy (bank) aláírásával ellátott elutasító nyilatkozat helyettesítheti, kivéve, ha a kibocsátó a váltó szövegében közhitelű óvást kíván.

17. fejezet – Csekk

Átruházás

A megnevezett személyre szóló csekk, akár rajta van a kifejezett „rendeletére” jelölés/záradék, akár nincs, csekkátruházás (forgatmány/forgatás) útján ruházható át.

A megnevezett személyre szóló olyan csekk, amelyen a „nem rendeletre” vagy más azonos értelmű szavak szerepelnek, csak engedménnyel ruházható át.

A bemutatóra szóló csekk átruházása egyszerű átadással történhet.

Csekk

Készpénzhelyettesítő fizetési eszköz, értékpapír. A csekk kibocsátója fizetést ígér a csekk kedvezményezettjének, ill. jogos tulajdonosának egy fizetésre kijelölt banknál (címezett).

A csekkekkel kapcsolatos eljárást a Genfben 1931. március 19-én kötött csekkjogi egyezmények szabályozzák, melyhez Magyarország 1965-ben csatlakozott (2/1965. (I. 24.) IM rendelet a csekkjogi szabályok szövegének közzétételéről).

Csekk alaki kellékei

A csekk akkor minősül csekknek, amennyiben az alábbi „alaki kelléket” tartalmazza:

1. a csekk elnevezést az okirat szövegében, és pedig az okirat kiállításának nyelvén;
2. a határozott pénzüsszeg fizetésére szóló feltétlen meghagyást;
3. a fizetésre kötelezett nevét (címezett);
4. a fizetési hely megjelölését (nem feltétlenül kötelező);
5. a csekk kiállítási napjának megjelölését;

6. a csekk kiállítási helyének megjelölését (nem feltétlenül kötelező);
7. a kibocsátó aláírását.

Csekk bemutatási határideje

A csekk nem hiteleszköz, birtokosa az előírt törvényes határidőig köteles azt bemutatni a címzettnek.

1. A csekk megtekintéskor/bemutatáskor fizetendő.
2. A csekket fizetés végett a kiállítás napjától számított
 - 8 napon belül kell bemutatni, ha az ugyanabban az országban fizetendő, mint ahol kibocsátották.
 - 20 napon belül kell bemutatni, ha az más országban, de ugyanazon a földrészen fizetendő, mint ahol kibocsátották.
 - 70 napon belül kell bemutatni, ha az más földrészen fizetendő, mint ahol kibocsátották.

Csekk kedvezményezettje

A csekk szólhat

- a. megnevezett személyre, kifejezett „rendeletére” jelöléssel/záradékkal vagy anélkül, vagy
- b. megnevezett személyre, „nem rendeletre” vagy azzal azonos értelmű jelöléssel/záradékkal, vagy
- c. bemutatóra.

Az olyan csekk, amelyen a kedvezményezett nincs megjelölve, bemutatóra szóló csekknek tekintendő.

Csekk-kezesség

A csekk összegének részben vagy egészben történő kifizetését csekk-kezességgel lehet biztosítani. Ezt a biztosítékot harmadik személy vagy a csekk egyik aláírója is nyújthatja. A kezességet a csekkre vagy annak todatára kell ráírni.

A csekk-kezességnél nyilatkozni kell, hogy „kezességet vállalok”, és alá kell írnia a kezesnek. Jelölni kell, hogy a kezességet kiért vállalta a kezes, ennek hiányában úgy tekintendő, hogy a kibocsátóért vállalta a kezes a kezességet. A gyakorlatban ritkán fordul elő.

Csekk összegének megjelölése

Ha a csekken a fizetendő összeg betűkkel és számokkal is szerepel, eltérés esetén a betűkkel kiírt összeg érvényes.

Csekken alapuló követelés érvényesítése

- A címzett a következő feltételek együttes teljesülése esetén köteles fizetést teljesíteni:
- Bemutatósi határidőn belül történő benyújtás (az előírt határidő után bemutatott csekket a bank csak a kiállító hozzájárulásával honorálja)
- Alaki kellékek megléte
- Amennyiben a megfelelő, teljes összegre szóló fedezet rendelkezésre áll a kiállító számláján
- Forgatási lánc – ha van ilyen – szakadatlan megléte

Csekk típusok

- *Magáncsekk*: a kiállítója egy magánszemély vagy fizetési számlával rendelkező gazdasági, ill. társadalmi szervezet
- *Bankcsekk*: a kiállítója egy bank
- *Utazási csekk*: külföldi utazáskor használatos készpénzhelyettesítő fizetési eszköz
- *Összezszerűségét tekintve*: kiírt csekk vagy fix címletű csekk

Elévülési idő

Az átruházókkal, a kiállítóval és a többi kötelezettel szemben a bemutatásra megszabott határidő lejártától számított 6 hónap.

Forgatmány / Forgatás

A tulajdonos a csekk hátoldalára írt vagy a csekkhez fűzött toldatra írt forgatással átruházhatja a csekkből eredő minden jogát az új kedvezményezettre, a forgatmányosra.

- *Üres forgatmány*: a forgató (cégszerű) aláírását tartalmazza, forgatmányos megnevezése nélkül.
- *Teljes forgatmány*: tartalmazza a forgatmányos és a forgató nevét, valamint a forgató aláírását is.

Jutalékok

- Kiállítási díj
- Beszedési díj

Keresztezett csekk

A csekket két párhuzamos vonallal áthúzzák. Az ellenérték banki számlán kerülhet csak jóváírásra.

18. fejezet – Bankgarancia, bankkezesség

Ajánlati / Tender / Bánatpénzpótló garancia

Tenderkiíráson való részvétel esetén gyakran feltétel az ajánlati (tender) garancia benyújtása. A garantőr arra tesz ígéretet, hogy a bánatpénz összegét megfizeti, ha a megbízó ajánlatát a tender érvényességi idején belül visszavonja, vagy ha a megbízó ajánlatát a kiíró elfogadja, de a megbízó mégsem hajlandó az ajánlatában foglalt feltételek szerint szerződést kötni.

Alapjogviszony

A szerződést, tender esetén az ajánlat feltételeit vagy a megbízó és a kedvezményezett közötti egyéb olyan jogviszonyt jelenti, amelynek a garancia biztosítékát képezi.

A garancia független az alapjául szolgáló jogviszonytól, a garantőrt ez a jogviszony semmiképpen nem érinti vagy köti, a garanciában az azonosítás céljából a garancia alapjául szolgáló jogviszonyra történő hivatkozás nem változtatja meg a garancia független természetét.

Átruházás

A garancia csak akkor átruházható, ha a garancia ezt a feltételt kifejezetten tartalmazza. Az átruházható garancia átruházását a kedvezményezett a garantőrnek eljuttatott – a garancia számára való hivatkozással ellátott –, cégszerűen aláírt nyilatkozattal kezdeményezheti. A garantőr nem köteles az átruházásra vonatkozó kérést még akkor sem teljesíteni, ha a garancia kifejezetten tartalmazza, hogy az átruházható, csak olyan mértékben és olyan módon, ahogy ahhoz a garantőr kifejezetten hozzájárult.

Az átruházott garancia esetében a kedvezményezett jogait és kötelezettségeit az új kedvezményezett veszi át, az igénybejelentést és bár-

mely nyilatkozatot a továbbiakban az új kedvezményezettnek kell aláírnia.

Avizáló fél

Az a fél, aki a garantőr felkérésére a garanciáról értesítést küld. Elsősorban a SWIFT üzenetben (MT760 típusú üzenet) történő garanciakibocsátás esetén kerül a garancia kedvezményezettjének bankja mint avizáló bank bekapcsolásra. Az avizáló bank kötelezettség nélkül vesz részt az ügylet bonyolításában.

Bankgarancia

A garantőr bank arra vonatkozó egyoldalú, visszavonhatatlan, önálló kötelezettségvállalása, melyben rendben lévő igénybejelentés esete, a garanciában meghatározott feltételek – így különösen bizonyos esemény beállta vagy elmaradása, illetőleg okmányok, a garancia lejárat határidején belül történő benyújtása – esetén, első felszólításra, az alapjogviszony vizsgálata nélkül a kibocsátó bankhoz eljuttatott igénybejelentés alapján, a garancia összeghatáráig fizetést fog teljesíteni a kedvezményezett javára.

Bankkezeség

A bankkezeség a bank megbízáson alapuló kötelezettségvállalását jelenti. Kezeség esetén a bank az alapszerződésre visszautalva, annak feltételeit vizsgálva nyújt kezeséget.

A kezeség tehát olyan kötelezettségvállalás, miszerint amennyiben a kötelezett szerződési kötelezettségét megszegve nem teljesítene, úgy a szerződési kötelezettséget helyette a kezes teljesíti. A kezes olyan módon köteles teljesíteni, miként a főadós adott esetben köteles lenne. Amennyiben a főadós bármely okból mentesül a szerződési kötelezettség alól, akkor ezzel a kezes is mentesül alóla. A kezes tehát felhozhatja a főadós kifogásait. A kezeség járulékos kötelezettség. A bankkezeség készfizető kezeség, azaz a jogosult akár a főadóshoz, akár a kezeshez fordulhat követelésével.

A mai bankgyakorlatban a bankkezeség kibocsátása nem szokásos, illetve igen ritka, a bankok az alapjogviszony vizsgálatát nem vállalják.

Bérleti garancia

A garantőr arra vállal kötelezettséget, hogy a bérbeadó javára megfizeti a bérleti díjat vagy közüzemi költséget, amennyiben a bérbevevő nem tett eleget szerződéses fizetési kötelezettségének.

Egyéb garancia

Pl. állami támogatás visszatérítésére vonatkozó garancia, szándéknyilatkozat/ígérvény).

Ellengarancia

Az ellengarantőr által kibocsátott kötelezettségvállalás, amelyet az ellengarantőr bocsát ki a másik fél javára annak érdekében, hogy ez a másik fél kibocsásson egy garanciát, és az ellengarantőr az ellengarancia alapján fizetést teljesít az ellengarancia keretében történt rendben lévő igénybejelentésre.

Ellengarantőr

Az a fél, aki ellengaranciát bocsát ki egy garantőr vagy egy másik ellengarantőr javára.

Előleg-visszafizetési garancia

Elsősorban nagy értékű gépek, berendezések eladásánál az eladó általában előleg fizetését igényli. A vevő tehát már akkor fizetést teljesít, amikor az áruhoz még nem jutott hozzá. Az előlegvisszafizetési garancia biztosítja, hogy a vevő a szállítás elmulasztása esetén visszakapja a pénzét. Ez a garanciátípus általában nem terjed ki a minőségi követelmények teljesítésére, erre a teljesítési garancia nyújt biztosítékot. Az előlegvisszafizetési garancia általában az előleg vevő által történő megfizetésével válik hatályossá.

Engedményezés

A kedvezményezett engedményezhet bármely ellenértéket, amelyre jogosult vagy jogosulttá válhat a garancia alapján, azonban a garantőr – hacsak előzetesen hozzá nem járult – nem köteles az engedményezett ellenértéket kifizetni. Az engedményezés ténye nem változtatja meg a kedvezményezett személyét, az igénybejelentés benyújtására, illetve

bármilyen nyilatkozat megtételére továbbra is kizárólag a kedvezményezett jogosult, a lehívott összeg azonban az engedményest illeti meg.

Feltételes igénybejelentés

Eseten a kedvezményezett választási lehetőséget biztosít a garantőr számára a garancia lejáratának hosszabbítására vagy fizetésre. Rendben lévő feltételes igénybejelentés vétele esetén a garantőr felfüggesztheti a fizetést (URDG758 hatálya alá rendelt garancia esetében 30 naptári napot meg nem haladó időtartamra). A garantőr a feltételes igénybejelentés vételéről késedelem nélkül köteles értesíteni a megbízást adó felet. A fizetésre vonatkozó igénybejelentést visszavontnak kell tekinteni, ha az igénybejelentésben kért hosszabbítás megtörtént. Amennyiben nem történt meg az igénybejelentésben kért hosszabbítás – akár azért, mert a megbízást adó fél erre nem adott a garantőrnek megbízást, akár azért, mert a garantőr visszautasította a hosszabbítási megbízás teljesítését – a garantőrnek fizetést kell teljesítenie további felszólítás benyújtása nélkül.

Fizetési garancia

A garantőr arra vállal kötelezettséget, hogy az eladó javára megfizeti a vételárat vagy annak bizonyos részét, amennyiben a vevő nem tett eleget szerződéses fizetési kötelezettségének.

Garancia minimális tartalmi követelménye

- Megbízó
- Kedvezményezett
- Garantőr
- Garancia alapjául szolgáló jogviszonyt azonosító hivatkozási szám, adat
- Garancia száma
- Garancia összege (devizaneme)
- Garancia lejárat
- Igénybejelentésre vonatkozó feltételek

Garanciával kapcsolatos jogviszonyok

A garanciával kapcsolatban 3 egymástól jól elkülöníthető jogviszony jön létre.

1. Alapjogviszony 2 szereplője = Megbízó – kedvezményezett
A szerződés feltételei alapján az egyik fél bankgarancia kibocsátására kötelezett. A garancia típusától függ, hogy a garancia megbízója az eladó vagy a vevő. (Fizetési garancia esetén például a vevő a megbízó és az eladó a kedvezményezett, míg a teljesítési típusú garanciák esetén az eladó a megbízó és a vevő a kedvezményezett.)

2. Megbízást adó fél – Bank
A megbízást adó rendszerint a szerződésben elvállalt kötelezettségét teljesíti a bankgarancia kibocsátására vonatkozó megbízás megadásával. A bank nem lévén részese az alapjogviszonynak, reá az alapjogviszony rendelkezései nem vonatkoznak, hanem a megbízást adó féltől kapott megbízás az irányadó.
Amennyiben a megbízás átvételét követően a bank nem hajlandó vagy nem képes a garanciát kibocsátani, a banknak erről késedelem nélkül tájékoztatnia kell a megbízást adó felet.
Amennyiben a bank elfogadja a megbízást, úgy kibocsátja a garanciát, s létrejön a 3. jogviszony.

3. Bank – Kedvezményezett
A kedvezményezett egyoldalúan válik jogosulttá. Minden garancia visszavonhatatlan.
A kedvezményezett érdeke, hogy a javára kibocsátott garancia feltételeit alaposan megvizsgálja, hogy azok összhangban állnak-e az alapjogviszony feltételeivel, illetve javasolt a garancia hitelességének vizsgálatát kérni. (Ebben segítséget nyújthat a kedvezményezett bankja.)

Garanciával kapcsolatos SWIFT üzenet típusok (elnevezések)

- MT 760 – Garancia kibocsátása
- MT 767 – Garancia módosítása
- MT 768 – Garanciával kapcsolatos üzenet vételének igazolása
- MT 769 – Értesítés csökkentésről vagy mentesítésről
- MT 799 – szabad szövegezésű üzenet

Garantőr

Az a fél, aki a garanciát kibocsátja.

Hitelvisszafizetési garancia

A garantőr arra vállal kötelezettséget, hogy megtéríti a megbízója által felvett hitel összegét annak kamataival együtt minden esetben a hitelnyújtó javára, amennyiben a hitelfelvevő nem tett eleget szerződéses hitelvisszafizetési kötelezettségének

Igénybejelentés

A kedvezményezett által cégszerűen aláírt okmány, amellyel a kedvezményezett fizetésre szólítja fel a garantőrt a garancia alapján.

A garantőrnek kizárólag a benyújtott igénybejelentés alapján kell döntenie, hogy a benyújtás külső megjelenés alapján rendben lévőnek tekinthető-e. Amennyiben a garantőr úgy dönt, hogy az igénybejelentés rendben lévő, fizetést kell teljesítenie. Amennyiben a garantőr azt állapítja meg, hogy a garancia alapján tett igénybejelentés nem rendben lévő, az igénybejelentés visszautasítható.

Ha a garantőr visszautasítja az igénybejelentést, akkor erről az igénybejelentés benyújtóját külön írásbeli értesítéssel köteles tájékoztatni, amely értesítésnek tartalmaznia kell:

- hogy a garantőr visszautasítja az igénybejelentést, és
- minden eltérést, amelyek miatt a garantőr az igénybejelentést visszautasítja.

Jövedéki garancia

A garantőr a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény alapján előírt tevékenységek [adóraktári engedély, adómentes felhasználó (keret) engedélye, kereskedelmi tevékenység] engedélyezéséhez szükséges jövedéki biztosíték céljából bankgaranciát vállal az illetékes vámhatósággal mint kedvezményezettrel szemben.

Kedvezményezett

Az a fél, akinek a javára a garanciát kibocsátották.

Lejárat

A lejárat dátum vagy lejárat esemény, vagy ha mindkettőt meghatározták, akkor a kettő közül a korábban bekövetkező. E lejárat jogvesztő határidő, azaz amennyiben a kedvezményezett e határidőig nem juttatja el a garancia feltételeinek megfelelő igénybejelentést a garantőrhez, úgy minden, a garancia feltételeiből adódó követelés jogától automatikusan esik.

Lejárat dátum

A garanciában meghatározott dátum, amely napon, vagy amely napot megelőzően a benyújtás megtehető.

Lejárat esemény

Az az esemény, amely a garancia előírásai szerint a garancia megszűnését eredményezi, vagy azonnal, vagy az eseményt követő meghatározott időn belül. Ebből a célból az esemény csak akkor tekintendő megtörténtnek,

- a. ha az a garanciában meghatározott okmány, amely rögzíti az esemény megtörténtét a garantőrhez benyújtásra kerül,

vagy

- b. amennyiben a garanciában ilyen okmány nincs meghatározva, úgy az esemény megtörténte a garantőr saját nyilvántartásából megállapítható.

Megbízást adó fél

Az a fél, aki a garancia vagy ellengarancia kibocsátására megbízást ad és felelős a garantőr, vagy ellengarancia esetén az ellengarantőr kártalanításáért. A megbízást adó fél azonos lehet a megbízóval, de lehet más is.

Megbízó

Az a fél, akit a garancia a garancia által biztosított alapjogviszony kötelezettjeként jelöl meg. A megbízó azonos lehet a megbízást adó féllel, de lehet más is.

Módosítás, törlés

A garancia kibocsátottnak tekintendő, ha kikerül a garantőr fennhatósága alól. A kibocsátott garancia visszavonhatatlan, a garantőrt már köti, egyoldalúan nem, csak minden érintett fél hozzájárulása esetén módosíthatja.

Az esetleges módosítást a garantőr a megbízást adó fél megbízása alapján végzi.

Egy módosítás, amely a kedvezményezett hozzájárulása nélkül került kibocsátásra, nem kötelező a kedvezményezettre nézve. Mindamellet a garantőrt a módosítás kibocsátásának idejétől visszavonhatatlanul köti az általa kibocsátott módosítás, kivéve és mindaddig, amíg a kedvezményezett a módosítást vissza nem utasítja.

A kedvezményezett a garancia módosítását bármikor visszautasíthatja mindaddig, amíg a módosítás elfogadását nem közölte, vagy nem eszközöl olyan igénybejelentést, amely kizárólag a módosított garanciának felel meg.

A módosítások részbeni elfogadása nem megengedett.

Rendben lévő igénybejelentés, benyújtás

Az az igénybejelentés, amely megfelel a rendben lévő benyújtás követelményeinek, azaz elsősorban megfelel a garancia előírásainak és feltételeinek, másodsorban az URDG 758 szabályoknak – amennyiben azok nincsenek ellentmondásban a garancia előírásaival, feltételeivel – és harmadsorban a nemzetközileg szokásos garanciagyakorlatnak.

Szavatossági / jótállási garancia

Gépek, berendezések, építőipari szolgáltatások esetén a vevő számára nyújt biztosítékot a szavatossági/jótállási időn belül keletkezett hibaelhárítási/javítási kötelezettség elmulasztása esetére.

Teljesítési garancia

Általában gépek, berendezések vevői, illetve beruházók követelik meg a teljesítési garanciát olyan esetekben, amikor a szerződés nem teszi lehetővé a vételár bizonyos hányadának (vagy esetleg egészének) az üzembe helyezés, műszaki átadás-átvétel eredményétől függő visszatartását, vagy éppen a szerződés szerinti vételár visszatartás kiváltására szolgál a teljesítési garancia. Ha az eladó nem szerződésszerűen teljesít, akkor a garancia alapján a vevő a garantortól kap megtérítést.

URDG 758 – ICC Uniform Rules for Demand Guarantees – Revision 2010

A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara kiadványa, a „Felszólításra fizetést ígérő garanciákra vonatkozó egységes szabályok”, 2010. július 1. óta van hatályban. Az URDG 758 rendeltetése, hogy a világ bármely pontján a garanciáknak egységes jelentést, tartalmat biztosítson. A Szabályok gyűjteménye a garanciák kezelésével kapcsolatos világos, precíz, átfogó fogalomtár, értelmezés, amely hasznos a garancia minden érintettje számára. A garanciákat célszerű az URDG 758 hatálya alá rendelni.

Ügyfél javára kibocsátott garanciák kezelésével kapcsolatos jutalékok

- **Bank ügyfele javára kibocsátott garancia avizálási jutaléka:** Az ügyfél javára kibocsátott garancia avizálása, nyilvántartásba vétele, egyszeri jutalék, mely általában a garancia összegének néhány ezrelékében, de minimum összeg meghatározásával kerül megállapításra.
- **Bank ügyfele javára kibocsátott garanciamódosítás avizálási jutaléka:** Az ügyfél javára kibocsátott garancia módosításának avizálása, nyilvántartásba vétele, egyszeri jutalék. A jutalék mértéke általában fix összeg.
- **Bank ügyfele javára kibocsátott garancia igénybevételi jutaléka:** Az ügyfél javára kibocsátott garancia igénybevételének kezelése, egyszeri jutalék, mely általában az igénybevétel összegé-

nek néhány ezrelékében, de minimum összeg meghatározásával kerül megállapításra.

Ügyfél megbízásából kibocsátott garanciához kapcsolódó jutalékok, díjak

- **Bankgarancia kibocsátási jutalék / kezelési költség:** A garancia kibocsátásakor felszámítandó egyszeri jutalék, mely a garancia összegének néhány ezrelékében, jellemzően minimum összeg meghatározásával kerül megállapításra.
- **Garancia díja:** A kibocsátási jutalékon felül kerül felszámításra, kockázati felár. Általában megkezdett havi vagy negyedéves gyakorisággal kerül felszámításra a garancia kibocsátásától lejáratig. A díj mértéke általában a garancia összegétől függ, minimum díj megállapítása mellett.
- **Egyedi, a bank szabványaitól eltérő szövegezésű garancianyilatkozatok kibocsátása esetén felár:** Egyedi szövegezésű garancia kibocsátásakor felszámított, egyszeri jutalék. A jutalék mértéke általában fix összeg.
- **Garancia kibocsátása több nyelven:** A garancia több nyelven történő kibocsátásakor felszámított, egyszeri jutalék. A jutalék mértéke általában fix összeg.
- **Garancia módosítása:** A garancia módosításakor felszámítandó egyszeri jutalék. A jutalék mértéke általában fix összeg, azonban garancia összegének emelése esetén egyes bankok az emelés összegének néhány ezrelékében (minimum összeg meghatározásával) állapítják meg a jutalékot.
- **Garancia-igénybevételi jutalék:** A garancia igénybevétele esetén felszámítandó egyszeri jutalék, mely általában az igénybevétel összegének néhány ezrelékében, de minimum összeg meghatározásával kerül megállapításra.

- **Garancia törlése:** A garancia lejárat előtti törlése esetén felszámítandó egyszeri jutalék. A jutalék mértéke általában fix összeg.
- **Garancia-kibocsátási megbízás visszavonása:** A garancia-kibocsátási megbízás aláírása után, de a garancia kibocsátása előtt visszavont megbízással kapcsolatos egyszeri jutalék. A jutalék mértéke általában fix összeg.
- **Szándéknyilatkozat kibocsátásának jutaléka:** A szándéknyilatkozat kibocsátásakor felszámítandó egyszeri jutalék. A jutalék a szándéknyilatkozat összegének néhány ezrelékében, de minimum összeg meghatározásával vagy fix összegben kerül megállapításra.
- **Ígérvény kibocsátásának jutaléka:** Az ígérvény kibocsátásakor felszámítandó egyszeri jutalék. A jutalék az ígérvény összegének néhány ezrelékében, de minimum összeg meghatározásával vagy fix összegben kerül megállapításra.
- **Közreműködési jutalék:** Az ügyfél kérésre készített szövegtervezet, véleményezés, tanácsadás díja – egyszeri jutalék. A jutalék mértéke általában fix összeg.

Vámgaranciák

A vámhatóság a vámjogszabályokban szabályozott vámeljáráshoz, tevékenységhez kapcsolódó vámbiztosíték nyújtását írhatja elő. A vámgarancia-igény leggyakrabban előforduló esetei: vámszabadterület létesítése, vámraktár létesítése, halasztott vámfizetés, kezességvállalás, ideiglenes behozatal, átmeneti megőrzés.

A bankgarancia-nyilatkozatnak tartalmaznia kell a bankgarancia hatálya alá tartozó tevékenység kezdő és végső időpontját. Ez az időszak általában megegyezik azzal az időtartammal, amelyre a megbízó a vámhatóságtól megkapja a tevékenységi engedélyt.

A garancia lejáratá pedig a bankgarancia hatálya alá tartozó tevékenység végső időpontja + 30 vagy + 60 nap.

A bank a bankgarancia hatálya alá tartozó tevékenység kezdő és végső időpontja alatt keletkezett követelések érvényesítésére a garancia lejáratáig fogad el igénybejelentést.

Viszontgarancia

Az ellengarantőr által a garantőr javára kibocsátott garancia, amely a garantőr által kibocsátott, egy konkrét garancia biztosítékául szolgál. A különbség a viszontgarancia és az ellengarancia között abban áll, hogy míg az ellengaranciában az ellengarantőr kéri fel a garantőrt a garancia kibocsátására, a viszontgarancia esetében a megbízást adó fél.

Tárgymutató

A

- Adatátviteli mód 68, 79, 80
- Adós 10
- Adósságrendező hitel 10
- Adóstárs 10
- Akkreditív 3, 53, 153, 155, 156, 157, 158, 159, 161, 162
- Akkreditív speciális típusa 153
- Akkreditív tartalmi elemei 155
- Akkreditív típusai 156
- Akkreditív ügyletek díjtételei 159
- Akkreditív ügylet fázisai 157
- Akkreditív ügylet szereplői 158
- Aláírás a Banknál bejelentett módon 49
- Aláírás-ellenőrzés 49
- Aláírás minta 49
- Aláírókarton 49
- Alapbiztosíték 93
- Alapjogviszony 171, 175
- Alapszintű pénzügyi fedezet 93
- Alklíringtag 93
- Állami garancia 136
- Állampapír 93
- Állandó átutalás 64
- Allokáció 93
- Alszámla 43
- Analitikus IBI mátrix 68, 81
- Annuitásos törlesztésű hitel 10
- AOS 68
- Árampiaci alapbiztosíték 93
- Árampiaci forgalmi biztosíték 94
- Árampiaci ügylet 94
- Árfolyam 46, 53
- Árfolyam-érvényesség 53
- Árfolyamjegyzés 53
- Árfolyamkockázat 11, 20
- Árfolyam-tájékoztatás 53
- Árkülönbözet 94
- Árkülönbözet letét 94
- Átadhatósági ügyfélynyilatkozat 32
- Áthidaló kölcsön 11
- ATM 53, 62, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 128, 134

- Átruházás 163, 167, 171
Átutalás 54, 59, 65, 67, 72
Átutalási végzésen alapuló átutalás 54
Átütemezés 11
Átváltás 62
Átvétel 54
Autorizáció 127
Avizáló fél 172
Aznapi feldolgozás 54
Azonnali klíring 94
Azonnali visszajelzés 68, 86
Azonosítási eszközök 117
Azonosító adatok 136
- B**
- Babakötvény-számla 43
Bánatpénzpótló garancia 171
Bank 7, 12, 14, 22, 29, 45, 47, 52, 57, 67, 77, 93, 106, 117, 150, 159, 161, 175, 179
Bankbeszedvény 148
Bankgarancia 4, 171, 172, 180
Bankhiba 54, 60
Banki aláírás 49
Banki küldési időszak 68
Banki munkanap 54
Bankinformáció 54, 94
Bankkártya 3, 121, 122, 123
Bankkártya-elfogadó terminál 123
Bankkártya érvényessége 122
Bankkártyahasználat 123
Bankkártyahasználat letiltása 123
Bankkártya megszemélyesítése 122
Bankkártyás fizetés 123
Bankkártyaszerződés 123
Bankkártyatípusok 124
Bankkártya-tranzakció 123
Bankkezesesség 172
Bankközi Klíring Rendszer 69, 82
Bankpozíciós jelentés 69
Bankszámla 43, 54, 55
Bankszámla egyenlege 55
Bankszámlakivonat 55
Bankszámlanyitás 43
Bankszámlaszám 55
Bankszámla-tulajdonos 43, 54
Bankszámlavezetés 43
Bankszámlazárás 43
Bankszerű aláírás 49
Bankszervkód 69
Bankszünnnap 55
Banküzemi Krízis 69, 84
Bankváltás 44
BATCH 69, 89

- Befagyott betét 136
- Befektető-védelmi Alap 141
- Befogadás 55, 69
- Befogadási érték 95
- Befogadás kezdő időpontja 55
- Bejelentési kötelezettség 124
- Belföldi bankkártya 125
- Benyújtás 55
- Bérleti garancia 173
- BESINF üzenet 69
- Beszámítás 56, 136
- Beszédés 56, 72
- Beszédési megbízás 148, 150
- Beszédési ügylet szereplői 149
- Beszédőazonosító 69, 70, 73, 88
- Betét 56, 136
- Betétbiztosítás 3, 136, 137
- Betétbiztosítási Iránytű 137
- Betétbiztosítási ombudsman 137
- Betétes 137, 139
- Betét feltörése 56
- Betét futamideje 56
- Betéti kártya 125
- Betét lejáratja 56
- Betétlekötés 56
- BIC-kód 57, 117, 161
- BISZ Zrt. 33, 36
- Biztosítási kötvény 143
- Biztosíték 11, 95
- Biztosíték-követelmény 95
- Biztosíték szabad egyenlege 95
- Biztosítéktípus 95
- Biztosított követelés 141
- Biztosított tevékenység 141
- BKR IG1 szabványok 82
- BKR IG2
- Külső Interfész Specifikáció 70, 73
- BKR Központi Tartalék 70
- Bruttó elszámolás 70
- BUBOR 11, 61
- BULK 71
- C**
- Call center 117, 118
- CCF 71
- CDV 69, 71
- Certificate 95, 96, 144, 146, 147
- Certificate Végleges Feltételek 96
- CFC 71
- Charge kártya 125
- CMR fuvarlevél 144
- Cover check parameter 71
- CPSR 71, 91
- Csalás 34

- Csekk 4, 57, 167, 168, 169
- Csekk alaki kellékei 167
- Csekk bemutatási határideje 168
- Csekkbeszedés 57
- Csekken alapuló követelés
érvényesítése 169
- Csekk típusok 169
- Csődeljárás 49
- Csomag 71
- Csomagjegyzék 143
- Csoportos átutalás 57
- Csoportos Átutalás üzenet 72
- Csoportos beszédés 57
- Csoportos Beszedés üzenet 72
- Csoportos szerepkörök 72, 85
- D**
- Delivery 96, 97, 145
- Dematerializált értékpapír 96
- Dematerializált értékpapírra
vonatkozó okirat 96
- Dematerializált értékpapírt
meghatározó adat 96
- Demat-esemény 96
- DETSTA-jelentés 72
- DETSTA üzenet 72
- Deviza alapú hitel 12
- Devizahitel 13
- Díj 44
- D-nap 96
- DVD típusú értékpapír-számla
transzfer 96
- DVP típusú értékpapír-számla
transzfer 97
- E**
- EAN-kód 70, 73, 88
- EGT-állam 58
- EGT-n belüli fizetési művelet 58
- Egyéb garancia 173
- Egyedi árfolyam 58
- Egyedi értékpapír letéti számla 97
- Egyedi tranzakciók 73
- Egyensúlytalansági ügylet 97
- Egyszerű átutalás 59
- Együttes rendelkezési jog 49
- EIS 70, 73, 75
- Éjszakai elszámolás 73, 88
- Eladási (put) opció 97
- Elektronikus aláírás 117
- Elektronikus banki szolgáltatás
felhasználója 118
- Elektronikus banki szolgáltatások
3, 117, 118, 119

- Elektronikus banki szolgáltatások típusai 118
- Elektronikus fizetési megbízás 58
- Életbiztosítással kombinált hitel 13
- Elévülési idő 163, 169
- Elévülés, törlődés 34
- Elfogadó bank 126
- Elfogadóhely 126
- Elkülönített számla 44
- Ellengarancia 173
- Ellengarantőr 173
- Ellenőrző azonosító 126
- Ellenőrző kód 126
- Előautorizáció 126
- Előengedélyezés 126
- Előleg-visszafizetési garancia 173
- Előre feltölthető kártya 133
- Előtörlesztés 13, 35
- Elsődleges adat 97
- Elszámolás 74, 98
- Elszámolásforgalmi szolgáltatás 74
- Elszámolásforgalmi technikai számla 74
- Elszámolásforgalom 3, 68, 74, 93
- Elszámolási ciklus 98
- Elszámolási megbízott 98
- Elszámolási nap 14, 74, 98
- Elszámolási rendszer 98
- Elszámolási szakasz 74
- Elszámolás nettósítása 98
- Elszámoló fél 98
- Elszámolóház 58, 75
- Elszámolóházi Leirat 99
- Embargó 58
- E-nap 97
- Engedélyezés 127
- Engedélyező központ 127
- Engedményezés 173
- Eredményfájl 75
- Értékbecslés 14
- Értéknap 59
- Értékpapír 3, 93, 98, 99, 100, 107, 109
- Értékpapír alapcímlet 99
- Értékpapír-átalakítás 99
- Értékpapírcsere 99
- Értékpapír-kibocsátás 100
- Értékpapírkód 100
- Értékpapír letéti számla 99
- Értékpapír nettó eladó 100
- Értékpapír nettó vevő 100
- Értékpapírra vonatkozó számla 100
- Értékpapírra vonatkozó számla szegregálás 100
- Értékpapír-sorozat 100

- Értékpapírszámla 48, 100
Értékpapírszerű okirat 137
Értéktár 101
Érvénytelenítés 101
Esedékesség napja 14
Események 35
Eseti átutalás 59
EURIBOR 14
- F**
- Faktoring 14
Fedezet 59, 75
Fedezetigazolás 59
Fedezeti paraméter 71, 75
Fedezett pozíció 101
Fedezetül szolgáló betét 137
Fedezetvizsgálat 76
FEDJEL üzenet 75, 76
FEDKER üzenet 76
FEDSTA üzenet 76
FEDSUM üzenet 76
Feldolgozás 76
Felelős hitelezés 14
FELHAP üzenet 77
Felhasználó 77, 118
Felhasználói azonosító 119
Felhasználói jelszó 119
Felhatalmazás tartalomjegyzék 77
Felhatalmazás-üzenetek 77
Felhatalmazó levélen alapuló beszédés 59
FELHBE üzenet 76
FELHKI üzenet 77
FELHNA üzenet 77
FELHOK üzenet 77
Felszámolási eljárás 49, 50
Felszámoló 50
Feltételes igénybejelentés 174
FGSZ 97, 101, 102
FIFO 101
Fióktelep 137
Fizetési garancia 174, 175
Fizetési késedelem 37
Fizetési megbízások teljesítési határideje 59
Fizetési megbízás visszautasítása 59
Fizetési mód 60
Fizetési műveletet megelőző tájékoztatás 60
Fizetési rendszer 78
Fizetési számla 44
Fizetési típus 78
Fizetésképtelenség 35
Fizetést korlátozó eljárás 78

- Fizetéstörténet 36
Fizető fél 45
Fogadási időszak 78
Fogadó Köteg 78
Fogadott 78
Foglalásban levő tranzakció 128
Fogyasztási hitel 14
Fogyasztó 60
Folyamatos kibocsátás 101
Folyósítás 15
Folyószámla 45
Folyószámlahitel 15
FoP típusú értékpapír-számla
transzfer 101
Fordulónap 102, 134
Forfetírozás 15
Forgalmi biztosíték 102
Forgatás 169
Forgatmány 169
Forinthitel 16
Forrásköltség 16
Futamidő 16
Fuvarokmányok 143
- G**
- Garanciával kapcsolatos
jogviszonyok 174
- Garantőr 174, 176
Gázhónap 102
Gázpiac 102
Gázpiaci pozíciós limit 102
Gázpiaci ügylet 102, 103
GIROConnect 68, 79
GIROFile 68, 79
GIROHáló Access Gateway 79
GIROHáló Access Point 79
GIROHáló központ 79
GIROHáló szolgáltatás 79, 90
GIROLock felhasználói tanúsítvány 80
GIROLock szolgáltatás 80
GIROMail 80
GIROWeb 68, 80
GIRO Zrt. 33, 60, 69, 70, 73, 74, 75, 76,
78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 88, 90
GKGA 102
GMDB 72, 75, 80, 83
GPO 75, 76, 80
Gyámi fenntartásos számla 45
Gyűjtőelvű letéti számla 103
- H**
- Halasztott terhelésű betéti kártya 128
Használati limit 129
Határidős ügylet 103, 109

- Hatósági átutalási megbízás 60
Helyesbítés 60
Hirdetmény 16, 61
Hitel 16, 17, 23, 35
Hitelbírálat 18
Hitelbiztosítéki érték 19
Hitel célja 17
Hiteldíj 19, 29
Hitelesítő Tábla 80
Hitelezés 3, 10, 19
Hitelezés folyamata 19
Hitelfedezeti életbiztosítás 20
Hiteligénylés 16
Hitelintézet 7, 13, 47
Hitelkamat 129
Hitelkártya 129
Hitelkártya kibocsátása 129
Hitelképesség 20
Hitelkiváltás 21
Hitel összege 17
Hitelszerződés 21
Hitelszerződés megszűnése 21
Hitelszövetkezet 7
Hiteltörténet 36
Hitelviszafizetési garancia 176
Homogén csoport 81
Homogén köteg 81
Honos fiók 61
Hungarian Credit Transfer 80
Hunspecs 81
- I*
- IBAN 55, 61, 65, 71, 103, 119
IBI mátrix 68, 81, 90
ICF 81, 86, 87
Idegen váltó 164, 166
Ideiglenes zárolás 103
Igénybejelentés 176
Igénybejelentő lap 142
Igénybevétel 22
Igényvényesítés határideje 142
Immobilizált értékpapír 103
Incidenskezelés 82
Indexált betét 61
Inkasszó 61, 148
Instrumentum 103
InterGIRO platformok 69, 76, 82
Internet-kártya 130
ISBP 153, 161
Ismételt nemteljesítés 104
Ismétlődő betétekötés 61
IVR 117, 119

- J**
- Jegybanki alapkamat 22
 - Jegyzési allokáció 104
 - Jelzáloghitel 22
 - Jelzálog-hitelintézet 7
 - Jelzáloglevél 22
 - Jóváhagyás 50
 - Jóváírás 61
 - Jövedéki garancia 176
 - Jutalékok 150, 164, 170
- K**
- Kamat 22, 56
 - Kamatperiódus 23
 - Kártalanítás 138, 139
 - Kártalanítási határidő 138
 - Kártalanítási igényérvényesítés 142
 - Kártalanítási összeg 138
 - Kártalanítási összeghatár 138, 141
 - Kártalanítás minimális összege 138
 - Kártalanításra jogosult személy 138
 - Kártyabirtokos 130, 133
 - Kártyabizonylat 130
 - Kártyacsalás 36
 - Kártya éves díja 130
 - Kártya-kibocsátási díj 130
 - Katasztrófhelyzet 82, 84, 88
 - Kedvezményezett 45, 54, 63, 64, 138, 174, 175, 176
 - Kedvezményt nyújtó bankkártya 130, 133
 - KELER által vezetett számla 104
 - Kényszerbeszerzés 104
 - Kényszerértékesítés 104
 - Kényszerintézkedés 104
 - Kényszerlikvidálás 104
 - Képviselő 50
 - Kereskedelmi számla 145
 - Kereskedési jog 105
 - Keresztezett csekk 170
 - Keret 82
 - Keretszerződés 45
 - Késedelmi kamat 23
 - Készpénzbefizetés 62
 - Készpénzfelvétel 62, 123
 - Készpénzforgalom 62
 - Készpénzkifizetés postai úton 61
 - Kezes 23
 - KHR 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 62
 - KHR-törvény 33, 36, 38
 - Kibocsátó 105, 130
 - KID-rendszer 105
 - Kiegészítő pénzügyi fedezet 105

- Kiegészítés 83, 90
Kifizetési elszámolás 138
Kifizetési módok 139
Kiosztás 105
Kiterjesztés 62
Kiválasztott tag 105
Klíring Bank 106
Klíringellenőrzés 83
Klíringtag 68, 75, 83, 84, 90,
92, 106
Klíringtagsági rendszer 106
Kölcsön 25
Kollektív Garancia Alap 102, 105
Költési kártya 125
Kombinált hitel 24
Kompenzációs jegyzőkönyv 106
Kondíciós lista 16
Kondíciós Lista 61
Konzolidált Biztosított
Betétes adat 139
Kontraktus 106
Konverzió 62
Korrigált elszámolóár 106
Köteg 69, 71, 78, 83, 84
Kötegetelt feldolgozás 106
Követelés átszállása 142
Közokirat 25
Közös betét 139
Közösségi betét 139
Közös tulajdonú bankszámla 45
Központi Értékpapír Nyilvántartás 107
Központi értékpapírszámla,
„A” típusú 107
Központi értékpapírszámla,
„B” típusú 107
Központi értékpapírszámla,
„C” típusú 107
Központi értékpapírszámlák
összessége 107
Központi Nyilvántartás 83
Központi szerződő fél 107
Központi Szerződő Fél 107
Közvetett Résztvevő 83, 84
Közvetítő bank 62
Közvetlen Benyújtó 84
Közvetlenül irányított
demat-esemény 114
Krizishelyzet 69, 82, 84, 88, 91
Küldő Köteg 84
Külföldi értékpapír 108
Külső kör 108
Külső számlavezető 108

L

Lakás-takarékpénztár 8
Lakás-takarékpénztári megtakarítással
kombinált hitel 25
Lakossági bankkártya 130
Lakossági bankszámla 45
Lakossági folyószámla 45
Látra szóló kamat 62
Légi fuvarlevél 144
Leirat 99, 108
Lejárat 177
Lejárat dátum 131, 177
Lejárat esemény 177
Letéti száma 45
Letétkezelő 108
Letiltott értékpapír 108
Levelezett hitelintézet 84
Levelező bank 62
Levelező Klíringtag 84
LIBOR 11, 25
Likvidálás 108
Likviditási Deviza Óvadék 109
Lineáris törlesztésű hitel 26
Lombard hitel 26
LORO számla 46

M

Magartartási Kódex 26
Margin számla 46
Másodlagos adat 109
MCO 72, 85
MCO roles 85
Megbízás 85
Megbízást adó fél 175, 177
Megbízó 149, 174, 175, 177
Meghatalmazás 50
Megtakarítási számla 46
Minimális törlesztési kötelezettség 131
Minőségi igazolások 146
MNO 76, 85
Mobileszköz 119
Módosítás, törlés 178
Mögöttes termék 109
Monitorszolgáltatás 85
Mulasztás 37
Multilaterális nettósítás 109
Multinet elszámolású ügylet 109

N

N&A 85
Napi limit 63

- Napközibeni átutalás 63
- Napközibeni többszöri elszámolás
85, 88
- Negatív adólista 38
- Nem biztosított betét 139
- Nem biztosított személy 139
- Nemzetközi bankkártya 131
- Nemzetközi kártyatársaságok 132
- Nemzetközi költségviselés 63
- Névre szóló betét 139
- NOSTRO számla 46
- Növény- és állategészségügyi
bizonyítvány 146
- Nyilvántartott személy 38
- Nyitott határidős pozíció 109
- Nyitott kötésállomány 109
- Nyitott opciós pozíció 110
- Nyitott pozíció 110
- Nyomdai úton előállított
értékpapír 110
- Nyugdíj-előtakarékosági számla
– NYESZ 46
- O**
- OBA Betétbiztosítási Kártya 139
- OBA Fogyasztóvédelmi Embléma 140
- Offline tranzakció 132
- Okmányos beszédés 63, 150
- Okmányos beszédés típusai 150
- Önálló rendelkezési jog 50
- Önkötés 111
- Online tranzakció 132
- Önrész 142
- On-us tranzakció 132
- Opció jellege 110
- Opció mögöttes terméke 110
- Opciós díj 111
- Opciós sorozat 111
- Opciós ügylet 103, 110, 111
- Opciós utalvány 116
- Opció típusa 110
- Operatív lízing 27
- Örökítés 111
- Összevont értékpapírra vonatkozó
számla 111
- OTC-ügylet 111
- Óvadéki számla 46
- Óvadékot nyújtó 27
- P**
- Papír alapú fizetési megbízás 63
- PayPass tranzakció 133
- PEK állomány 86

- PEKDES formátum 86
- Pézd 64, 98
- Pénzforgalmi intézmény 8, 47
- Pénzforgalmi jelzőszám 64
- Pénzforgalmi jogszabályok 46
- Pénzforgalmi számla 47
- Pénzforgalmi szolgáltatás 47
- Pénzforgalmi szolgáltató 47
- Pénzkölcsön nyújtása 27
- Pénztár 64
- Pénztári órák 64
- Pénzügyi intézmény 8
- Pénzügyi lízing 27
- Pénzügyi szolgáltatások 8, 9
- Pénzügyi teljesítés napja 111
- Pénzügyi vállalkozás 8
- Piac 102, 112
- PIN-kód 53, 121, 122, 123, 124, 132, 133
- PKDETS üzenet 86
- PKFEDS üzenet 86
- PKSTAT üzenet 86
- Pontgyűjtő bankkártya 133
- P.O.S. 132
- Pótkártya 133
- Pozíciós limit 112
- Pozícióvezetési számla 112
- Pozitív adólista 39
- Prepaid kártya 133
- Privát bankkártya 130
- Projekthitel 27
- PSR 68, 86
- R**
- Ranghely 27
- Referenciaadat 39, 40
- Referenciaadat-szolgáltató 40
- Rendben lévő igénybejelentés 178
- Rendelkezési jog 50, 51
- Rendelkezési jog megszűnése 51
- Rendelkezési jog módosítása 51
- Rendelkezésre jogosult 51, 140
- Rendelkezésre jogosult személy 140
- Rendelkezésre tartás 28
- Rendelkező személy 51
- Rendezett köteg 87, 89
- Rendkívüli helyzet 82, 84, 87, 112
- Rendszeres átutalás 64
- Részteljesítés 64
- Résztvevő 83, 84, 85, 87, 98
- Részvényosztály 112
- Részvénytársaság 113

- S
- Saját hiteljelentés 40
- Saját váltó 164, 166
- Same-day R-transactions 87
- Sárga csekk 64
- SCF 87
- Semmis elszámolás 88
- SEPA 65, 70, 71, 81, 88, 119
- SEPA beszedőazonosító 71, 88
- SEPA Direct Debit 65
- SEPA-övezet 65
- SMS-üzenet 120
- Sorban állás 88
- Sorlebontás 88
- Sorlebontási engedély 88
- SORTED BATCH 89
- SRR 89
- SSR 89
- Start számla 43
- STATUS üzenet 89
- Súlyjegyzék 147
- SUMFIOK 89
- SUMITUP 89
- Sürgősségi bankkártya 133
- SWIFT-rendszer 65, 161
- SWIFT üzenet 57, 65, 117, 152, 157, 161, 175
- SWIFT üzenet típusa 161
- SWIFT üzenet típusa (akkreditív) 161
- SWIFT üzenet típusai 152
- SWIFT üzenet típusai (okmányos inkasszó) 152
- Szabályozó irat 113
- Szabályozott piaci ügylet 113
- Szakasz 71, 87, 89
- Szakosított hitelintézet 9
- Szállítási értesítő 113
- Szállítmányozói igazolás 144
- Szállítólevél 145
- Számlacsomag 47
- Számlavezető hely 65
- Számlavezető Klíringtag 90
- Számlazárás napja 134
- Számlázási időszak 134
- Származási bizonyítvány 147
- Szekció 113
- Személy-hiteljelentés 40
- Személyi kölcsön 28
- Személyi számítógép 120
- Szerződés 30, 35
- Szerződéskötést megelőző tájékoztatás 66
- Szindikált hitel 28
- Szintetikus IBI mátrix 68, 81, 90

- Szolgáltatás elérési pont 90
Szolgáltatási szerződés 114
Szövetkezeti hitelintézet 9
Szponzor (affiliate) bankkártya 134
Sztornózás 65
- T**
- Tag által vezetett nyilvántartás 142
Tagintézet 140
Takarékszövetkezet 9
Támogatott hitel 29
Társasági esemény 106, 114
Tartalékidő 90
Tartós adathordozó 66
Tartós befektetési számla 48
Tartozáselismerő nyilatkozat 29
Távrolról irányított demat-esemény 114
TEA 114
Technikai Minősítő Tanúsítvány 90
Technikai számla 48
Teljesítés 83, 90
Teljesítési garancia 179
Teljesítő fél 90, 114
Tengeri hajóraklevél 144
Tényleges kedvezményezett 48
Terhelés 66
Terhelési kártya 125
Terhelési nap 66
Tétel 91
THM 26, 29, 30
T-nap 114
Tőke 30
Token 120
Törlési Információs fájl 71, 91
Törlesztés 30
Törzstőke 48
Tőzsdei elszámolási értékpapír
alszámla, „M” típusú 115
Tőzsdei elszámolási értékpapír
alszámla, „S” típusú 115
Tőzsdetermék 115
Transzfer-megbízás 115
Tranzakció 91, 134
Tranzakció összege 134
Tranzakciós bizonylat 130
Tulajdonosi megfeleltetés 115
Türelmi idő 30
Türelmi időszak 134
- U**
- UCP 153, 162
Ügyfél 38, 77, 179, 180

- Ügyfelfogadási idő 66
Ügyfélkör 66
Ügyfélszámla 48
Ügyfélszegmens 66
Ügyleti kamat 30
Ügyletkör 116
Univerzális bank 9
URC 522 152
URDG 758 178, 179
Üzemeltetési Krízis 84, 91
Üzleti bankkártya 134
- V**
- Vagyonfelügyelő 51
Vállalati bankszámla 48
Vállalati folyószámla 48
Vállalkozás-hiteljelentés 41
Valós idejű feldolgozási időszak 116
Váltó 4, 163, 164, 165, 166
Váltóbeszedés 66
Váltó esedékessége 165
Váltókezesesség 166
Váltó kötelezettjei 165
- Vámgaranciák 181
Vásárlási limit 135
Vasúti fuvarlevél 144
Végelszámolási eljárás 51
Végelszámoló 52
Végző benyújtási határidő 66
Végtörlesztés 30
Virtuális kártya 130
Visszaélés POS-terminállal 42
Visszahívás 67
Visszaigénylés 67
Visszaütalás 91
Visszaütasítás 91
Visszavonás 52, 92
Visszkereset 166
Vizontgarancia 31, 182
Vitatott képviselet 52
- Z**
- Zálogkötelezett 31
Záróár 116
Zárolás 116
Zsákos befizetés 67

